

Xəbər
Konstitusiyaya
Məhkəməsi
bu gün
seçkinin
nəticələrinə
dair qərar
verəcək
yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 17 aprel 2018-ci il Çərşənbə axşamı № 82 (6971) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Hakimiyyətlə ATƏT DTİHB-nin
"ulduzları" niyə barışmır...

İllərdir bütün seçkilərdən sonra təkrarlanan gərginliyin səbəbi

yazısı səh.4-də

Deputat Astan Şahverdiyevin
ölümü ilə bağlı ilginç iddialar

yazısı səh.11-də

Ermənistan üçün mühüm gün -
düşmən ölkəni etirazlar ağuşuna alıb

yazısı səh.9-da

Ankara Qərb və Rusiya arasında
seçim etməyə məcbur edilir

yazısı səh.10-da

AŞPA həmməruzəçiləri yenidən
Azərbaycana gəlir

yazısı səh.2-də

200 manata görə həyatını
riskə atanlar...

yazısı səh.11-də

Hafiz Hacıyevin "səslərini
oğurlayan" namizəd danışdı

yazısı səh.3-də

Müxalifəti bitirən üç mitinq

yazısı səh.4-də

İqtidar-müxalifət dialoqu
gerçəkləşə bilərmə?

yazısı səh.6-da

Deputat Sona Əliyevanın anası
qızından ədalət istəyir

yazısı səh.7-də

Halallığı təsdiq olunan bitkoinin
gələcəyi necə olacaq...

yazısı səh.12-də

Yağıntılı hava aqrar sektora
zərər vurur, yoxsa...

yazısı səh.15-də

QARABAĞ ÜÇÜN KRİTİK TARİX VƏ SSENARİ -

"ANKARA VƏ MOSKVA BƏZİ DETALLARI ARTIĞ RAZILAŞDIRIB..."

Rusiyalı tanınmış analitikdən sensasiyalı açıqlamalar; "Bakının önünü hələlik yalnız Moskva kəsir", "Ermənistan uzağı 2 ilə Rusiyadan uzaqlaşacaq və... qarşılığını alacaq"

yazısı səh.8-də

ABŞ-ı bizə düşmən etmək istəyən gizli ermənilər - onları siz də tanıyın!

Rəhbərliyində ermənilərin təmsil olunduğu məlum təşkilatların başlıca məqsədi ABŞ-Azərbaycan əlaqələrini kətləmə, ölkəmizin Amerika üçün önəmini azaltmaq, anti-Azərbaycan fəaliyyəti göstərməkdir

yazısı səh.3-də

Zahid Oruc:
"Nəticələri kimin
tanyıb-tanıması
hec nəyi dəyişmir"

yazısı səh.5-də

İsgəndər Həmidov:
"Hərbi əməliyyat
keçirib 3-4
rayonu
almalıyq"

yazısı səh.7-də

Qubad İbadoğlu:
"Manatın
məzənnəsində
dəyişikliyə
gedilməyəcək"

yazısı səh.12-də

Prezident İlham Əliyev Ramiz Mehdiyevi "Şöhrət" ordeni ilə təltif etdi

Prezident İlham Əliyev aprelin 16-da Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyevi yubileyi münasibətilə təbrik edib, onu dövlətçiliyin möhkəmləndirilməsində səmərəli fəaliyyətinə və elmin inkişafında böyük xidmətlərinə görə "Şöhrət" ordeni ilə təltif edib.

APA-nın xəbərinə görə, Ramiz Mehdiyev bu təltifə və onun fəaliyyətinə verdiyi yüksək qiymətə görə dövlət başçısına minnətdarlığını bildirib.

Administrasiya rəhbəri Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulmuş müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin daha da möhkəmləndirilməsində prezident İlham Əliyevin müstəsna xidmətlərini vurğulayıb və qeyd edib ki, məhz dövlət başçısının rəhbərliyi altında Azərbaycanda bütün sahələrdə çox yüksək nailiyyətlər əldə olunub. O, bir daha prezidentə minnətdarlıq edib.

"Xəzər dənizindən birbaşa Avropaya qazın gətirilməsi başlıca prioritet olaraq qalır" - Aİ rəsmisi

Bu ilin aprelin 12-də Brüssel şəhərində 4-cü Avropa İttifaqı (Aİ) Enerji Sammiti keçirilib. "APA-Economics"-in məlumatına görə, sammitdə açılış nitqi ilə Avropa Komissiyasının iqlim dəyişikliyi və enerji komissarı Miqel Ariyəs Kanyete, Bolqarıstanın enerji nazirinin müavini Jeço Stankov, Avropa Parlamentinin Sənaye, Tədqiqatlar və Enerji Komitəsinin sədri Yerji Buzek çıxış ediblər.

M.A.Kanyete çıxışında daha təmiz və davamlı enerjiyə keçidin zəruri olduğunu, bununla belə Aİ qonşuluğunda baş verən geosiyasi qeyri-müəyyənləşmənin bu prosesi sürətləndirilməli olduğunu bildirib. Bununla belə qeyd edilib ki, Aİ daxilində üzvi mənşəli yanacaq istehsalı və istehlakının azalması heç də həmin yanacağın idxalının azaldılması sürəti ilə eyni olmayacaq. Belə ki, 2016-cı ildə Aİ enerji istehlakının 72%-ni neft, qaz və kömür hesabına təmin edib. Həmin ildə istehlak olunan neftin 88%-i, təbii qazın isə 40%-i idxal hesabına ödənilib. İdxal olunan təbii qazın 42%-i Rusiya, 34%-i Norveç, 13%-i mayeləşdirilmiş təbii qaz (LNG) formasında, 11%-i Əlcəzair və Liviyadan təmin edilib.

Komissar bildirib ki, əgər orta və uzunmüddətli perspektivdə əsas hədəf Aİ-nin enerji istehlakını hidrokarbon resurslarının idxalından asılılıqdan azad etməkdirsə, qısamüddətli perspektiv üçün əsas məqsəd idxalın şaxələndirilmiş təchizatçılardan təmin edilməsidir. Onun sözlərinə görə, Cənub Qaz Dəhlizi Aİ-nin şaxələndirmə söylərində vacib layihə rolunu oynayır. M. Kanyete qeyd edib ki, artıq Şimal-Cənub (Polşa-nın Baltik dənizi sahillərindən LNG və sıxılmış təbii qazın (CNG) Qara və Egey dənizi ölkələrinə nəqli nəzərdə tutulur) və Şərqi qaz dəhlizləri (Rusiya) işləyir: "Hazırda Xəzər dənizi regionundan birbaşa Avropaya qazın gətirilməsi başlıca prioritet olaraq qalır. İlk qazın bu yay Türkiyəyə, 2020-ci ildə isə Avropaya çatması bu işə cəlb olunmuş hər kəsin uğurunun ölçüsü olacaq".

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Ərdoğan qızıl düsturunu açıqladı - 4 maddə

«Məsələ və problemlərin həll yollarını tapmaq çox dəyərlidir». Axar.az xəbər verir ki, bu sözləri Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan deyib.

"Alınan qərarların həyata keçirilməsi çox önəmlidir. Mən özümə yol göstərən 4 maddə seçmişəm: Oxu, düşün, həyata keçir və nəticələndir. Müzakirələrin nəticəsində əldə olunan qərarların həyata keçirilməsi mühüm əhəmiyyət daşıyır", - deyər Ərdoğan bildirib.

SOCAR dizəl yanacağına tələbatın yüksəlməsi ilə əlaqədar istehsalı artırıb

"Cari ilin I rübündə xam neftin ixracında da artım müşahidə olunub".

SOCAR-dan "APA-Economics"-ə verilən məlumata görə, neft və neft-kimya məhsullarının ixracı yanvar-mart aylarında 413 min ton təşkil edib, əvvəlki ilin analoji göstəricisinə nisbətən cüzi dəyişib.

"Bu da əsasən dizəl yanacağına ölkə daxili tələbatın təxminən 21% artması ilə bağlıdır. Daxili bazarda tələbatın artması ilə əlaqədar dizəl yanacağının istehsalı ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 6,4% yüksəlib. Ötən ildə dizəl ixracının bu ilə nisbətən daha yüksək olması, həm də 2016-cı ildən anbarlarda qalan dizəl məhsulunun bir qisminin məhz 2017-ci ildə ixrac edilməsi ilə bağlıdır", - deyər məlumatda vurğulanıb.

SOCAR-dan bildirilib ki, bunun müqabilində kimya sənayesinin məhsullarının ixrac həcmi artıb. 2018-ci ilin yanvar-mart aylarında yüksək təzyiqli polietilenin istehsalı 3% artıb, məhsulun ixrac həcmi isə təqribən 11% yüksəlib. Həmçinin butilen butadien fraksiyasının istehsalı 11% artaraq, həmin məhsulun ixracının 12% yüksəlməsinə səbəb olub.

"Azərbaycanın səfirlikləri yenidən formalaşmalıdır" - deputat

"Təəssüflər olsun ki, informasiya müharibəsində öz hüquqlarımızı yetərincə müdafiə edə bilmirik". "Report"-un xəbərinə görə, bunu Milli Məclisin deputatı Asim Mollazadə parlamentin Elm və təhsil komitəsinin iclasında deyib.

O qeyd edib ki, Azərbaycanın səfirlikləri yenidən formalaşmalıdır: "Yeni texnologiyaları daha da mükəmməl öyrənməli-yük. Burada söhbət həm siyasi, həm də informasiya texnologiyalarından gedir".

Deputat MUSA Qasımlı da çıxışında diaspor işinin gücləndirilməsinin vacibliyini vurğulayıb.

O bildirib ki, ölkə xaricində siyasi mübarizə aparmaq üçün deyil. Deputat qeyd edib ki, informasiya məkanı başqalarının öhdəsinə buraxılmamalıdır.

Bayılda sürüşmə sahəsində dağılmış evlərə görə veriləcək maddi yardım müəyyənlişib

Səbail rayonu, Bayıl yaşayış sahəsində yerləşən Cənubdərə adlanan ərazidə 10 fevral 2018-ci il tarixdə baş vermiş lokal torpaq sürüşməsi nəticəsində ziyan çəkmiş 6 fərdi yaşayış evində yaşayan vətəndaşlara birdəfəlik maddi yardım verilməsi məqsədilə Baş nazir Artur Rəsi-zadə tərəfindən Nazirlər Kabinetinin müvafiq sərəncamı imzalanıb.

Bu barədə APA-ya Səbail Rayon İcra Hakimiyyəti Başçısı Aparatının İctimai-Siyasi Və Humanitar Məsələlər Şöbəsinin müdir müavini İsrail Kərimov məlumat verib.

O qeyd edib ki, sərəncama əsasən, Səbail rayonu Bayıl yaşayış sahəsində yerləşən Cənubdərə adlanan ərazidə 10 fevral 2018-ci il tarixdə baş vermiş lokal torpaq sürüşməsi nəticəsində ev əşyaları ilə birlikdə dağılıraq yaşayış üçün tam yararsız vəziyyətə düşmüş, ümumi sahəsi 306 kvadratmetr olan 4 fərdi yaşayış evinin, həmçinin bir hissəsi dağılıraq yaşayış üçün yararsız vəziyyətə düşmüş ümumi sahəsi 182 kvadratmetr olan 2 fərdi yaşayış evinin sahiblərinə evin bir kvadratmetri üçün 700 manat və hər bir evdə yararsız vəziyyətə düşmüş ev əşyaları üçün 1500 manat olmaqla birdəfəlik maddi yardım ödənilməsi qərara alınıb.

Qeyd olunan vəsait Səbail Rayon İcra Hakimiyyəti tərəfindən ailə başçılarının bank hesablarına 3 gün müddətində köçürülməlidir.

Həmin 6 fərdi yaşayış evinin tam sökülməsi də Səbail RİH-ə həvalə olunub.

Qeyd edək ki, fevralda Bayılda sürüşmənin aktivləşməsi nəticəsində ərazidəki 6 evə ziyan dəyib, 90-dan çox evin sakinləri ərazidən köçürülüb.

98 ailəyə 11 aylıq kirayə haqqı verilir.

AŞPA həmməruzəçiləri yenidən Azərbaycana gəlir

Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) Monitorinq Komitəsinin həmməruzəçiləri bu il iyun ayının birinci yarısında Azərbaycana səfər edəcəklər.

Bu barədə "Report"-a AŞPA-nın həmməruzəçisi Ştefan Şennak bildirib.

Onun sözlərinə görə, hazırda tərəflər səfərin dəqiq tarixini razılaşdırırlar.

Xatırladaq ki, həmməruzəçilər Sezar Florin Preda və Ştefan Şennak aprelin 11-də Azərbaycanda keçirilmiş prezident seçkilərində AŞPA müşahidə missiyasının heyətində Bakıda olublar.

Türkiyə XİN-in əməkdaşlarının 20 faizi işdən qovuldu

Türkiyədə hərbi çevriliş cəhdindən sonra FETÖ terror təşkilatı ilə mübarizə çərçivəsində Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) 461 əməkdaşı vəzifəsindən azad edilib.

Trend-in məlumatına görə, bunu Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu bəyan edib.

Nazir bildirib ki, işdən kənarlaşdırılanların sayı Türkiyə XİN-in əməkdaşlarının təqribən 20 faizini təşkil edir.

M.Çavuşoğlu qeyd edib ki, vəzifəsindən azad edilənlər arasında konsulluqların işçiləri və Türkiyə xarici siyasət idarəsinin müşavirləri də var.

Yerevanda aksiyacılarla polis toqquşdu, yaralıların sayı 50 nəfəri ötüb

Ermənistanın paytaxtı Yerevan şəhərində keçirilən aksiyada polislə qarşıdurma nəticəsində xəsarət alanların sayı 50 nəfəri ötüb.

"Report" "RIA Novosti"-yə istinadən xəbər verir ki, bu barədə Ermənistan Səhiyyə Nazirliyi məlumat yayıb.

"Tibb müəssisələrinə 46 nəfər, həmçinin 6 polis əməkdaşı müraciət edib. Onların bir qismi tibbi yardım göstərildikdən sonra evə buraxılıb", - Nazirliyin məlumatında deyilir.

Cəbrayıl köçkün şəhərciyində 13 yaşlı uşağı maşın vurub öldürdü

İmişli və Biləsuvar rayonlarının sərhədində yerləşən Cəbrayıl köçkün şəhərciyində məskunlaşan azyaşlı avtomobil vuraraq öldürüb.

APA-nın Mil-Muğan bürosunun məlumatına görə, "VAZ 2106" markalı avtomobil velosipedlə hərəkətdə olan Cəbrayıl rayon sakini, 2005-ci il təvəllüdü Eyvazov Xəzər Hümbət oğlunu vurub.

Azyaşlı aldığı xəsarətlərdən hadisə yerində ölüb.

Yanvarın 17-də Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsi tərəfindən korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində 2017-ci il ərzində görülmüş işlərlə bağlı kütləvi informasiya vasitələri və qeyri-hökumət təşkilatları nümayəndələrinin iştirakı ilə mətbuat konfransı keçirilib.

Bəllidir ki, rəsmi Vaşinqtonun xarici siyasət kursuna təsir edən mühüm amillərdən biri də ABŞ-dəki müxtəlif "beyin mərkəzləri", QHT və ictimai şuralardır. ABŞ-da "beyin mərkəzləri"ni ("think-tank") ən çox maliyyələşdirən qurum isə "Kornegi Korporasiyası" sayılır ("Carnegie Corporation").

Diqqət edin, nə qədər qəribə və təəccüblü olsa da, korporasiyanın prezidenti Vartan Qriqoryan ad-soyadlı erməni imiş. Bu da hamısı deyil. Sən demə, qurumun İdarə Heyətində Daiana Diyereyian adlı başqa bir erməni də təmsil olunub. Diana Arseniyana isə korporasiyanın Avrasiya və Rusiya üzrə direktoru vəzifəsini tutur.

Maraqlıdır ki, Vartan Qriqoryan "Human Rights Watch" Amerika hüquq-müdafiə təşkilatının (QHT sayılır) İdarə Heyətinin də üzvüdür. Bəllidir ki, bu təşkilat Azərbaycanı ən çox tənqid edən qurumlardandır. Diana Arseniyana isə Amerikadakı ən güclü erməni lobi təşkilatı olan Amerika Erməni Assambleyası İdarə Heyətinin üzvü olub.

Aydın məsələdir ki, rəhbərliyində ermənilərin təmsil olunduğu məlum təşkilatların başlıca məqsədi ABŞ-Azərbaycan əlaqələrini korrumpə, ölkəmizin

ABS-ı bizə düşmən etmək istəyən gizli ermənilər - onları siz də tanıyın!

Rəhbərliyində ermənilərin təmsil olunduğu məlum təşkilatların başlıca məqsədi ABŞ-Azərbaycan əlaqələrini korrumpə, ölkəmizin Amerika üçün önəmli azaltmaq, anti-Azərbaycan fəaliyyəti göstərməkdir

Amerika üçün önəmli azaltmaq və onu dünyada nüfuzdan salmaq, ABŞ-da ölkəmiz və xalqımız haqda neqativ rəy yaratmaq, qisası, Ermənistanın mənafeyinə xidmət edən anti-Azərbaycan fəaliyyəti göstərməkdir.

Bu proses sistemli surətdə daim davam etdirilir - o cümlədən ABŞ-ın "beyin mərkəzləri"ndə yuva salmış ermənilər sayəsində. Təsəffüf deyil ki, Amerikada, Konqresdə debat-

lar, ictimai dinləmələr adı ilə vaxtaşırı şəkildə Azərbaycan əleyhinə tədbirlər düzənlənir.

Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin rəhbəri, cinayətkar Bako Saakyanın ABŞ-a, ermənipərəst konqresmenlərin isə Dağlıq Qarabağa vaxtaşırı etdikləri qanunsuz səfərlərinin təşkilində, neçə-neçə ABŞ ştatının qondarma "DQR"-in müstəqilliyinin və qondarma "soyqırımın" tanınmasında onların müs-

təsna xidməti var.

Hədəfdə, təbii ki, həm də əsas strateji müttəfiqimiz Türkiyədir, saxta erməni "soyqırımının" ABŞ tərəfindən tanınması üçün əlverişli siyasi zəmin yaratmaqdır...

Yaxud Vaşinqtonda "Kornegi fondu" və onun apancı eksperti kimi fəaliyyət göstərən Tomas de-Vaal var. Bu politoloq öncələrdə Qarabağ məsələsində kifayət qədər ədalətli mövqeyi ilə se-

çilib və vaxtilə yazdığı "Qara və Ağ" kitabında həmin mövqə əksini tapıb. Lakin axır 5-6 ildə o, açıq-aşkar ermənipərəst mövqə tutur ki, bu da, heç şübhəsiz, de Vaalın artıq Amerika erməni diasporunun maddi təsiri altına düşməsindən xəbər verir.

Azərbaycan dövləti və onun xarici siyasət qurumları, dünyanın 1 nömrəli dövləti olan ABŞ-dəki diasporumuz, yaqın ki, bu kimi reallıqların fərqindədir. Qalır, ermənilərin kök saldığı Amerika "beyin mərkəz"lərinin anti-Azərbaycan fəaliyyətini

daha effektiv şəkildə neytrallaşdırmaq.

Bu isə, razılaşmaq ki, təkəz Azərbaycan dövlətinin işi deyil, bütövlükdə dünyadakı, ABŞ-dəki azərbaycanlıların, azərbaycanlı fəalları, o sırada Amerikada yaşayan, işləyən, təhsil alan soydaşlarımızın, tələbələrimizin borcudur. Unutmayaq ki, söhbət həm də Qarabağ uğrunda informasiya savaşından gedir - hansı savaşın qalibi ki, Dağlıq Qarabağı da həmişəlik qazanmış olacaq.

□ "Yeni Müsavat"

Konstitusiyaya Məhkəməsi bu gün seçkinin nəticələri ilə bağlı qərar verəcək

Hökumətin buraxılmasına sayılı günlər qaldı

Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərinin nəticələrinin rəsmən elan olunması ilə əlaqədar aprel 17-də Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumunun iclası keçiriləcək.

Qanuna görə,

Konstitusiyaya Məhkəməsi Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərinin yekunlarını səsvermə gündündən sonra 14 gün ərzində rəsmən təsdiq etməlidir.

Mərkəzi Seçki Komissiyası (MSK) aprelin 15-də Seçki Məcəlləsinin tələblərinə əsasən, prezident seçkiləri ilə əlaqədar səsvermənin ümumi yekunlarına dair protokol tərtib edərək, Konstitusiyaya Məhkəməsinə təqdim olunması barədə qərar qəbul edib.

MSK-nın yekun protokoluna əsasən, aprelin 11-də keçirilmiş prezident seçkilərində İlham Əliyev 86,02 faiz səsə qalib gəlib.

Zahid Oruc 3,12 faiz, Sərdar Cəlaloğlu 3,03 faiz, Qüdrət Həsənzadə 3,02 faiz, Hafiz Hacıyev 1,52 faiz, Araz Əlizadə 1,38 faiz, Fərəc Quliyev 1,17 faiz, Razi Nurullayev isə 0,74 faiz və səs toplayıb.

MSK-nın yekun protokolunda qeyd edilib ki, səsvermədə seçicilərin 74,30 faizi iştirak edib. 12 403 səs etibarsız sayılıb.

Konstitusiyaya Məhkəməsinin seçkinin nəticələrini təsdiqləməsindən sonra yaxın bir həftə ərzində yeni prezidentin andiçmə mərasimi gözlənilir.

Prezidentin andiçməsi və yeni dönmə üçün fəaliyyətə başladığı gün, qanunvericiliyin tələbinə görə, Nazirlər Kabineti buraxılacaq. Bundan sonra prezident yeni hökuməti formalaşdıracaq.

Aprelin 23-də AŞPA-nın büro iclasında isə Azərbaycanda keçirilən prezident seçkiləri ilə bağlı müşahidə missiyasının məlumatları dinlənəcək. APA-nın məlumatına görə, büro iclası AŞPA-nın aprelin 23-27-də keçiriləcək yaz sessiyası çərçivəsində baş tutacaq.

Qeyd edək ki, aprelin 11-də Azərbaycanda keçirilmiş prezident seçkiləri ilə bağlı AŞPA-nın 33 nəfərlik müşahidə missiyasına Viorel Rişard Badea rəhbərlik edib.

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Hafiz Hacıyevin "səslərini oğurlayan" namizəd danışdı

Sərdar Cəlaloğlu: "Əgər bunu sübut edə bilsə, tutduğum yerdən imtina edəcəm"

11 apreldə keçirilən prezident seçkilərində namizəd olan Müasir Müsavat Partiyasının sədri Hafiz Hacıyev ona verilən səslərin oğurlanması barədə səsləndirdiyi iddialardan əl çəkmir. O, hesab edir ki, seçkilərdə ikinci yeri tutan deputat Zahid Oruc və üçüncü sıranı rəsmiləşdirən ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu onun səslərini oğurlayıblar.

Sitat: "Biz hələ yekun protokolları almamışıq. Yekun protokolları aldıqdan sonra partiyamız rəsmi bəyanatla çıxış edəcək. Hər halda mən hesab edirəm ki, bizim səslərimiz oğurlanıb və ikinci, üçüncü yeri tutan namizədlərə, oğurlara yazılıb. Bütün hallarda bununla bağlı ciddi mübarizə aparacağam".

S.Cəlaloğlu "Yeni Müsavat"a açıqlamasında H.Hacıyevin iddialarına bu cür münasibət sərgilədi: "Burada tək seçkidən söhbət getmir. Hafiz Hacıyev yaxşı bilir ki, digər keyfiyyətlər baxımından ondan tamamilə fərqli bir siyasətçiyəm. Özümün fərqli

ağılım, şüurum var. O ən çox Zahid Orucu nəzərdə tutub bunları deyə bilər. Çünki özü də etiraf edə bilər ki, namizədlərdən İlham Əliyevi çıxmaq şərtiylə yerdə qalan namizədlərin hamısından çox səs toplamışam. Hətta hamısının cəmindən belə çox səs yığmışam. Tutduğum yeri kifayət qədər aşağı saldılar. Zahid Oruc heç özünə səs də istəmədi. Əgər bunu sübut edə bilsə, hamının qarşısında deyirəm ki, ərizəmlə tutduğum yerdən imtina edəcəm, Hafizi yerimə qoymalarını istəyəcəm. Gülməli-gülməli danışır. Əlimizdə məntəqələrin protokolları var. O protokolların heç birində Hafiz mənə yaxın belə səs toplaya bilməyib. Bizim qanuni səsimiz

ona kim səs verir? İnsanlar ona görə səs verirlər ki, onların problemlərini qaldırırsan, məsələn Zahid Oruc isə cəmiyyətə heç bir mesaj vermədi. Bu baxımdan Hafizin onu nəzərdə tutduğunu düşünürəm. Məncə, Hafiz Hacıyev elə öz yerindədir, yeni seçkilərdə layiq olduğu yeri tutdu. Açıq deyim ki, onun Araz Əlizadə, Fərəc Quliyev və digərlərdən çox səs toplaması normal idi və toplanmalı idi. Amma ikinci və üçüncü sıraya iddia edə bilməz. Buna çəkisi çatmır. Bir dəne protokol gətirib sübut etsin ki, hansısa bir daire, məntəqədə çox yox, mənimlə bərabər səs toplayıb, yaxud ən azından mənə yaxın səs yığıb. Əgər bunu sübut edə bilsə, hamının qarşısında deyirəm ki, ərizəmlə tutduğum yerdən imtina edəcəm, Hafizi yerimə qoymalarını istəyəcəm. Gülməli-gülməli danışır. Əlimizdə məntəqələrin protokolları var. O protokolların heç birində Hafiz mənə yaxın belə səs toplaya bilməyib. Bizim qanuni səsimiz

saxtalaşdırmayıblar, etsələr belə, bunu əleyhimizə edə bilərlər, yəni səsimizi azaldıblar. Əminəm ki, beşinci yeri tutmaq üçün ona yazılan səslər də bizdən götürülüb. Sadəcə, o, debatlarda bir az maraqlı çıxış edirdi, nazirləri və bəzi məmurları söyürdü. Amma bu o qədər də səs gətirməz. Sadəcə olaraq, əhaliyə onun çıxışları gülmək üçün maraqlı gəlirdi. Vətəndaş onun problemlərini qaldıran, bu problemləri həll etmək imkanı olan şəxsə səs verir. Amma Hafiz Hacıyevin sözünün başı da, ayağı da "qardaşım" idi, deyirdi ki, qardaşım mənim fərqi yoxdur, hansısa istəməyiniz səs verin. Deməli, qardaşın birinci yerə çıxıb, sən də orada yoxsan. Burada başqa nə ola bilər? Sənin də seçicilərin başqasına səs verib. Qohumların, sənə yaxın olanlar insanlar dediyin şəxsə səs verirlər, bundan artıq daha nə istəyirsen? İkinci, üçüncü yerdə özünü görməklə şitini çıxarma".

□ Cavanşir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Haqları Bürosunun (DTİHB) müşahidə missiyasının Azərbaycanda keçirilən bütün seçkilərə demək olar ki, eyni münasibəti ortaya qoyduğu bəllidir. Hər dəfə seçkidən sonra prosesə mənfi rəy verilir və Azərbaycan hakimiyyəti ilə bu qurum arasında gərginlik müşahidə olunur. Ona görə də cəmiyyətdə "Hakimiyyətin bu təşkilatla "ulduzu" niyə barışmır?" sualı yaranır.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, ATƏT-in Parlament Assambleyasının, Demokratik Təsisatlar və İnsan Haqları Bürosunun və Avropa Şurası Parlament Assambleyasının aprelin 11-də Azərbaycanda keçirilən seçkilərlə bağlı hesabatının qərəzli olacağı əvvəlcədən ehtimal edilirdi. Əvvəla, keçmiş təcrübədən də çıxış edəndə bu qənaətə gəlinirdi ki, onların rəyi necə olacaq: "Seçki prosesi müddətində müşahidə missiyasının rəhbərliyi, əlaqələndiriciləri və üzvləri ilə görüşlərdə də qərəzli yanaşmanı hiss etdik. Ehtimallarımızda yanlış olduğumuz ilk vaxtlardan bəlli oldu. Müşahidə missiyalarının fəaliyyəti seçki prosesini izləmək, prosesə təxribat xarakterli müdaxilələr etmədən tərəfsiz şəkildə dəyərləndirməkdən ibarət olduğu halda, ATƏT DTİHB-nin müşahidə missiyasının üzvləri seçki prosesinə birbaşa aidiyyəti olmayan məqamlarla maraqlanırdılar. Onlar seçici imzalarının toplanması prosesinə maneə yaradı-

Hakimiyyətlə ATƏT DTİHB-nin "ulduzları" niyə barışmır...

İllərdir bütün seçkilərdən sonra təkrarlanan gərginliyin səbəbi; **Elçin Mirzəbəyli:**

"Onlar öncədən təlimatlandırılmışdılar, nə qədər ki, belə davam edəcəklər, rəsmi Bakının da münasibəti buna adekvat olacaq"

lib-yaradılmamasından daha çox, namizədlərin seçici imzalarını hansı mexanizmlə və resurslardan istifadə edərək toplamaları ilə ilgilənirdilər. Halbuki seçici imzalarının necə, hansı siyasi texnologiya və mexanizmlərdən istifadə edilməklə toplanılması birbaşa siyasət partiyalarının seçki qərarlarının səlahiyyətinə aid

olan və sırf texniki xarakter daşıyan bir məsələ idi. Əslində müşahidə missiyası prosesin Seçki Məcəlləsinin tələblərinə nə dərəcədə cavab verməsi məsələləri ilə bağlı çıxış etməli idi. Amma onlar namizədlərin və onların səlahiyyətli nümayəndələrinin seçki texnologiyaları barədə biliklərini "yoxlamaqla" bütövlükdə prosesi

gözdən salmağa çalışırdılar. Bundan əvvəlki seçkilərdə də məhz bu cür iş üslubunu seçirdilər. Ənənəvi davranış, yanaşma bu dəfə də sərgiləndi. Azərbaycan hakimiyyətinin ATƏT DTİHB ilə münasibətlərinin soyuqlaşmasına, Bakıdan etirazlara səbəb olan budur.

Bildiyiniz kimi, mən prezidentliyə namizəd Qüdrət Həsənzadənin səlahiyyətli nümayəndəsi idim. ATƏT DTİHB-nin müşahidəçiləri namizədlərin səlahiyyətli nümayəndələrinə açıq təxribat xarakterli suallar ünvanlayırdılar. Bu suallardan biri də belə idi: **Sizcə, hakimiyyət inzibati resurslardan istifadə etməklə seçkilərə necə təsir göstərir?**

Göründüyü kimi, sual açıq təxribat xarakteri daşıyır və müşahidə missiyası təmsilçisinin tərəfsiz olmadığını göstərir. Əgər sual "hakimiyyət inzibati resurslardan istifadə etməklə seçkilərə təsir

göstərirmi" formasında qoyulsaydı, o zaman sualın seçki prosesi haqqında ətraflı və dəqiq məlumat toplamaq niyyətilə verildiyini söyləmək olardı. Seçki prosesi müddətində dəfələrlə ATƏT DTİHB-nin müşahidəçilərinin bu cür saysız-hesabsız təxribat xarakterli sualları ilə qarşılaşmışıq".

E.Mirzəbəyli qeyd etdi ki, hakimiyyətin bu təşkilatın müşahidə missiyasına etirazı haqlıdır. Çünki etiraz etmək üçün kifayət qədər əsasları məhz həmin müşahidə missiyası özü verir: "Məsələn, missiya üzvləri prezidentliyə namizədlərin görüşünə gələn seçicilərin kimliyi ilə maraqlanırdılar. Müşahidəçilər kənarından prosesi izləmək əvəzinə görüşlərin keçirildiyi ərazidə, insanlar arasında var-gəl edir, xüsusi səs yazma cihazı ilə həm prezidentliyə namizədlərin çıxışlarını, həm də onlarla görüşə gələn insanların öz

aralarındakı söhbətlərini yazırdılar. Əslində bu, müşahidə missiyasının öz səlahiyyətlərindən nə qədər kənara çıxdığını, hətta kobud qanun pozuntularına yol verdiyini nümayiş etdirir. Müşahidə missiyasının prezidentliyə namizədlərin görüşlərində iştirakının yeganə məqsədi onlara bərabər şəraitin yaradılıb-yaradılmamasını müəyyənləşdirməkdən ibarət olmalı idi. Amma onların davranışlarında bu məqsəddən başqa hər şey nəzərə çarpırdı. Belə olanda, əlbəttə ki, narazılıqlar da olacaq.

ATƏT DTİHB-nin müşahidəçiləri Azərbaycana gəlməmişdən əvvəl seçki prosesinə qara yaxmaq üçün yaxşıca təlimatlandırılmışdılar. Bu, açıq-aydın görünürdü. Nə qədər ki, belə davam edəcəklər, təbii ki, rəsmi Bakının da onlarla münasibəti buna adekvat olacaq".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Müxalifəti bitirən üç mitinq...

Müsavat Partiyası və Milli Şuranın keçirdiyi son üç mitinqlə bağlı müzakirələr başlayıb. Mitinq üçün uyğun zamana, hava şəraitinə baxmayaraq, xalq aksiyaya lazımı dəstək verməməsinin səbəbləri araşdırılır.

Hər kəsə aydındır ki, ölkədə hakimiyyətdən ciddi sosial narazılıq var. İstənilən dövrdə də bu tipli narazılıqlar mitinqlərdə özünü daha çox büruzə verir. Lakin Azərbaycanda tamamilə fərqli situasiya yaşanır. Xalq hakimiyyət kimi müxalifətin də fəaliyyətindən narazıdır. Belə ki, şəhərin mərkəzi yerində mitinq keçirməyə icazə verilir, iştirakçılara da maneələr yaranmır, lakin ən yaxşı halda 2-3 min insan meydana gəlir. Təsədüfi deyil ki, sonuncu 14 aprel mitinqində hər kəs etirazçıların sayının artacağını ehtimal edirdi. Lakin gözləntilərin tam əksi oldu. Əvvəlki 10 və 31 mart mitinqlərindən daha az sayda adam aksiyaya qatıldı.

"Turan" **İnformasiya Agentliyinin rəhbəri Mehman Əliyev** ölkədə yaradılan qorxu mühitə görə narazı kəsimin mitinqlərə qatılmadığını bildir-

Mehman Əliyev: "Vətəndaşlar çəkilişlərə görə mitinqlərə qatılmağa qorxurlar"
Tural Abbaslı: "Səbəb bu qədər sadə, bəsit və anlaşılındır"

di: "Xalq hər hansı bir formada etiraz edirmi? Biz deyirik ki, narazılıq var. Hətta nazirliklərdə çalışanlardan tutmuş aşağı təbəqəyə qədər əksəriyyət hakimiyyətdən narazıdır. Amma kimsə çıxıb etirazını bildirmir. Mən demirəm ki, müxalifətin aksiyalarına qatılmaqla etirazlar bildirilsin. Bunu ifadə etmək üçün müxtəlif yollar var. Azərbaycanda əhali hər zaman öz hüquqlarını qorumaqda, haqlarını tələb etməkdə passiv olub. Ancaq çox ciddi

prinsipal məsələlər baş verəndə etirazlar olur. Bunu da müəyyən çərçivədə edirlər. Prezident Administrasiyası, yaxud icra hakimiyyətlərinin qarşısında adətən belə etirazların şahidi oluruq. 2015-ci ildə devalvasiya olanda müxtəlif formalarda etirazlar oldu. Amma geniş formada bunu etməyə, hələ ki, xalq hazır deyil. Bu reallığı hamımız qəbul etməliyik. Müxalifətin mitinqləri diqqətlə izlənir, çəkilişlər olur. Nəticədə işlə məşğul olanlar aksiyalara qatılmağa çəkinirlər. Vətəndaşlar isə çəkilişlərə görə mitinqlərə qatılmağa qorxurlar. Əsas məsələlər bunlardır. Azərbaycanda çox çıxmaz bir vəziyyətdə olanda belə kütləvi aksiyalar keçirilir. Demək, hazırda vəziyyət elədir ki, insanlar əsas tələbatlarını, hələ ki, ödəyə bildikləri üçün kütləvi halda aksiyalara qatılmırlar. İndiyə qədər insanlar geniş formada mitinqlərə qatılmağa heç zaman hazır olmayıblar".

AĞ Partiya başqanı Tural Abbaslı müxalifətin bacarıqsızlığı nəticəsində mitinqlərə inamin itdiyini düşünür: "Təəssüflə qeyd etməliyəm ki, bütün dünyada siyasi rəqabətin ən effektiv alətlərindən biri olan kütləvi aksiyalar Azərbaycanda lazımi şəkildə istifadə edilə bilmir. Bu o demək deyil ki, mitinqlər, yürüşlər, piketlər və ümumiyyətlə, kütləvi aksiyalar siyasi baxımdan öz əhəmiyyətini, effektivliyini itirib. Sadəcə olaraq, Azərbaycanda bu təd-

birdir hakimiyyət tərəfindən düşünülmüş şəkildə, müxalifətin isə bacarıqsızlığı sayəsində xalqın gözündə əhəmiyyətini itirib. Çünki bizim cəmiyyət zamanında meydanlarda on minlərlə, yüz minlərlə insan seli görüb. İndi kimlərsə 2-3 minlik kütlə ilə nəse siyasi hadisə yaradaraq proseslərə təsir etmək və insanları buna cəlb etməyə çalışır. Təbii ki, mövcud şərtlərlə bu, mümkün deyil. Həmçinin xalqın siyasi sistemə, siyasi mübarizəyə dəyişikliklərin ola bilməyəcəyinə inamının azalmasının da bu mənfi tendensiyada rolu az deyil. Ümumiyyətlə, düşünürəm ki, xalq hərtərəfli dəyişiklik görmək istəyir. Biz necə deyirik ki, xalq hakimiyyətin dəyişməsinə istəyir, eləcə də xalq müxalifətdə də dəyişikliklər görmək istəyir. Daha enerjili, pozitiv və yeni siyasi simalar, yeni mübarizə taktikası, yeni yanaşma, yeni həll yolları və s. tələb edir. Köhnə müxalifət isə bu şərtlərə cavab vermir və ən pisi də odur ki, öz içində dəyişiklik etmək ehtiyacı duymur. Bütün bu sadaladığımızı analiz etsək, xalqın niyə mitinq və kütləvi tədbirlərə qatılmadığını aydın görürük. Yeni məsələ bu qədər sadə, bəsit və anlaşılındır. Burada yeni nəse kəşf etməyə ehtiyac yoxdur".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Prezidentliyə keçmiş namizəd Zahid Oruc seçkinin ortaya çıxardığı bəzi reallıqlar və digər məsələlərlə bağlı "Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandırır.

- *Zahid bəy, adətən belə bir qeyri-rəsmi siyasi yanaşma var ki, seçkilərdə ikinci yeri tutan qüvvə ana müxalifət sayılır. 11 aprel prezident seçkilərinin rəsmi nəticələrinə görə, ikinci yerin sahibi siz oldunuz. Bu, onu deməyə əsas verirmi ki, ana müxalifət yerinə sahiblənmisiniz?*

- Seçki prosesinin ölkədaxili siyasi arxitekturanı müəyyən etdiyini hamı yaxşı başa düşür. Lakin tablonu düzgün dəyərləndirmək üçün bizim 20-30 illik müstəqillik tariximizdən doğan təcrübə yetərsizdir. Çünki dünyada mövcud olan ənənələr tamamilə fərqlidir. Əlbəttə, seçkilər müxalif qüvvələrin də dəqiq siyasi çəkisini müəyyənləşdirən ümumxalq tədbiridir. Kimsə razılaşmaya bilər, yaxud səsverməyə qatılmayan 24 faizlik elektoratı onların tərəfdarları kimi qələmə verər, lakin əgər 100 minlərlə insan 90-cı illərdə Ayaz Mütəllibov dövrünün çağırışlarına itaət göstərməyib, indi dövlətin təyin etdiyi aksiyaya qoşulsaydı. Onda nəticələri kimin tanıyıb-tanınaması heç nəyi dəyişməz. Deməli, ölkəmizin gələcəyi üçün verilən hər bir səsə dəyəri bilmək, onu düzgün təhlil etmək və sabahın dəqiq siyasi gündəliyini müəyyənləşdirmək lazımdır. Bu, təbii ki, nəzəri yanaşmadır.

Məsələnin praktiki tərəfinə gələndə isə prezident seçkilərində və ya parlamentin formalaşması zamanı 2-ci nəticəni qazanan qüvvənin mütləq müxalifətə çevrildiyi fikri qətiyyətlə doğru deyil. Qərb ölkələrindən götürəcəyimiz misallar dediklərimizə sübutdur. Məsələn, götürək Amerikanın 21-ci yüzildəki tarixini. Xanım Klinton Barak Obama ilə seçki yarışına qatıldı və gərgin keçən yarışmanı uduzdu. İki fərqli ideologiyası olan partiyanın nümayəndələri kampaniya bitən kimi bir-birinə əl uzatdılar, lakin məsələ sizin dediyiniz kimi əks düşürgələrə çəkilməklə məhdudlaşmadı, onlar bir qədər də irəliyə gedib vahid bir komandaya çevrildilər. Hillari Klinton seçkilərin 2-cisi olaraq, sizin nəzərinizdə müxalif qüvvə olmadı, dövlət katibi vəzifəsini tutaraq gələcək siyasi iddialarına daha böyük tribuna və məqam qazandı. Onun prezidentlik iddiası ortaya təkrarən qoyulanda isə Obama öz həyat yoldaşı ilə birgə bütün resurslarını onun qələbəsi üçün səfərbər etdi.

Eləcə də Almaniyanın yeni-cə koalisiya hökumətinə çevrilən qüvvələrin siyasi definisiyasını vermək sizin üçün çətin olacaqdır. Çünki Angela Merkel və Martin Şults rəhbərlik etdikləri Xristian Demokrat İttifaqı ilə Sosial demokratlar arasında birləşmə gəldiyində klassik bölgü ilə siyasi spektrdə rənglər avtomatik qarışdı və bu zaman xalqdan alınmış mandatın üzərinə başqa sertifikat yazılmadığından ayrı istisnalara da yer qalmır. İkinci yer müxalifətini boyma bəçiləməyib. Onu müxtəlif ideologiyalı qüvvələr də tuta bilər, hakimiyyətə yaxınlığı ilə seçilən, lakin ondan bir qədər fərqli baxışlara malik olan insanların da buna haqqı çatır.

Hələ keçmişdə belə sət platformalarının formalaşmadığı

zamanlarda Avraam Linkoln öz siyasi rəqibini getirib müdafiə naziri təyin etmişdi. Albert Qorun da tarixəsi söhbətimizə nümunə ola bilər. Daim siyasi qovğalar içində Yelisey sarayı uğrunda mübarizədən gen-bol misallar gətirib bizdə daşlaşmış nəzəriyyələrin puç olduğunu göstərə bilər.

Bəli, mən seçkilərdə Heydər Əliyev platformasına söykədiyim üçün siyasi tənha sayıla bilməzdim, əksinə, mövcud

sində hər kəs şahiddir ki, hazırkı hakimiyyətin siyasi baxışlarının Atatürk modelindən kənara çıxdığını deyənələr, bu məhkəmə daşına toxunulduğuna görə iqtidarın üzərinə yeriyirlər. Ona görə də mən söyləyirdim ki, əslində bizim hər birimiz Heydər Əliyev kursunun varisləriyik. Yeter ki, bu fundamenti tanıyırsan, amma qeyd edirsən ki, məsələn, büdcə siyasətinin yerinə yetirilməsində qüsurlar var, kadr məsələlərində problemlər möv-

zunlar insanlarda bir xoş düşüncə və inam doğurubsa, onu açıq ürəklə etiraf etmək lazımdır. İkincilik, ya üçüncülük deyil, əsas real fakt bu seçkilərdə xalqın bütün kənar ssenariləri puç edib öz taleyinə sahib çıxması və bədgüman proqnozları alt-üst etməsiydi. Ölkənin xaricindəki gərginlik dalğası bizə keçmədisə, geopolitik toqquşmaların müxtəlif namizədlərin üzərində təcəllə edib savaşa yol açılmadısa, bu hər bir nami-

Ona görə də açıq söyləyirəm ki, bizim qazandığımız 2-ci yer arzulaşmış güclü xalqın və dövlətin təmsilçisinə çevrilməkdən ibarətdir. Biz son nəticələr üzərində xüsusən kampaniyaya baş vurarsa deyilik. Çünki ambisiyalarımız milli səciyyə daşıyır, hər hansı partiya və hərəkətə çevrilməyi nəzərdə tutmur. O cümlədən "Zahid Oruc müxalif siyasi qüvvənin önünə keçəcəkdir" kimi qənaətlər də yanlış olardı. Mən öz sabit siyasi simamı qorumaqda davam

fərqli baxışlar irəli sürülürdü. Siz bunların hər birini müxalif fikir adına qeyd eləyə bilərsiniz. O cümlədən bizim də məsələlərə baxışımızda müxtəlifliyin olmasını da öncədən sizə söylədim. Ona görə biz məlum klassik ayırmalar üzərindən düşünməyi bir kənara atmalıyıq. Seçkilərin nəticələri siyasi palitrani dəyişəcək və fərqli bir arxitektura meydana çıxaracaq.

- *Seçki özlünü dəyil, rəqib namizədə səs verməyiniz maraja və müxtəlif yanaşmalara*

"Nəticələri kimin tanıyıb-

tanımaması heç nəyi dəyişmir"

Zahid Oruc: "Seçkilərin nəticələri siyasi palitrani dəyişəcək və fərqli bir arxitektura meydana çıxaracaq"

"İkinci yerə görə "Zahid Oruc müxalif siyasi qüvvənin önünə keçəcəkdir" kimi qənaətlər..."

hakimiyyətin davamlılığını istəyənlər onları narahət edən problemləri bizim dilimizlə ifadə etmək imkanı qazandı. Bir qədər insafı olmaq yetər ki, Zahid Orucun sərgilədiyi obraza və dəst-xəttə ədalətli qiymət verilsin. Hər halda mən varislikdən danışaraq, ilk dəfə onun biologiyası deyil, siyasi xarakter daşdığına vurğulayırdım və qeyd edirdim ki, istənilən qüvvə o miras sahiblik iddiasını ortaya qoymaqda azaddır. Çünki dünyada ideoloji-siyasi konfrantasiyalar dövlət quruluşuna qədər aparılır. O fakt baş verəndən sonra bütün inkarçılıq və düşmənçiliklər bir kənara qoyulur, hamı həmin xilaskarın və dövləti bərqərar edən şəxsiyyətin rolunu tanıyır, lakin cari və perspektiv siyasətə uyğun maliyyəlik olduğu baxışları xalqa bəyan edir. Bizdə isə hələ də yaxın tarix siyasətimizin baş mövzusu olaraq qalmaqda davam edir. Halbuki Corc Vaşinqtonun, Tomas Ceffersonun inşa etdiyi dövləti rəmzi olaraq özündə əks etlədirən Ağ Evin binasında son prezident Donald Trampa kosmetik dəyişikliyi belə etməyə icazə vermirlər. Eləcə də Türkiyəni Cümhuriyyətə çevirən böyük Mustafa Kamal nümunə-

cuddur, vətəndaş-məmur münasibətlərində çatışmazlıqlar özünü göstərir, bank sektoru ciddi böhran içərisindədir və sair. Bu, artıq cari siyasətə və perspektiv plana baxışdır. - *Siz ümumən bir namizəd kimi mövqeyinizi, düşüncələrinizi seçki ərafında cəmiyyətə çatdırma bildinizmi?*

- Diqqətli vətəndaşlarımız 9 debatın hər birində verdiyimiz mesajları çox obyektiv dəyərləndirə bilər və oradakı faydalı məqamları yüksək qiymətləndirirlər. Bir daha xatırlatmalı olsam, deyim ki, 1-ci çıxışmada siyasi bəzi şərtlərini ortaya qoymuşdum, ikincidə məsuliyyətli və çevik hökumətdən, amma reputasiyası təmiz insanlardan ibarət komandadan bəhs etmişdim, hansı ki, dövlət başçısının üzərində olan ağır yükün bir hissəsini-iqtisadi hissəni üzərinə götürür, bölgələrdə iş aparır, prezident isə regional və beynəlxalq siyasəti aparır, 3-cüdə güvənli təhlükəsizlik orqanlarının qurulmasına dair baxışları sərgiləmişdim, o cümlədən təhsil və millətin siması olan müəllimlərin hüquqi toxunulmazlığı haqda fundamental məsələlərə yer vermişdim, yerli məmurları kəskin qınamışdım. Əgər bütün

mən, ya başqası insanların nəzərində fərd kimi görünürdük, çünki sınaqdan çıxan bir siyasi ideologiyadan kənarda rəğbət və inam qazanmaq çox çətindir.

- *Sizcə, debatlarda irəli sürülən təkliflər nəzərə alınacaqmı?*

- Məsələnin vacib tərəflərindən biri də odur ki, hər bir namizədin rasional sayıla biləcək ideyaları yeni hökumətin fəaliyyətində nəzərə alınsın. Burada müxalifət, mərkəzçi, orta qüvvə və ya tam radikal olmağından asılı olmayaraq, hər kəsin arzusu olan ibarətdir ki, müvəffəqiyyət qazanmış qüvvə cəmiyyətdəki təklifləri düzgün dəyərləndirsin. Dünən prezidentin köməkçisi, idarəçilik sistemimizdə mühüm çəkiyə və mövqeyə malik olan hörmətli Əli Həsənov telekanallardan birinə verdiyi müsahibədə mühüm mesajları səsləndirdi. O dedi ki, prezidentliyə namizədlər tərəfindən seçki dövründə irəliyə sürülmüş təkliflər üzərində Administrasiyada geniş iş aparılacaq, onların hər birinin faydalılıq dərəcəsi qiymətləndiriləcək və gələcək hökumət proqramlarında onlara yer veriləcək. Bu, çox önəmli bir bəyanatdır, yaxşı siyasi mədəniyyət nümunəsidir.

edirəm, daşdığım ideallarımda daha da möhkəmlənmişəm və siyasi yetkinlik məktəbindən keçmiş imkana görə mülkətimizə sonsuz təşəkkürümü bildirirəm. Bizə göstərilən ehtiramı insanlara xidmətə çevirməkdən qürur duyuruq. Hamı bilir ki, 10 illər ərzində mən bu obrazda tanınmışam. Ona görə də bəzilərinin imkanlarını, səslerini qətiyyətlə indiki halda dəyərləndirmək istəmirəm. Yalnız onu vurğulamaq yetər ki, biz gələcəkdə Azərbaycan siyasi həyatını boykot, qeyri-boykot, radikalizm, düşürgəçilik, səngər və sair fəaliyyətlə qurmamalıyıq. Ölkədə siyasi bəzi nail olmaq üçün addımlar atmaq və siyasi iradə göstərmək lazımdır. Bu halda kimsə özünü çıxışda hiss etməyəcək

- *Seçki prosesi, nəticələr, debatlar seçkidə iştirak edən qüvvələrdən hansının real müxalifət olduğunu ortaya çıxardı?*

- Seçkiyə start verilən ilk günlərdə vurğulayırdım ki, biz, ümumiyyətlə, 1990-cı illərdən gələn səhv nəzəriyyələrin və praktikanın təsiri altındayıq. Məsələn, 2003-cü il prezident seçkilərində 5 müxalif partiyanın rəhbəri namizəd idi. İsa Qəmbər, Etibar Məmmədov, Lalə Şövkət Hacıyeva, Sabir Rüstəmxanlı, İlyas İsmayılov və digərləri iştirak etdirdilər və hakimiyyətə, siyasi kursa əks mövqedə dayanırdılar. Lakin kimsə onlara "hamınız birləşin, vahid qüvvəyə çevrilin" tələbi ilə çıxış eləmədi. Ona görə də sifət nəzəri baxımdan YAP-ın hüquqi varidi ki, öz ideyalarının təbliğatını genişləndirmək, tərəfdarlarını daha çoxlu etmək, həmçinin siyasi müdafiə istehkamını möhkəmləndirmək üçün onlarla namizədlə çıxış etsin. Əslində siyasi avantüra təmsilçilərinin seçkidə iştirak etməmələri bizə imkan verdi ki, mühüm ideyaları ümumxalq nəzərinə təqdim edək. Debatlarda hörmətli Qudrət Həsənov, Sərdar Cəlalov və Fərəc Quliyev tərəfindən də bir çox məsələlərə tam

ra səbəb oldu. Düşünmədiyiniz ki, seçkilər "Namizəd özü özünə səs verməyib, mən ona niyə səs verirəm" düşüncəsi ilə sizə qarşı mövqeyini dəyişə bilər?

- Əslində bunun Azərbaycan tarixində çoxlu nümunələri var. Bu praktika 1990-cı illərdə dəfələrlə yaşanıb. Məsələnin ikinci tərəfi isə ondan ibarətdir ki, mən orada vurğulamışdım ki, mən birinci növbədə ideyaların qalib gəlməyini, bu düşüncələrin gələcəkdə istifadə olunmağını arzulayıram, amma bizə münasibətdə rəğbətə yanaşan, ötən dövr ərzində xidmətlərimizi yüksək qiymətləndirən minlərlə insan var və onlar da seçki hadisəsinə lotereya yarış kimi baxmırlar. Seçkidə favorit qüvvənin kim olduğunu bilirlər. Bütün doğmaların və qohumların, həmçinin Azərbaycan siyasətində uzun illər fədakar bir əmək verdiyimiz insanların səsini bizə verib. Onlar içərisində 80 yaşlı anamı ayrıca qeyd etmək istərdim. Qan bağları tam doğul və təbiidir. Lakin mən əqidə bağlanısından çıxış edərkən səsini statistikaya deyil, real mənəvi və siyasi güc daşıyan milyonlarla seçicinin səsini qoşuldumsa, burada heç kəsə xəyal qırıqlığı yaratmış olmadım. Əksinə, onlar bizim səmimi mövqeyimizi anlayışla qarşıladılar.

- *Seçkidən sonra Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevə zəng etmişiniz. Bu necə reallaşdı? Ölkə başçısı Sizə nə dedi?*

- Ölkə rəhbərinin missiyasını başa düşmək, onun çiyinlərində daşıyan məsuliyyətini anlammaq baxımından seçkilərə qoşulmaq nə qədər önəmlidir. Sonda qalibi alqışlamaq bir mədəniyyət nümunəsidir. Ona görə də prezidentə dövlət müstəqilliyimizin 100 illiyi ərafında əldə etdiyi qələbənin 200, 300 yaşlı Azərbaycanca gedən yolun bir mərhələsi kimi yalnız uğurlar arzuladım.

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Ritmik mersiyə "korifeyi"

Samir SARI

Ötən ilin iyun ayı idi, Qazaxıstanın paytaxtı Astanada bir beynəlxalq tədbirdə iştirak edirdik. Türkiyənin sabiq prezidenti Abdullah Güllə şəkil çəkdirəndən sonra gəlmişdik bir türk lokantasına ki, bir qismət çörək yeyək. Nə də olmasa, bir millət-iki dövlətin mətbəxi bir-birinə yaxındır (Düşüncə və zövq məsələsinə sonra qayıdaq).

Xüləs, oturmuşuq, yeməyimiz hazırlanır, biz də dörd jurnalist (APA-dan Cavid İsmayıl, AzTV-dən Fədil Paşayev, İTV-dən Füzuli Məcidli və mən, bir də keçmiş jurnalist, hazırda JTİ şirkətində piar menecer işləyən Əli Verdiyev), oradan-burdan, ədəbiyyatdan, sənətdən danışırdıq.

Söhbət ötən əsrin əvvəllərində yaşayan korifeylərimizdən düşmüşdü. Mirzə Cəlildən, Əbdürrəhim bəy Haqverdiyevdən, Hüseyin Caviddən, Üzeyir Hacıbəyovdan danışırıq, fikirlərimiz əsasən üst-üstə düşür, amma toqquşan məqamlar da vardı. Elə oldu ki, Üzeyir bəyin adını tez-tez çəkəmişdik. Korifeyimizin həm böyük bəstəkar, həm gözəl felyetonçu, həm gözəl pedaqoq olduğundan bəhs edirdik.

Biz "Üzeyir bəy, Üzeyir bəy" dediyimiz yerdə birdən lokantadakı yan masadan Üzeyir Məhdizadənin axırıncı (bəlkə də axırdan əvvəlinci) mahnısının sədalrı səsləndi. Dönüb baxdıq ki, sir-sifətlərindən azərbaycanlıya oxşayan iki gənc iki qazax qızının və bir suyu rusa çəkən yeniyetmənin müşayiətilə oturub çörək yeyirlər və mobil telefonlarının pleyerində Üzeyirə qulaq asırlar.

Məsələ aydın idi: Gənclər dilimizdən səslənən "Üzeyir" kəlməsini alayırnıç şəkildə eşidib elə bilməmişdilər ki, biz də onların tanıdığı Üzeyirdən danışırıq. Onlar bir növ bizə bu yolla tanışlıq verirdilər. Biz gənclərlə gəndən-gənə salamlaşdıq, daha gedib demədik ki, öz Üzeyirinizi bizim Üzeyirə qatmayın.

Bir də Üzeyirin səs-sədasını yenə ölkə xaricində - Gürcüstanın Kobuleti şəhərində dincələndə eşitdim. Üzbəzdəki yay diskotekasında hər axşam dörd-beş dəfə onun mahnısını çaldırırdılar. Sanki bu boyda ölkədə üzə çıxarılmalı birçə mahnı vardı. Kobuletidə dincələn azərbaycanlılar erməniləri məhz "Üzeyir silahı" ilə vurur, ortalığı düşüb oynayırdılar. Ara yerdə gürcü diceylər onların çəkilməsinin hesabına hər axşam N qədər ləri qəmləyirdilər.

İndi saytlardan oxuyuram ki, gənclərin tanıdığı, sevdiyi Üzeyiri (düzü, qapıdan girsə, sifətdən tanıdıram) Türkiyədə izdihamlı qarşılayıblar - biz Tarkanı qarşıladığımız kimi.

Bir Türkiyə deyil, qardaşı Türkmənstanda, hətta Özbəkistanda, Əfqanıstanda da tanıyırlar, sevirilər.

Bu saat Üzeyir Məhdizadə dünyada ən çox tanınan, dinlənən azərbaycanlı müğənnidir. Adam Sami Yusif qədər məşhurlaşmış.

Biz əslində onunla, onun şöhrəti ilə qürur duymalıyıq. Amma duya bilmirik. Üstəlik, ona qarşı yaxşı-yaman şeylər yazanlar var.

Bu nədən irəli gəlir? Bəlkə biz paxıl millətlik, bir fərdimizin şöhrət və sərvət qazanmasını həzm edə bilmirik?

Təbii ki, qismən bu da var. Paxıllıq, həsəd, gözügötürməzlik faktoru Üzeyirin qəbul edilməməsində rol oynayır - amma 3-5 faiz.

Məncə, bizdə Üzeyirin oxumağını qəbul etməyənlərin, edə bilməyənlərin əksəriyyəti bunu paxıllıqdan etmirlər, ona görə edirlər ki, adamın sənəti yoxdur. Sifirdir. Melodiyaları da, mahnısının sözləri də, ifa tərzı də.

Onun oxuduğu, sadəcə, ritmik mersiyədir (bu ifadəni 2-3 il əvvəl xüsusi olaraq ondan ötrü icad etmişəm). Ötəri bir dəbdır, camaat maraqlıdır. Hətta bu cür ifa tərzı, "yanıqlı" mahnılar uzunömürlü, qalıcı olsa belə, yenə sənət deyil, musiqi sənətinin balıqqulağı səviyyəsidir.

Deyə bilərlər, siz də bir vaxtlar Ağadadaş Ağayevin "İki cavan, iki aşiq" mahnısına qulaq asırdınız, yaşlılar bəyənmişdi, amma siz bəyənirdiniz. Elədir. Amma Ağadadaş yaxşı oxuyurdu axı. Sonradan öz sənətini daha da təkmilləşdirdi, zirvəyə çıxdı, zirvədən sonra gedib başqa şeylər oxudu. O başqa.

Amma Üzeyir başladığı kimi də oxuyur. Ritmik mersiyə şousu davam edir və gənclərin sümüyünə düşür.

Onun Türkiyədə sevilməsinə gəlincə, təəccüblü deyil. Bizim mətbəximiz kimi, musiqi zövqümüz də, temperamentimiz də, düşüncəmiz də, demək olar ki, eynidir. Ona görə də Üzeyir bizi birləşdirən dəyərdır.

Böyük Üzeyir bəy də "Leyli və Məcnun" operasında mersiyədən ("Aa, ana, Leylinin eşqi məni Məcnun edəcək", "Ah eylədiyim sərvə-xuramanın üçündür") yararlanıb, amma yaradıb.

Yaşasın Üzeyir bəyin sənəti!

2014

-cü ildə iqtidar nümayəndəsi ilə müxalifət partiyalarının rəhbərləri arasında dialoq keçirildi. Bu dialoqda müxalifət nümayəndələri müxtəlif məsələləri qabardır, bir masa ətrafında iqtidar nümayəndəsi ilə müzakirə edirdilər. Lakin 2014-cü ildən sonra müxalifətlə iqtidar arasında bu formatda dialoqların şahidi olmadıq. Prezident seçkisi ərəfəsində mətbuatda dialoq məsələsi gündəmə gətirilsə də, dəyişən nəşə olmadı.

Bəs seçkidən sonra iqtidar-müxalifət dialoqu mümkündürmü?

"Yeni Müsavat"a danışan politoloq Mübariz Əhmədov bildirir ki, ölkə başçısının seçkilərdən öncə xarici mətbuata verdiyi müsahibədən bir çox mətləblər aydın olur: "Belə başa düşülür ki, ölkə prezidentini dialoq dairəsini genişləndirmək niyyətindədir. Eləcə də yeni təbrik ənənəsini qoymasına da dialoq arenasının genişləndirilməsi prizmasından yanaşmaq lazımdır. Hesab edirəm ki, indiki vəziyyətdə bu, çox vacib məsələdir. Əslində prezidentin qurmaq istədiyi ictimai nəzarət mexanizminə də təkzə ictimai nəzarət deyil, həm də məşvərət mərkəzi kimi də yanaşmaq lazımdır. Düşünürəm ki, məşvərət mexanizmi elə qurulmalıdır ki, fikirlər hər iki istiqamətdə dövr edə bilsin. Yeni əlaqə və əks-əlaqə olsun. Bunun üçün dialoq mexanizminin genişləndirilməsi lazımdır. Hökm deyil ki, burada ancaq prezident seçkisinə qatılan müxalifət iştirak etməlidir. Ölkədə böyük dünyagörüşünə malik olan siyasi partiyalarımız, mətbu orqanlarımız var. Yeri gəlsə indiki realıqda Azər-

İqtidar-müxalifət dialoqu gerçəkləşə bilərmi?

Politoloq: "Prezident dialoq dairəsini genişləndirmək niyyətindədir"

baycanda elə mətbu orqanlar var ki, onlar siyasi partiyadan qat-qat güclüdür. Bunların iştirakı ilə dialoq mexanizmini yaratmaq olar. Ən yaxşı nümunə kimi də biz, Heydər Əliyevin qoyduğu bəzi ənənələri yenidən diriltməliyik. Onun məmurlarla, siyasi partiya, QHT-lərlə davranış manerasına indiki, modern prizmadan yanaşmalıyıq. Cəmiyyətdə kifayət qədər bacarıqlı, sağlam qüvvələr var".

Politoloq bildirir ki, boykotçu müxalifəti də kənarda saxlamaq olmaz: "İndiki boykotçuların da tama-

milə fərqli dünyagörüşü var. Ümumilikdə onların kənarda saxlanılmasının tərəfdarı deyiləm. Ancaq indi boykotçuların siyasi davranışında Azərbaycan cəmiyyətinə uyğun olmayan dəsti-xətt müəyyən olundu. Tarixdən bir misal deyim ki, "Türkmənçay" müqaviləsi imzalanandan sonra İranda din və cəmiyyət münasibətləri elə vəziyyətdə olub ki, Təbrizin müşahidə Təbatəbai gəlib Azərbaycana, burada çar hökumətini tərifiyib. Yeni biz hər zaman çalışmalıyıq ki, din bizim qəlbimizdə olsun. Din hansı siyasətə, adamlara müdaxilə edir-

sə, həmin adamların dialoq mexanizmində iştirakı o qədər də məqsədəuyğun deyil. Çünki bizə lazımdır ki, azərbaycanlı inkişaf etsin. Azərbaycan cəmiyyətinin öz orijinallığı var. Bütün müsəlman dünyasında ilk dəfə cümhuriyyəti biz yaratmışıq, qadınlara azadlıq vermişik. Biz qadınlara azadlıq verəndə neinki müsəlman, heç Avropanın yarısı qadınlara azadlıq verməmişdi. Dialoq Azərbaycan cəmiyyətinin modernləşməsinə, dövlətin qüdrətlənməsinə xidmət etməlidir. Boykotçulardan kimsə dialoq mexanizminə qoşulub, sonra da başlayıb hansısa dini ideyalardan danışsın, bu, bizim cəmiyyətə yaramaz. Cəmiyyət o zaman güclü inkişaf edir ki, burada dinin yeri olub. Bu yer də bizim qəlbimizdir. Əgər dini qəlbimizdən kənara çıxarırsanız, bu zaman fəsadlar olub. Ancaq bu o demək deyil ki, biz həmin qüvvələrlə işləməli deyilik. İqtidar bu qüvvələrlə işləyib, onları başa salmalıdır. Dünyəvilərin miqdarı artırılmalıdır. Həm bu adamlarla iş görülmür, həm də onların ideyalarına qarşı daha müasir dövlətçilik ideyalarını qoyur".

Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Boş qalmış deputat yerlərinə seçki keçiriləcəkmi?

Qanuna görə, 1 ay müddətinə seçki təyin edilməlidir, amma...

Xəbər verildiyi kimi, deputat Astan Şahverdiyev aprelin 15-də qəfil dünyasını dəyişib. Deputatın yerinə seçkinin olub-olmayacağı ilə bağlı Milli Məclisin mətbuat xidməti ilə əlaqə saxladıq. Mətbuat xidmətinin rəhbəri Akif Təvəkküloğlu bildirdi ki, bu barədə, hələ ki, konkret söz deyə bilməyəcəm. Yaxşı da salaqlı ki, Astan Şahverdiyev 120 sayılı Cəbrayıl-Qubadlı seçki dairəsindən deputat seçilmişdi.

Astan Şahverdiyevdən öncə də deputatlıq müddətini başa vura bilməyən Milli Məclis üzvləri olub. Onlardan bəzilərini yada salaqlı.

Azərbaycanın tanınmış dövlət və siyasi xadimi, Milli Məclis sədrinin müavini Afeyəddin Cəlilov 1994-cü ildə qətlə yetirilib.

Birinci çağırış Milli Məclisin deputatı olan Əli Ansuxski 1996-cı ildə Bakının mərkəzində, Azərbaycan prospektində yerləşən evinin qarşısında məruz qaldığı sui-qəsd nəticəsində odlu silahlı qətlə yetirilib. O, 1995-ci ildə keçirilən seçkilərə bitərəf kimi qatılmış və 54 sayılı Balakan seçki dairəsi üzrə deputat seçilmişdi.

Məşhur tarixçi Ziya Bünyadov da deputatlıq səlahiyyətini başa vurmada dünyasını dəyişib. Belə ki, Z. Bünyadov 1997-ci ildə qətlə yetirilib. Deputat Yusif Vəkilov da səlahiyyət müddəti bitməmiş-1998-ci ildə dünyasını dəyişib.

2000-ci ildə deputat seçilən Samur Novruzov Yeni Azərbaycan Partiyası İdarə Heyətinin üzvü idi. O, parlament seçkilərindən bir il sonra-2001-ci ilin 24 sentyabrında dünyasını dəyişib.

Milli Məclisin Hüquq Siyasəti Komissiyasının sədri Zakir Zeynalov səlahiyyətləri başa çatmadan vəfat edən deputatlardandır.

Hüquq elmləri doktoru olan Z. Zeynalov Tovuz şəhər seçki dairəsi üzrə deputat seçilmişdi və 2003-cü ildə iş başında vəfat edib. Milli Məclisin ikinci çağırışının deputatı, professor Şamil Qurbanov da 2004-cü ildə deputatlıq səlahiyyətini başa vurmamış, ürək tutmasından vəfat edib.

2006-cı il mayın 13-də 110 sayılı Zaqatala seçki dairəsindən deputat seçilən Hikmət Atayev yol qəzası zamanı dünyasını dəyişib. 7 mart 2013-cü il tarixində Gürcüstandan Balakən istiqamətində gedən deputatın idarə etdiyi "VAZ-2106" markalı maşın "VAZ-21015" markalı avtomobillə toqquşub. Nəticədə Hikmət Atayev aldığı xəsarətdən hadisə yerində vəfat edib.

Deputat vəfat edərsə, qanunvericiliyə görə onun yerinə seçkilər nə zaman keçiriləcəkdir?

Seçki Məcəlləsinin 176.4-cü maddəsində göstərilir ki, deputat mandatının boş qalmasından 1 ay müddətində əlavə seçkilər təyin olunmalıdır. Qanunla həmin yer boş qalanda, hansı qaydada boş qalması prosesləri başa çatandan sonra 1 ay müddətində prezident əlavə seçkiləri vaxtını təyin etməli, 60 gün müddətində seçkilər keçirilməlidir. Bu proseslərdə MSK-nın üzərinə düşən məsuli-

yet ondan ibarətdir ki, boş qalmış deputat mandatı yeri üzrə bütün məlumatları subyektdə ötürməlidir, cəmiyyəti seçki vaxtının niyə təyin olunmaması ilə bağlı məlumatlandırılmalıdır. Seçki vaxtını isə prezident təyin etməlidir.

İndiyə qədər mandatı ləğv edilən bir neçə deputat da olub ki, onları yerinə qeyd olunduğu müddət ərzində seçki keçirilməyib.

Məsələn, IV çağırış Milli Məclisin üzvü olmuş Mübariz Qurbanlı 21 iyul 2014-cü ildə prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Dini Qurumlarla İşlər üzrə Dövlət Komitəsinə sədr təyin edildikdən sonra Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən deputat səlahiyyətləri xitam verilib.

Mandatını itirmiş keçmiş deputatlardan biri də Güler Əhmədovadır. Güler Əhmədova deputatlıqdan könüllü olaraq imtina et-

məsi barədə müraciətini aidiyyəti üzrə baxılmaq üçün Mərkəzi Seçki Komissiyasına göndərmişdi. 2012-ci ildə G. Əhmədovanın məsələsi MSK-da səsverməyə çıxarıldı, nəticədə onun deputat mandatı ləğv edildi.

19 sayılı Nərimanov birinci seçki dairəsindən Milli Məclisə deputat seçilmiş Əli Əhmədovun da mandatı ləğv olunub. Belə ki, 2013-cü ildə Əli Əhmədov oktyabrın 22-də prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə baş nazirin müavini təyin edildi. Konstitusiyanın 85-ci maddəsinə görə, icra hakimiyyəti sistemlərində qulluq edən şəxs Milli Məclisin deputatı ola bilməz. Ona görə də 2013-cü ilin noyabrın 12-də Mərkəzi Seçki Komissiyası deputat Əli Əhmədovun mandatına xitam verib.

Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

“Qızım deyir ki, atası mal-mülkün bölgüsünü ona həvalə edib. Belə bir şey yoxdur. Olsaydı, mərhum yoldaşım ilk növbədə bunu mənə deyirdi. Mən qızım Sonadan yaşımın bu çağında bizim ailənin yanında olmasını istəyirəm. Bu dünyanın mal-mülkü burada qalacaq. Rəhmətlik atası çox yaxşı insan idi, heç vaxt kimsəyə pislilik etməzdi. Elin ağsaqqalı idi. Məsələnin bu şəkildə böyüməsini istəmirik. Amma Sona mənə və qardaşlarına başqa yol qoymadı. Yenə də gec deyil, bizim yanımıza qayıtsın, qanunla ona düşən əmlak payına sahib çıxsın. Bunu dəfələri özünə də demişik”. Şəmkir kənd seçki dairəsindən deputat olan Sona Əliyevanın anası Bəsirə Əliyeva belə deyir.

Onun fikirlərinə əsaslanan və “Yeni Müsavat”ın ötən sayında dərc olunan yazıda deputatın atasından qalma mirasın 75 faizinə sahib çıxmaq istəyindən söhbət açılırdı. Bundan sonra Sona Əliyeva mətbuata açıqlama verərək deyib ki, atasının vəfatından sonra ailə üzvləri arasında mirasla bağlı gərginlik yaşanıb, atasının vəsiyyəti və göstərişi ilə özünün müəssisəyə təyin etdiyi hüquqşünas tərəfindən mülkiyyətin 3 övlad arasında ədalətli şəkildə bölünməsi ilə bağlı aparılan işlər dayandırılıb.

Sitat: “Məsələnin böyüməsinin və ailə məsələlərimizin medianın müzakirə mövzusunda çevrilməməsi üçün mərhum atamdan qalan əmlakdan və müəssisədə olan 50% təsisçi payından imtina etmiş, atam tərəfindən mənə bağışlanan “Mercedes” markalı maşını onların təkidi ilə əminim oğlunun adına rəsmiləşdirmişəm”.

Bəsirə Əliyeva isə deyir ki, qızına çatacaq əmlak payını vermək istəyirlər, amma bölgünün ədalətli aparılmasının tərəfdarıdır: “Mərhum həyat yoldaşımın əmlak bölgüsü ilə bağlı vəsiyyəti olmayıb. “Mercedes” markalı, Az 90 UU 957 dövlət nömrəli maşını da qardaşları onun sürücüsünə idarə etməyə veriblər. Sonradan da öz adına keçirib. 2017-ci il dekabrın 13-də oğlum Adil Əliyev onun sürücüsü Şəmsi Ramiz oğlu Rəhimovun adına etibarnamə verib. Ona görə verib ki, sürücü həmin maşınla xəstəxanaya, dərman dalınca rahat gedib-gələ bilsin. Həyat yoldaşımın ölümündən 25 gün sonra maşını öz adına keçirib. Əgər biz həmin maşını Sonaya vermək istəsəydik, elə etibarnaməni onun adına verərdik. Deməyim odur ki, onun əmlak payını heç kim danmır. Sadəcə, istəyirəm ki, bütün mal-mülk bərabər şəkildə övladların arasında bölünsün. Mətbuata üz tutmazdan əvvəl ona dəfələrlə xəbər yollamışım, demişik ki, gəl, oturaq əmlakı bölək, payını götür. Onun əmlak payını vermək istəyirik. Mərhum həyat yoldaşımın əmlakın bu şəkildə bölgüsünə yalnız sevindirdi. O, Sonaya, ümumiyyətlə, əmlak payı verilməsini deməyib. Vəsiyyət etməyib. Biz ona 25 faiz payını veririk. Bu gün onun atasından qalma “Murovdağ” kiçik müəssisəsinin işi iflic olub. Biz hər gün işləyirik, bütün maliyyə işimiz bank hesabları üzərindən aparıldığından xidmət haqları hesabımıza köçür. İstəyirəm qızım Sona Əliyeva bütün umu-küsvüləri kənara qoyub təsisçilərin yığıncağına qatılsın. Müəssisədəki 25 faiz payı sahibi olur. Təsisçilərin yığıncağında onun iştirakı olmasa, biz müəssisəyə icraçı direktor təyin edə bilərik. Qanun buna yol vermir. O da bunu bilir və yığıncağa qatılmaqdan yayınır. Odur ki, işimizi davamlı apara, hesablarımızı vəsaitlərə də toxuna bilərik”.

Bəsirə Əliyevanın iş üzrə redaksiyamıza təqdim etdiyi sənədlərin arasında Gəncə Şəhər Kəpəz Rayon Məhkəməsinin qətnaməsinin olduğunu da yazmışdıq. Həmin qətnamədən aydın olurdu ki, məhkəmə Sona Əliyevanın adına verilmiş müqaviləsinin etibarsız hesab edib.

Məhkəmə qətnaməsindən sitat: “İddiaçı Bəsirə Əliyeva iddiasını onunla əsaslandırılıb ki, Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən 20.10.1994-cü

göstərilənləri nəzərə alaraq, Gəncə «ASAN xidmət» mərkəzinin notariat kontorunda “Murovdağ” kiçik müəssisəsindəki nizamnamə kapitalında olan paylar bərsində bağlanmış 12 dekabr 2017-ci bağışlanma müqaviləsinin etibarsız hesab olunması barədə qətnamə çıxarılmasını xahiş edib”.

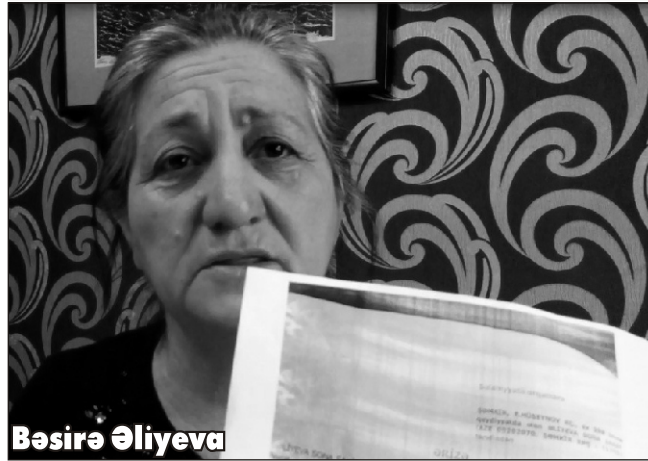
zinin notariat kontorunda 12.12.2017-ci il tarixdə bağlanmış nizamnamə kapitalının bağışlanma müqaviləsinin ləğv olunmasına heç bir etirazı yoxdur və bu payların ilkin vəziyyətə qaytarılmasını xahiş edib. Bəsirə Əliyeva ilə Sona Əliyeva arasında Gəncə «ASAN Xidmət» mərkəzinin notariat kontorunda bağ-

Deputat Sona Əliyevanın anası qızından ədalət istəyir

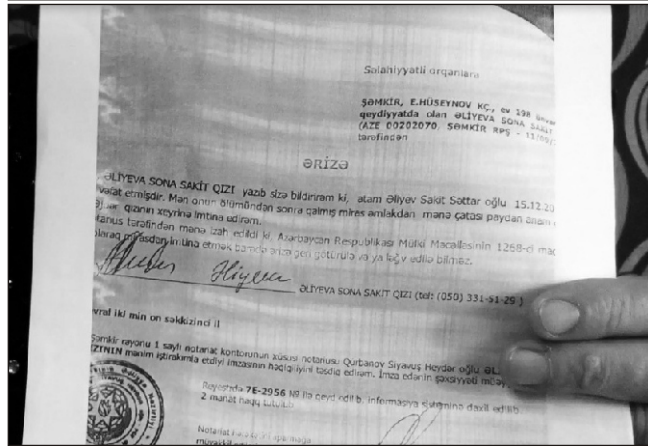
Bəsirə Əliyeva: “Yenə də gec deyil, bizim yanımıza qayıtsın, qanunla ona düşən əmlak payına sahib çıxsın”

Sona Əliyeva

Bəsirə Əliyeva

Deputat S.Əliyeva məhkəmədə iştirak etməyib. O, məhkəməyə notarial qaydada təsdiqlənmiş ərizə ünvanlayıb. Deputat xanım anasının ona qarşı qaldırdığı bağışlanma müqaviləsinin etibarsız hesab edilməsi tələbinə dair iddiasını etiraz edib.

Məhkəmə qətnaməsindən sitat: “Cavabdeh Sona Əliyevanın notarial qaydada təsdiqlənmiş ərizəsindən görünür ki, o, iddiaçı Bəsirə Əliyevanın ona qarşı qaldırdığı bağışlanma müqaviləsinin etibarsız hesab olunması tələbinə dair iddiasını etiraz edir. Gəncə «ASAN Xidmət» mərkə-

lanmış “Murovdağ” kiçik müəssisəsinin nizamnamə kapitalındakı payların bağışlanması haqda 12.12.2017-ci il tarixli müqavilə etibarsız hesab olunub və nizamnamə kapitalındakı paylar əvvəlki vəziyyətinə qaytarılıb”.

Məhkəmə qətnaməsi ortada ikən deputat xanımın mətbuatı hədəf seçməsi də gülcünc görünür. Əmlak davasında günühdən günə qalacaq 1 tərəf varsa, həmin tərəf də mətbuatdır. Xanım deputatın da ünvanı doğru seçməsi pis olmazdı.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV,
“Yeni Müsavat”

“Hərbi əməliyyat keçirib 3-4 rayonu almalıyıq”
Isgəndər Həmidov: “Gərək biz Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan, Qubadlına alaq ki, Mehriyə yol açmaq barədə də düşünək”

“Mən də Dövlət Müdafiə Komitəsinin üzvü olmuşam, dövlətin bir sıra işlərində, iclaslarında iştirak etmişəm. O zaman hamımızın ürəyindən keçirdi ki, blokada şəraitində olan Naxçıvan Muxtar Respublikasına yol açmaq. Ancaq bu məsələ Müdafiə Komitəsi, yaxud dövlət səviyyəsində müzakirə olunmayıb. Çünki bu, artıq Ermənistan-Azərbaycan müharibəsi demək idi”.

Sabiq daxili işlər naziri Isgəndər Həmidov bu sözləri “Yeni Müsavat”-a açıqlaması zamanı bildirib. Qeyd edək ki, son günlər bəzi ekspertlər və keçmiş döyüşçülər 1993-cü ilin aprelində Naxçıvanla quru yolunun açılması üçün Mehri və Qafan istiqamətindən əməliyyat keçirildiyini, lakin keçmiş prezident Əbülfəz Elçibəyin göstərişi əsasında prosesin dayandırıldığını bildiriblər. Sabiq milli təhlükəsizlik zabiti Sülhəddin Əkbər isə qəzetimizə müsahibəsində mehri istiqamətində kəşfiyyat döyüşünün olduğunu desə də, bunun, sadəcə, sınaq xarakterli olduğunu demişdi.

Öz növbəsində İ.Həmidov da yayılan bəzi məlumatlara düzəliş verdi: “Belə bir əməliyyat keçirilməmişdi ki, bizim təklifimizə Əbülfəz bəy də “yox” desin. Əbülfəz bəyin imkanı olsaydı, bütün İrəvanı qatardı Azərbaycanın tərkibinə, Təbrizi də üstəlik. Bütün Azərbaycan yangısı ilə yaşayan insan necə deyə bilər ki, bunu etməyin”. Sabiq nazir xarici qüvvələrdən bununla bağlı Ə.Elçibəyə təzyiqlərin olması barədə iddiaları da qəbul etmədi: “Əbülfəz bəyə xaricdən kim təzyiq edə bilər? Əksinə, Əbülfəz bəy xaricə daha çox təzyiq edə bilərdi. Türkiyədəki proseslərdə Dəmirəldən çox, Əbülfəz bəyin təsiri var idi. Bu, mümkün olan şey deyildi ki, kimsə xaricdən təsir eləsin, Əbülfəz bəy “əməliyyatı dayandırın” desin”.

Bəs, indiki situasiya üçün Mehri dəhlizini açıb, Naxçıvanı Azərbaycanın digər əraziləri ilə birləşdirmək real görünürmü? İ.Həmidov: “Təəssüf ki, indi də Mehridən Naxçıvana yol açılması real görünür. Mehridən Naxçıvana yol açmaqdan ötrü gərək Zəngilan, Cəbrayıl, Füzuli işğaldan azad oluna ki, gedib Mehri yoluna qədər çıxa bilək. Vaxtilə qatar Qubadlıdan Mehriyə, oradan da Naxçıvana gedirdi. İndi bu, real görünür. Amma tək Allah eləsin, buna nail ola bilək”.

Sabiq nazir məsələnin danışıqlar masası arxasında qaldırılmasının da nəticə verəcəyinə inanmadığını bildirdi: “Danışıqlarda qaldırılsa belə, Ermənistanın buna razılıq verəcəyi mümkün görünür. Çünki Ermənistanın Dağlıq Qarabağdakı separatçılara birbaşa özünün əlaqəsi var, yeni “əvəz-əvəzə” məsələsi yoxdur. Odur ki, inanmıram danışıqlarda bu məsələ qaldırılsın. Bir vaxtlar Laçın dəhlizi ilə Mehri dəhlizinin dəyişdirilməsi söhbəti də var idi. Ancaq o zaman biz dedik ki, öz ərazimizdən heç kimə dəhliz vermirik, Dağlıq Qarabağ da bizim ərazimizdir, Laçın da, Kəlbəcər də. Biz onların yollarını bağlamamışıq ki, Xocalı aeroportuna gəldi onları vertolyotları. Onlar nankor, nanəcib insanlardır ki, bizim yolumuzu bağlayıblar. Lap danışıqlarda məsələ qaldırılsa belə, ona Ermənistanın razı olacağına inanmıram. Gərək biz Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan, Qubadlına alaq ki, Mehriyə yol açmaq barədə də düşünək”.

İ.Həmidov ötən illərin təcrübəsindən çıxış etməklə, həmçinin hazırda işğalçı ölkənin paytaxtında baş verənlərə diqqət çəkərək bildirdi ki, ümid ancaq savaşa qalır: “Mən 30 ildir deyirəm ki, qanla işğal olunan torpaq qanla geri alınmalıdır. Hərbi əməliyyat keçirib 3-4 rayonu almalıyıq, sonra danışıqlar masası arxasında söhbətlər aparıla bilər”.

Eks-nazir İrəvanda baş verənlərin firsət yaratdığını da vurğuladı: “Belə firsətlər bizim əlimizə çox düşüb. Bundan əvvəl də seçkilər ərəfəsində Serj Sərkisyan Dağlıq Qarabağdakı qoşunu İrəvana çağırırdı, onda əsl məqam yetişmişdi. Bu günlərdə də vəziyyət çox gərgindir. Ermənistanın döyüşən hissələri Dağlıq Qarabağdadır, onları geri çağıra bilərlər. Sözsüz ki, yenə də işğal altındakı ərazilərdən hərbi qüvvələri Ermənistanı çağıracaqlar. Çünki Sərkisyan özü Dağlıq Qarabağdadır. Ermənistan bunlara “azıki” deyirlər. Sərkisyanın, Köçəryanın inandığı hərbiçilər də Dağlıq Qarabağda olanlardır. Getdikcə ara qarışanda Dağlıq Qarabağdakı qoşun hissələrini Ermənistanı aparacaqlar. O zaman Azərbaycan hakimiyyəti özünü cəsarət tapıb hərbi əməliyyatlara başlaya və ərazilərimizi azad edə bilər”.

□ ELSAD,
“Yeni Müsavat”

Adqoydu mərasimi

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Tarixi darıxdırıcı olan xalqlar xoşbəxtidir"
 (Şarl Monteskyö)

Oxucular bilir, mən yazılarımda Molla Nəsrəddinə tez-tez istinad edirəm. O üzəndən, bu yumor qəhrəmanımızın adının əbədiləşdirilməsi sahəsində 11 apreldə baş vermiş hadisənin sevincini sizlərlə bölüşməkdən zövq aldığımı bəyan edirəm. Həmin gün Beynəlxalq Astronomiya Birliyi (BAB - bu yerdə rəhmətlik Əbülfəz Elçibəyin başçılıq etdiyi rəhmətlik Bütöv Azərbaycan Birliyini də yad edərək hər ikisinin ruhuna bir salavat zikr edək, ilahi, amin!) toplaşaraq Plutonun peyki Haron-un üzərindəki dəre-təpələrə adqoydu mərasimi keçirmişdir, bir kraterə də Nəsrəddin dədəmizin adını vermişlər. Diplomda elə bu cür yazıblar ki, kraterə Orta Doğu və Yaxın Şərq xalqlarının bir çoxunun folklor və yumor qəhrəmanı Nəsrəddin-in adı verilir.

Sözləşmə, bu BAB 1919-cu ildə dünyanın ulduzları öyrənən alimləri tərəfindən yaradılmışdır, baş ofisi Parisdədir, özü də bunlar yetərincə ciddi alimlərdir, bizim AMEA-da mələyin uçuşa sürətini hesablayan, yaxud dolmanın hansı yarpaqda daha tez bişdiyini öyrənən gıcərsətiyə (bu adı da mən kəşf elədim indicə) müəlliflərinin tayı deyillər. Kimsə istəsin bu BAB-a pul basıb hansısa ulduza dədəsinin, hansısa kometaya arvadının adını qoydursun - mümkündür yoxdur. Bu alimlərin qanacağı üzündən göy üzü hələlik Yer üzündən nisbətən təmizdir, orda hər cür qor-qoducu və çaqqal-çuqqal adına rast gəlinmir.

Burada bir haşiyə çıxım. Dünən danışdılar, xəbərsiz idim. Sən demə, hazırda millətin başına təzə corab hörməyə girişiblər, şadlıq saraylarında uşaqlara adqoydu mərasimləri qayırlar. Sünnət, toy, nişan, qız toyu, xınayaxdı, yengəgördü, tamadaminə, qudaboğdu mərasimlərini bilirdik, indi bu adqoydu da təzə hoqqadır. İki-üç dəfə telekanalizasiyada reklam da eləsələr (bəlkə artıq edirlər) cibimizdəki son qəpik-quruş bu adqoydu tədbirlərinə gedəcəkdir.

Dəvənamə gələcək ki, müdir Həmdulla müəllim sonbeşik nəvəsi Adışirin balanın adqoydusu için sizi "Sonalar sonasının anasını..." şadlıq sarayında intizarla gözləyir, masanın biri 20 manatdan başlayır - ağzın nədir getməyəsən? Yaman ilişmişik. Millət bir-birinin bəhsinə hər sür tədbirə hazırdır. Sabah hansısa populyar verilişdə aparıcı prodüseri yıxıb urus qibləsinə başını kəssə bütün millət şövqə gəlib bir-birini doğrayacaqdır. Bəlkə də ən doğrusu elə bu olardı - planet bir qədər bizdən təmizləndi.

Uzun sözün qıssası, Nəsrəddin bəyin adının kosmosa ucaltması fəxrimizdir. Ümumiyyətlə, insan adıyla ucalır, gerek adını qoruyasan. Yoxsa hər cür axmaq söhbətlərə qoşulan, ağzının danışığını bilməyən bir deputat var idi, srağagün başını atıb ölmüşdür. Həmişə belə məqamlarda ortaya atılan o mənasız cümlə yenə hər tində səslənir: "Ölünün arıyca ya gerek yaxşılığa danışasan, ya da heç danışmayasan". Böyük ehtimalla bunu yaramaz və axmağın birisi özünün gələcəyini bildiyi üçün uydurub qoymuşdur, yoxsa bu nə deməkdir? Bəs tarix elmini nə edək? Ölünün arıyca ancaq yaxşı danışmalısansa, onda Hitler, Stalin, Pinoçet, nə bilim, Çikatilo və Bin Laden, Səddam və sairə bədnam şəxsləri gerek, ümumiyyətlə, tarix kitab-dəftərindən silək. Çünki hər halda bunların haqqında yaxşı danışmaq bir az ayıb çıxır. Bəlkə belə axmaq aforizmlər üzündən bizim kimi bölgələrdə tarix elminin qara qəpiklik hörməti qalmamışdır. Nə qədər yalan yazarsan?

İndi söz əlaqədar təşkilatlarındır. Bir dənə də köşə yazdı mərasimi qayırsın, biz də ağ günə çıxmaq, şadlıq sarayında yazılarımızı oxuyub, pul qazanaq.

P.S. Ölülər haqda bayaqki aforizmin müəllifi bizim eradan öncə 6-cı əsrdə yaşamış yunan şairi və siyasətçisi Hilon-dur. Ancaq onun fikrini ixtisar edərək kökündən təhrifə səbəb olublar, çünki Hilon belə deyibdir: "Ölülər haqda ya yaxşı danışmalısan, ya da həqiqətdən başqa heç nə danışmamalısan". Gördüyümüz kimi, hansısa lotu buradan "həqiqətdən başqa" sözlərini ləğv edərək cümləni kefi istəyən şəkllə salmışdır. Hətta bunun özü də Hilon müəllimi təmizə çıxartmır, çünki yaxşı oğlan gerek sözünün ağası olsun, sözü elə desin ki, hər lotu onu bir cür yoza bilməsin.

"Mən belə bir yanaşma ilə razıyam ki, Azərbaycana hərbi təzyiq göstərmək və onu Qarabağ problemini güc yolu həll etməyə maneə yaratmaq yalnız Rusiyanın imkanı daxilindədir, nəinki hansısa başqa ölkənin - ABŞ, Türkiyə, İngiltərə və ya Fransanın".

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu sözləri rusiyalı tanınmış tarixçi alim və analitik Oleq Kuznetsov russia.az saytına müsahibəsində deyib.

Analitikin sözlərinə görə, hazırda məhz Rusiya Bakıya Dağlıq Qarabağ və digər işğal altındakı ərazilər üzərində öz suverenliyini hərbi yolla bərpa etməyə imkan vermir: "Bu, obyektiv faktır və onu Rusiyada dəqiq anlaşırlar. Məsələ ondadır ki, hazırda Rusiya əhalisinin 4 faizini azərbaycanlılar və ermənilər təşkil edir - hər biri təxminən 3 milyon nəfər. Bu, ciddi faizdir. Bizim hakimiyyət narahatdır ki, Qarabağda genişmiqyaslı əməliyyatlar başlasa, birincisi, Rusiyadan ora, cəbhənin hər iki tərəfinə çoxsaylı könüllülər gedəcək ki, bu da öz-özlüyündə döyüşlərin sayını, qan tökülməsinin miqyasını artıracaq. İkincisi isə, maliyyə vasitələri Rusiyadan çıxarılacaq və etnik qarşıdurmalar baş verəcək. Bu mənada Rusiya ilk növbədə özünün daxili sabitliyinə görə narahatdır".

Politoloq ardınca Qarabağ kontekstində maraqlı bir detala diqqət çəkib: "Ancaq burada bir nüans var: 1992-ci ildə ABŞ Konqresi milli qanun - "Azadlığı Müdafiə Aktı" qəbul edib. Ona edilmiş 907 sayılı bədnam düzəlişə görə, Dağlıq Qarabağ guya Azərbaycan ərazisi deyil, beynəlxalq hüququn müstəqil subyektidir. Düzəlişin mahiyyəti təxminən belədir ki, Azərbaycan Ermənistanına və Dağlıq Qarabağa münasibətdə "zorakı hərəkətləri və iqtisadi blokadanı davam etdirdikcə" ABŞ rəsmi Bakıya nə texnoloji, nə də hərbi-texniki xarakterli kömək göstərməyəcək. Yeni ABŞ-in anlamında Ermənistan müstəqil ölkə, Dağlıq Qarabağ Azərbaycan sərhədləri xaricində müstəqil ərazidir, Azərbaycan isə təcavüzkardır. İndi biz yaxşı bilirik ki, Suriyadakı müharibə fonunda ABŞ-la Rusiyanın münasibətləri sət və kəskin konfrontasiya xarakteri daşıyır. Tamamilə mümkündür və bunu istisna eləmirəm ki, Rusiyaya qəfildən Amerikaya ciddi siyasi zərbə vurmaq lazım gələ bilər. Yeni Azərbaycana imkan verər ki, işğal altındakı ərazilərini hərbi yolla geri qaytarsın. Bununla da ABŞ-i öz qanunvericiliyini təzədən yaz-

Qarabağ üçün kritik tarix və ssenari - "Ankara və Moskva bəzi detalları artıq razılaşıblar..."

Rusiyalı tanınmış analitikdən sensasiyalı açıqlamalar: "Bakının önünü hələlik yalnız Moskva kəsir", "Ermənistan uzağı 2 ilə Rusiyadan uzaqlaşacaq və... qarşılığını alacaq"

mağa vadar edər. Bu, ABŞ administrasiyasına çox ciddi siyasi zərbə olacaq".

Rusiyalı ekspert Qarabağ üçün belə bir kritik ssenarini, yəni Kremlin Bakıya hərbi güc işlətmək üçün "dobro" verə biləcəyinin xeyrinə olan daha iki amili qeyd edir: "Mən bu variantı həm də Ermənistanın gec-tez - yaxın bir il və ya il yarım, uzağı iki ilə mütləq Rusiyayı satacağı fonunda mümkün sayıram. Ciddi hərbi-siyasi analiz üçün bir ciddi aspekt də var. Rusiya prezidenti Putinin Türkiyəyə son səfəri çərçivəsində prezident Ərdoğanla keçirdiyi mətbuat konfransında bəyan edildi ki, Moskva Ankara müdafiə sistemlərinin, ilk növbədə də HHM sistemlərinin tedarikünü sürətləndirəcək. Türkiyə 2020-ci il üçün özünün bütün HHM sistemlərini Rusiya istehsalı silahlarla təzədən təchiz edəcək. Növbəti gediş sahil müdafiəsi ilə bağlı anti-gəmi sistemləri olacaq. Yəni 2020-ci il üçün Rusiyanın Türkiyəyə tedarik edəcəyi havadan müdafiə və anti-gəmi sistemləri Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına inteqrasiya ediləcək. Özünü də bu sistemlər Türkiyəyə yalnızca verilməyəcək, həm də döyüş növbətçiliyinə qoyu-

lacaq. Müvafiq şəkildə Türkiyəli hərbi qulluqçular bu sistemlərin istismarını mənimləmək üçün artıq Rusiyada təhsil alırlar, çünki hər bəzi heyətinin hazırlığına 5 il lazımdır. Ancaq biz onları sürətləndirilmiş proqram üzrə 2 ilə də öyrədə bilərik".

Bu xüsusda politoloq hesab edir ki, 2020-ci il üçün Türkiyə və Rusiya inteqrasiya olunmuş müdafiə sistemi yarada biləcək ki, bu da Dağlıq Qarabağ məsələsinin həll perspektivinə təsirsiz ötürməyəcək. "Təbii ki, belə bir şəraitdə Ermənistan bunun əleyhinə olacaq. Aydın ki, Rusiya Türkiyə ilə aktiv əməkdaşlığa getməklə başa düşür ki, Ermənistan ondan ötrü itiriləcək. Bəli, şübhəsiz ki, HHM-in bütün kodları, bütün "bizim-yad" tanınma sistemləri itiriləcək. Və biz bütün kollektiv müdafiə sistemini, KTMT-nin kollektiv təhlükəsizlik sistemini təzədən qurmalı və dəyişməliyik", - deyir o qeyd edib.

Rusiyalı ekspert düşünür ki, madam Moskva Ankara ilə şüurlu şəkildə yaxınlaşmağa gedir, bu addıma da hazırdır. "Madam ki, bu belədir, o zaman bilmək lazımdır ki, Ankara Bakının əsas müttəfiq kimi Dağlıq Qarabağ məsələsinə Moskva qarşısında kəskin şəkildə qoya-

caq. Fikrimcə, Rusiya və Türkiyə bu məsələdə artıq bəzi anlaşmalar əldə edib. Bunu da unutmamaq lazımdır ki, 2019-cu ildə Türkiyədə prezident seçkiləri keçiriləcək - hansı ki, Ərdoğanın səlahiyyətlərini ciddi şəkildə genişləndirəcək. O zaman Rusiya-Türkiyə-Azərbaycan təmasında Qara dəniz - Qafqaz təhlükəsizlik üçbucağının yaranması əslə təəccüblü olmayacaq. Və bu üçbucaq regiondan istənilən xarici təsiri vurub çıxaracaq. Yeri gəlmişkən, belə bir üçbucağın yaradılmasının vacibliyi haqda mən 2012-ci ildə İstanbul və Ankara konfranslarında çıxış etmişəm. Göründüyü kimi, haqlı çıxdım - son 5-6 ildə Rusiya rəhbərliyinin siyasi şüurunda Cənubi Qafqaz və bütün ön Asiya ilə bağlı ciddi təzədən formatlaşma baş verib", - deyir politoloq əlavə edib.

*****

Rusiyalı ekspertin söylədiklərindən belə bir ümumi qənaət hasil olur ki, Türkiyə-Rusiya yaxınlaşması həqiqətdən Qarabağ məsələsinin həllini yaxınlaşdırma bilər və bu, həm dinc yolla, həm də Bakıya hərbi güc tətbiqi üçün "yaşıl işıq" yandırılmaqla reallaşma bilər. Kritik müddət isə, politoloqa görə, uzağı 2020-ci ildir...

☐ Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"

Ötən həftədən etibarən Ermənistanı bürüyən etiraz aksiyaları artan xətlə gedir. Prezidentliyini təzəcə bitirən Serj Sərkisyanın baş nazirliyə iddiasını açıqlaması narazı əhalini ayağa qaldırıb. Aksiyalar Vətəndaş Müqaviləsi Partiyası tərəfindən təşkil olunur.

cəyi vurğulanır.

Lakin politoloq Şahin Cəfərli Ermənistanı keçirilən kütləvi aksiyaların ciddi siyasi nəticələrinin olacağına inanmır: "İşğalçı qonşumuzda bu tip etirazları son illər çox müşahidə etmişik. Sərkisyan rejimi, nisbi də olsa, müəyyən azadlıqlara imkan verir, o cümlədən şəhər

nistanda heç nə dəyişmir. Forma dəyişsə də, məzmun eyni qalır. Bu siyasi oyun müxalif mövqeli insanların etirazları üçün əsas verir. Lakin Ermənistanı dəyişiklik üçün əlverişli məqamın yetişmədiyini düşünürəm. Ermənistan müxalifəti dağılıq və demotivasiya olmuş durumdadır. Hazırkı kütləvi

cəhd göstərsələr, hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən onlara qarşı güc tətbiq edilə bilər. Ermənistanın güc strukturları hər hansı iğtişanın qarşısını alacaq gücə sahibdir, xüsusən nəzərə alsaq ki, onlar yaxın keçmişdə daha irimiqyaslı kütləvi tədbirləri dağıda biliblər. Elə Paşinyanın da aktiv iştirakçısı oldu-

İt hürən tərəfə gedək, yoxsa...

Zahid SƏFƏROĞLU
 zsafaroglu@gmail.com

Dünyanın tarazlığı nüvə təhdidi də daxil, xeyli pozulub. Fövqəldövlətlərin toquşan maraqları nəinki ikitərəfli münasibətləri, beynəlxalq sabitliyi və təhlükəsizliyi də ciddi sınağa çəkib. BMT-nin faktiki yarasız bir quruma çevrilməsi bunun bariz təzahürüdür. Amma 1945-ci ildə, rus-alman savaşından dərhal sonra SSRİ və ABŞ-ın təşəbbüsü ilə qurulan bu mötəbər təşkilatın əsas missiyası məhz beynəlxalq sülhü və təhlükəsizliyi qorumaq, dövlətlərarası əməkdaşlığı möhkəmlətməkdir.

İndi isə BMT sanki yox kimidir, iflic duruma düşüb. Bu, 73 ildə ən böhranlı vəziyyət sayıla bilər. Böhranın daha bir əlaməti neçə vaxtdır BMT Təhlükəsizlik Şurasının (TŞ) dünyadakı münaqişə ocaqları ilə bağlı yekdil qərar vermə bilməməsidir. Çünki Rusiyanın TŞ-də irəli sürdüyü qətnamə layihələrini 5 daimi üzvdən üçü - ABŞ, İngiltərə və Fransa təmsalında "Qərb üçlüyü" bloklayır, əks tərəfin qətnamə layihələrini isə Rusiya və ya Çin əngəlləyir. Xroniki pat vəziyyəti yeni. Ən bələri odur ki, çəkişən tərəflərin hər ikisi özünü haqlı, qarşı tərəfi isə suçlu sayır.

Hərçənd TŞ-nin, məsələn, Qarabağa dair 5 daimi üzv dövlətin hamısının səs verdiyi qətnamələri var ki, 25 ildir kağız üzərində qalıb. Ona görə ki, səs vermək, qətnamə çıxarmaq hələ yetərli deyil, gərəkdir verdiyin səsə üstündə də durasan. ABŞ və Rusiya isə Qarabağa dair qətnamələrin reallaşmasında həvəsli deyil. Halbuki elə qətnamələr olub ki, qəbulundan cəmi bir neçə saat sonra həyata keçib. Lakin bu, ayrı yazının mövzudur...

Bir çox təhlilçilərə görə, təkə BMT deyil, bütövlükdə beynəlxalq hüququn özü hazırda böhran yaşayır. O dərəcədə ki, bu gün ölkələrarası münasibətlərdə "güclü həmişə haqlıdır" deyimi təhlükəli dərəcədə legitimlik qazanıb.

Legitimlikdən söz düşmüşkən, bellidir ki, Rusiya ABŞ və müttəfiqlərinin Suriyaya son hava zərbəsini beynəlxalq hüququn kobud surətdə pozuntusu, cinayət adlandırır. Moskva bəyan edib ki, Qərbdən fərqli olaraq, rus qoşunları Suriyada "yerli qanuni hökumətin dəvəti ilə", yeni legitim əsasda yerləşib.

Sual ortaya çıxır: bəs Gürcüstan 2008-ci ildə Abxaziya və Cənubi Osetiyaya Rusiya qoşunlarını dəvət etmişdimi? Etməmişdi. Di gəl, Rusiya işğalçı qüvvələri orada - Gürcüstanın qanuni ərazisində 10 ildir qeyri-legitim şəkildə mövcuddur. Eləcə də Krimda və Ukraynanın digər qanuni ərazisi olan Donbasda.

Amma bu, Moskvanı vecinə deyil. Çünki postsovet məkanında Rusiya üçün beynəlxalq hüquq çoxdan, daha doğrusu, SSRİ çökəndən sonra sanki "qüvvədən" düşüb. Putinə postsovet məkanında BMT Nizamnaməsinin qüvvədə olması əl vermir. Nədən ki, Kremlin SSRİ-ni reanimasiya etmək planları var. Bunu cənab Putin gizlətmir də. Amma Suriyaya gələndə dərhal beynəlxalq hüquq Kremlin yadına düşür.

Beləcə, böyük güclərin siyasi maraqları dikte edəndə beynəlxalq hüquq gözə soxulur, etməyəndə ona asanca arxa çevirirlər. Bu, ələlxüsus şimal qonşumuza aiddir. O üzəndə də sivil dünya, Qərb Rusiyadan ciddi şəkildə ehtiyatlanmağa başlayıb və onu cilovlamağa çalışır. Çünki beynəlxalq hüquq normaları hamının əməl etməli olduğu ortaq "oyun qaydaları", düzlənməli olduğu əsas dəyərdir. Bunu ciddiyyə almıyan ölkə qlobal sülhə təhlükəyə çevrilir və təcrid olunmalıdır...

Qarabağ məsələsi üçün belə bir durum əslində uğurlu deyil. Nədən ki, o halda konfliktin həlli beynəlxalq hüquq normalarının təsbit olunmasından daha çox, xeyli ölçüdə Rusiya və ya ABŞ-ın siyasi iradəsindən asılı vəziyyətə düşmüş olur. Moskva və ya Vaşinqtonun ovqatına bağlı qalır. O zaman bəs Azərbaycan harda qərar tutsun? Biz hansı tərəfə gedək - "it hürən tərəfə, yoxsa, işiq gələn tərəfə"? İşiq gələn tərəfə getsək, "div" in üzünə çıxmaq ki?

Razılaşmaq ki, asan suallar deyil. Belə görünür, Qarabağ ixtilafının çözümünü üçün öncə iki "divin" - Rusiya-ABŞ davasının gedişatını izləməliyik. Yəni bizə onların öz aralarında haqq-hesab çürütməsini, situasiyanın durulmasını gözləmək düşər.

"Dalaşan" div"lərin arasına girmək özünə qəsd olar...

Ermənistan üçün mühüm gün - düşmən ölkəni etirazlar ağışına alıb

Şahin Cəfərli: "İşğalçı ölkədə dəyişiklik üçün əlverişli məqamın yetişmədiyini düşünürəm"

Bu gün düşmən ölkə üçün ən kritik gün sayılır. Belə ki, aprelun 17-də parlamentin fəvqəladə iclasında baş nazir seçiləcək və ölkə parlament üsul-idarəsinə keçəcək. Bununla da faktiki hökumətə rəhbərlik baş nazirin əlində cəmləşəcək. Bütün bunlar onu göstərir ki, demokratiya pərdəsi yaratmağa çalışan S.Sərkisyan hakimiyyətini daha da möhkəmləndirmək niyyətindədir.

Ekspertlər bu gündən etibarən aksiyaların daha intensiv hal alacağını, Sərkisyan üçün baş nazir postunda əyləşməyin asan olmayacağını, ciddi proseslərin start götürdüyünü bildirirlər. Azərbaycan üçün təcavüzkar ölkədə cərəyan edən proseslərin müsbət olduğu bildirilir. Cənab Sərkisyan rejiminin dəyişəcəyi halda, bunun Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli-nə də ciddi töhfələr verə bil-

mərkəzində sərbəst toplaşmaq azadlığının həyata keçirilməsinə mane olmur. Müxalif qüvvələr, qeyri-hökumət təşkilatları, müxtəlif sosial qruplar vaxtaşırı bu nisbi azadlıqdan istifadə edirlər. Hazırkı aksiyaya da bu qəbildəndir. Düzdür, ortada müxalif düşüncəli əhalinin etirazı üçün ciddi səbəb var. Serj Sərkisyan öz hakimiyyətini qorumaq üçün siyasi oyun oynadı. O, bir daha prezidentliyə namizəd ola bilməyəcəyi üçün konstitusiyayı dəyişərək Ermənistanı parlament respublikasına çevirdi. Yeni konstitusiyaya əsasən, ölkəni parlamentdə formalaşan çoxluğun seçəcəyi baş nazir idarə edəcək. Serj Sərkisyan prezident "libasını" çıxarıb baş nazir "qiyafəsinə" bürünərək yenidən ölkəni 1-ci adamı kimi Ermənistanı idarə etmək fikrindədir. Yeni faktiki olaraq Ermə-

aksiyalar müxalif siyasi qüvvələrin təşkilatçılığı ilə deyil, daha çox müxalifətçi deputat Nikol Paşinyanın şəxsi təşəbbüsü ilə baş verir. Hər hansı mütəşəkkil hərəkatdan, ciddi təşkilatçılıqdan danışmaq mümkün deyil. Düzdür, hazırda elə dövrdə yaşayırıq ki, insanlar sosial media vasitəsilə özləri təşkilatlanıb hərəkatə keçə bilər. Ermənistan da bu baxımdan istisna deyil. Amma istənilən halda meydana çıxan kütləni idarə etmək, onu hədəfə yönəltmək, müəyyən strategiya müəyyənləşdirmək və o strategiya əsasında ardıcıl taktiki addımlar atmaq uğur qazanmağın mühüm şərtləridir. Ermənistanı isə bunları görmürük. Lider qismində ortaya çıxmış Nikol Paşinyanın personasına da diqqət yetirmək lazımdır. Onun geniş kütlələri öz arxasınca aparacaq xarizməyə və nüfuzuna sahib olduğunu söyləmək yanlış olardı. Aksiyaya iştirakçıları İrəvanın mərkəzi küçə və prospektlərini bağlamağa, beləliklə, nəqliyyatın normal hərəkətinə əngəl yaratmağa davam etsələr, yaxud dövlət orqanlarının işinə mane olmağa

şu 2008-ci ilin qanlı 1 mart hadisəsini yada salmaq kifayətdir. Həmin vaxt bir neçə yüz min insan, az qala İrəvan əhalisinin yarısı meydanda idi. Lakin hökumət son məqamda mitinqçilərə atəş açmaqdan da çəkinməyərək etirazı yatıra bildi".

Politoloq hesab edir ki, Qərbin Ermənistan daxilindəki proseslərə real təsiri yoxdur: "Ermənistan Rusiya ilə çox dərin siyasi, iqtisadi, hərbi əməkdaşlığa getmiş, faktiki Rusiyanın qeyri-rəsmi federasiya subyektinə çevrilmiş bir ölkədir. Əslində Qərb dövlətləri öz erməni icmalarından da istifadə edərək Ermənistanı təsir göstərmək potensialına malikdirlər, sadəcə olaraq, bu imkanlardan faydalanmaq mövcud şərtlərdə asan deyil. Çünki Rusiya Ermənistanı hadisələrin onun regional maraqlarına zidd inkişafını əngəlləmək gücünə sahibdir. Bu baxımdan düşünürəm ki, hazırkı mərhələdə Ermənistanın Qərb-Rusiya qarşılıqlı əlaqələrini normal hərəkətinə əngəl yaratmağa davam etsələr, yaxud dövlət orqanlarının işinə mane olmağa

□ Cavanşir ABBASLI,
 "Yeni Müsavat"

Rusiyanın "İzvestiya" qəzetindən Azərbaycana qarşı təxribat

Rusiyanın "İzvestiya" qəzeti Azərbaycana qarşı təxribata yol verib. APA-nın Moskva müxbirinin verdiyi xəbərə görə, "İzvestiya" qəzetinin saytında bu gün Ermənistanın eks-prezidenti, hazırda baş nazir postuna namizədliyi irəli sürülən Serj Sərkisyanla müsahibə yer alıb.

Jurnalist Aleksey Zabrodinin müəllifi olduğu müsahibəyə yerləşdirilən fotoların birində qondarma Dağlıq Qarabağ separatçı rejiminin bayrağı və "Azad Artsaxa xoş gəlmisiniz" yazılan lövhə əks olunub.

S. Sərkisyanla müsahibənin bir sualı Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə həsr olunub.

Qeyd edək ki, 1917-ci ildə əsas qoyulan "İzvestiya" qəzetinin baş redaktoru milliyətçə erməni Arseni Ohanesyandır.

Trampı razı saldıları?..

Hüseyinbala SƏLİMOV

Ötən həftə gərginlikdə keçdi. Xüsusən son günlər çox ağır idi. Hamı Trampın qərarını gözləyirdi. Arada hətta Əsədin qaçması haqda xəbərlər də yayıldı və sevincək "Axırın bu imiş!" deyənlər də oldu.

B.Əsədə münasibətdə məmnuniyyətlə "Axırın Qəzzafi kimi oldu!" demək istərdik, çünki suçu o qədər böyükdür ki, düşünürük, II Dünya müharibəsindən sonra Mossad nasist canilərini bir-cə-bircə tapıb cəzalandıracağı kimi, suriyalılar da Əsədi, qaçsa belə, Yer in dibindən də olsa, tapıb mühakimə etməlidirlər.

Suriyadakı siyasi təmayüllərdən yalnız İŞİD-ə baxanda Əsəd adama oxşayır və yalnız İŞİD-ə görə demək olar ki, qoy, Əsəd hələ yaşasın, ona görə ki, nə Suriyanı otuz il fəvqəladə vəziyyətdə idarə edən atası Hafız, nə də özü tarixi abidələrlə döyüşmürdü.

Amma artıq bu arqument də B.Əsədi xilas etmək iqtidarında deyil, daha məsələ nə abidəlikdir, nə də Suriyalıq...

Çox mürəkkəb proseslər gəldirdi, hiss olunurdu ki, D.Tramp "ABŞ-ın siyasət maşını" ilə əlbəyaxadadır; bir tərəfdən Rusiyaya qarşı yeni-yeni sanksiyalar tətbiq edir, digər tərəfdən deyirdi ki, Kremlə dil tapmalıyıq!

Deirdi ki, son 17 ildə Yaxın Şərqdə 20 trilyon dollar itirmişik, ona görə Suriyadan çıxmalıyıq və ertəsi gün isə Pentaqon ona düzəliş verir, bəyan edirdi ki, ABŞ-ın Suriyada missiyası başa çatmayıbdır və biz də bunları müşahidə edib yazırdıq ki, D.Trampa baxanda bilmirik, hansısa səbəbdən 20 - ci əsrin ən sirli qətlini - prezident C.Kennedinin ölümünü xatırlayırdıq...

Amma deyəsən, "siyasət maşını" üstün gəldi və son hadisələr göstərdi ki, Trampın müqavimətini qıra biliblər və bütün qarşılıqlı hədələrin, hətta global müharibə xofunun necə bitəcəyini demək hələ çətin olsa da, məsələ aydıncı: ABŞ Suriyanı bombaladı və mesaj verdi ki, getmək fikri yoxdur...

Ən həlledici anda müdaxilə etdilər, çünki Rusiya-İran-Türkiyə üçlüyü Suriyanı ABŞ-ın əlindən tamam qoparmaqda idi və yenə də ən sınıq ittiham - kimyəvi silah məsələsi işə düşdü ki, vaxtilə Vaşinqton bununla S.Hüseynin də belini qırışdı.

Demirik ki, Əsəd bunu etməyib, - zərərçəkənləri göstərirlər, Dünya Səhiyyə Təşkilatı təsdiq edir, üstəlik, insanlar bunun birinci dəfə tətbiq olunmadığını, Əsədin artıq bir neçə dəfə bu cinayətə əl atdığını deyirlər! Amma bir şübhə bizi tərk etmir: indiki vaxtda Əsədə bu, lazımdı mı?..

Bu məsələni qoyaq bir tərəfə; ya təsdiq olunacaq, ya da illər keçəndən sonra ABŞ hərbiçiləri deyəcək ki, əslində kimyəvi silah - filan yox idi...

Maraq kəsb edən başqa sualdır: Vəziyyət necə çözüləcək? Ümumiyyətlə, çözüləcəkmi?

ABŞ-dan başlayaq. T.Mey öncə ciddi dəlillər, daha sonra isə hökumətdən hərbi əməliyyatlara başlamaq üçün mandat istədi. E.Makron Səudiyyəni də prosesə çəkərsə də, yalnız B.Əsədin kimyəvi silah ehtiyatlarının zərərsizləşdirilməsində iştirak etmək istədiklərini bildirdi...

Türkiyə də kənara çəkildi və düz də etdi. Lap əvvəldən deyirdi ki, Ankara ilə Moskvanın ittifaqı müvəqqətidir. S.Lavrov Afrini B.Əsədə qaytarmağı tələb etməklə iki dövlət arasındakı ziddiyyətləri faş etdi.

Üstəlik, baş nazir B.Yıldırım dedi ki, Rusiya və ABŞ "so-kak savaşı" aparır - yəni buna qarışmayacağıq. Ərdoğan da öncə bu səpkidə danışdı, nə ABŞ - la ortaqlıqlarından, nə Rusiya ilə yaxınlıqdan, nə də İranda olan regional əməkdaşlıqdan imtina etməyəcəklərini bildirdi.

Sonradan Ankaranın ABŞ, Fransa və Britaniyanın apardığı əməliyyata dəstək verdiyi deyildi ki, bunu həm zəruri vaxt məntiqi baxımından (ilk anlardaca aydınlaşdı ki, Moskva ABŞ -a cavab vermək istəmir!), həm də NATO üzvü və ABŞ-ın müttəfiqi olmaqdan irəli gələn davranış kimi də yozmaq olar.

Bir səbəb də budur ki, Ankara qədər heç bir ölkə Suriya böhranını hiss etməyir - hazırda Türkiyədə üç milyona yaxın suriyalı qaçqın var...

Gələk Rusiyaya. Kremlin çevrəsində tamam seyrəklidir. Bircə İran var. Amma Rusiya özü Tehrana Suriyada meydan vermək istəmir.

İkincisi, B.Netanyahu dərhal V.Putinə çatdırdı ki, İrana prosesdə iştirak etməyə imkan verməyəcək.

Beləcə, qəliz vəziyyət yaranıb. Burada "finita la comedia", yeni "komediya bitdi!" yazmaq istəyirdik. Amma duyulanı budur ki, məsələ komediyaya oxşamır, necə deyər, raketlərin düşməsi sıxılıb və bundan sonra yalnız əməliyyatların miqyasından danışmaq olar - o, böyüyə də bilər, kiçilə də...

ABŞ, Britaniya və Fransa aprel 14-də endirdiyi zərbələrdən sonra indi yeni Suriya siyasəti əsas müzakirə mövzusuna çevrilib. ABŞ ordusu şənbə günü raket atəşindən sonra bəyan edib ki, əməliyyat bir dəfə üçün nəzərdə tutulub, davamı olmayacaq. Prezident Tramp isə bəyan edib ki, ABŞ ordusu yaxın zamanlarda Suriyanı tərk edəcək.

ABŞ ordusunun Suriyadakı gələcək taleyi ilə bağlı müzakirələri Fransa prezidenti Makronun açıqlaması alovlandırır. Makron deyib ki, 10 gün əvvəl ABŞ prezidenti ordunu Suriyadan çıxaracağını deyirdi, ancaq onlar Trampı qalmaq üçün inandırılar.

Ankara Qərb və Rusiya arasında seçim etməyə məcbur edilir

14 aprel əməliyyatı böyük güclərin Suriya siyasətində korrektlər edəcək

Ancaq Ağ ev dərhal Makronu təkzib edib. ABŞ prezidentinin administrasiyasından bildiriblər ki, Trampın Suriyadan ordunu geri çəkməsi planı dəyişməyib. Ağ ev sözcüsü Sara Sanders deyib ki, prezident Trampın "ABŞ əsgərlərini mümkün olan ən qısa vaxtda Suriyadan çıxarmaqla bağlı qərarı qətidir". Ancaq bunun üçün Amerika ordusu İŞİD-i tamamilə məhv etməli və onun yenidən meydana çıxmasının qarşısını alacaq şərtləri yaratmalıdır.

Makronun Türkiyə hökuməti ilə bağlı açıqlaması isə Ankaranın təpki ilə qarşılaşıb. Sözügedən açıqlamasında Makron demişdi ki, son hadisələrlə ABŞ, Fransa və Britaniya Türkiyəni Rusiyadan ayırır. Sitat: "Bu hücumla türkləri ruslardan ayırdıq. Türklər kimyəvi hücumu qınadılar".

Türkiyə baş nazirinin müavini və hökumət sözcüsü Bəkir Bozdağ deyib ki, Ankaranın Suriya siyasəti hansısa ölkənin yanında və ya qarşısında olma siyasəti deyil, haqqın və doğrunun yanında olma siyasətidir. Bozdağ Qərb ölkələrinin Suriyaya zərbələr üçün kimyəvi silahdan istifadəni gözləməsinə tənqid edib. O deyib ki, hər iki halda insan öldürmək cinayətdir və buna görə də Qərb ölkələri vaxtında müdaxilə etməliydi.

Oxşar sözləri prezident Ərdoğan da İstanbulda çıxışı zamanı deyib. Ərdoğan qeyd edib ki, ölümün adı silahlarla və ya kimyəvi silahlarla baş verməsinin fərqi yoxdur: "On-

lar gəldilər "kimyəvi silah var" deyib Suriyanı vurdular. Bəhanələri budur, kimyəvi silahdan istifadə etdiyi üçün vurduq. Adi silahlarla önləni bir qırağa qoy, sadəcə, kimyəvi silahlarla öldürülənlərə baxmaq ədalətli deyil? Gəl vur buranı, ondan sonra da sülh de. Olmaz olsun belə sülh".

Xatırladaq ki, şənbə günü ABŞ, Britaniya və Fransa Suriya hökumət qüvvələrinin aprel 7-də Duma yaşayış məntəqəsində xlor qazından istifadə etdiyini əsas götürərək Suriyanın bir sıra hava limanları, elmi-tədqiqat mərkəzləri və Dəməşqdə Respublika Qvardiyasının qərarqahını raket atəşinə tutub. Əməliyyat bir dəfəlik olub və Suriya hakimiyyətinin kimyəvi silah ehtiyatları, hərbi hava qüvvələri potensialını məhv etmək məqsədi daşıyıb.

Gözləndiyi kimi, Rusiya və İran bu əməliyyatı şiddətlə qınayıb. Ancaq Rusiya və İrandan fərqli olaraq Suriyada bu ölkələrlə birlikdə Astana prosesini aparan və yaxından əməkdaşlıq edən Türkiyə hava zərbələrini məmnuniyyətlə qarşılayıb. Türkiyə XİN zərbələri dəstəkləyən açıqlama yayıb. Məhz bu mövqedən sonra Paris Türkiyənin Suriyada yenidən NATO xəttinə geri döndüyünü düşünməyə başlayıb. Eyni zamanda müşahidəçilər Türkiyənin Suriyada İran və Rusiya ilə yollarını ayıracağını qeyd etməyə başlayıb. Maraqlıdır ki, sonrakı gün prezident Ərdoğanla Rusiya prezidenti Putin arasında telefon danı-

şqları olub.

Türkiyə hökuməti isə son açıqlaması ilə şənbə günü əməliyyatını təqdir etsə də, Qərbin mövqeyini bölüşmədiyini və yenə də tənqidi yanaşdığını göstərib. Ancaq aydın məsələdir ki, son hadisələr göstərdi ki, Türkiyə və Rusiyanın, eləcə də İranın Suriya münaqişəsinə baxışları köklü dərəcədə fərqlənir. Yeni Rusiya və İran Bəşər Əsəd hökumətinin iştirakı ilə münaqişənin sonlandırılması, daha sonra silahlı və mülki müxalifətin bir araya gələrkə hökumətlə yeni keçid prosesini razılaşdırmasını istəyir. Türkiyə isə hələ də Əsədin daha da zəiflədilməsi və hətta mümkün olarsa xarici müdaxilə ilə fiziki olaraq məhv edilməsi və ya məğlub edilməsi taktikasını müdafiə edir. Bu isə bir mənada Qərbin mövqeyindən də fərqlidir və daha çox Suriya müxalifətinin mövqeyi ilə üst-üstə düşür.

Bir mənada Ankara mövqeyində korrektlər etməklə Suriya siyasətində öz xəttinin olduğunu göstərib. Bu həm də Ankaranın Qərbə qapını hələ bağlamadığı mesajdır. Ancaq aydın məsələdir ki, Amerikanın Suriyaya zərbələri yalnız Türkiyə deyil, bütövlükdə xarici ölkələrin Suriya siyasətində yeni bir mərhələyə səbəb olacaq. İlk növbədə Rusiyanın və İranın aktivliyi daha da artacaq. Qərb ölkələri isə Suriya ilə bağlı siyasi təzyiq elementlərini gücləndirəcək, BMT-də yeni qərar layihələri irəli sürüləcək və beynəlxalq ictimai rəyi yenidən Suriya

mövzusunda cəlb etməyə çalışacaqlar.

Hər kəsə aydındır ki, Qərb ölkələrinin Suriya müdaxiləsinin əsas səbəbi Rusiya idi. Rusiyanın Suriyadakı fəallığı, proseslərə təsir imkanları və Bəşər Əsədin ölkənin əsas bölgələri üzərində nəzarəti yenidən ələ keçirməsi həm də İran və Rusiyanın qələbəsi hesab olunur. Suriyadakı əməliyyatlar bu mənada Qərbin Rusiyaya global səviyyədə başlatdığı hücum kampaniyasının bir elementi idi. Çünki Suriyadakı qələbə həm də Rusiyanın, Putinin, rus ordusunun qüdrətinin təsdiqi olacaq. Qərb isə sanksiyalar altında əzələn Rusiyanın Suriyada qalib olmasını həzm edə bilmir.

Türkiyəyə gəlincə, ehtimal ki, indi Türkiyə və Rusiya arasında açıq şəkildə hər hansı fikir ayrılığı üzə çıxmıyacaq. Çünki indi ruslara Türkiyə ilə Suriyada yaxşı yola getmək lazımdır. Lakin, əlbəttə, son hadisələr Türkiyə və Rusiya arasında ittifaqın möhkəm olmadığını, hər an dağıla biləcəyini göstərdi. Ankaranın gələcək mövqeyini isə növbəti əməliyyat qərarı ilə biləcəyik. Türkiyə Mənbicə yönəlsə, bu, ruslarla yaxınlaşdırma Amerika ilə qarşılaşmaq mənasına gələcək. Yox, əgər əksi olsa, Türkiyə İdlibə yönəlsə, o zaman ruslarla o qədər də yaxşı anlaşa bilmədiyini, ya da ən azından indi amerikalılarla toqquşma istəmədiyini ortaya qoyacaq.

□ **Kənan RÖVSƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVD F

www.kivdf.gov.az

**Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi**

Ermənistan paytaxtında yaşanan hadisələr onu deməyə əsas verir ki, Serj Sərkisyan 2008-ci ildə prezident kürsüsünü qan tökməklə ələ keçirdiyi kimi, baş nazirlik uğrunda mübarizədə də eyni ssenarini tətbiq etmək istəyir.

Mart ayında oyuncaq prezident postuna özünün familiyadaşını "təyin edən" Serj Sərkisyanın konstitusiyaya dəyişikliyi nəticəsində faktiki olaraq ölkənin birinci şəxsi olacaq Nazirlər Kabinetinin başçısı vəzifəsini asanlıqla ələ keçirəcəyini gözləyənlər yanılıbmış. Son üç gün ərzində İrəvan küçələrində baş verənlər proseslərin qana doğru apardığını deməyə əsas verir.

Keçmiş prezidentin cənablarından beşmərməniler küçə və prospektlərdə tökülərək Sərkisyanın rədd olub getməsinə tələb edirlər. Bazar günü İctimai Radionun binasını bir neçə saatlıq ələ keçirib xalqa müraciət edən etirazçı qüvvələrin lideri, deputat Nikol Paşinyan nəinki geri çəkilmir, hətta ölkənin paytaxtında hakimiyyəti ələ keçirməyə iddialı görünür. Yazı çapa hazırlanarkən erməni mənbələri Paşinyanın növbəti çağırışını tirajladılar. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, müxalifətçi bir sıra mərkəzi yol və prospektlərdə həyatı iflic etmiş həmvətənlərini Fransaya meydanına çağırıb. Bəyan edib ki, meydana "yüz minlərlə" adam var. Bundan əvvəl isə aksiya iştirakçıları vacib əhəmiyyətli yolları nəzarət altına almışdılar.

Bu səbəbdən də bazar ertəsi səhər tezdən İrəvanın mərkəzi küçələrində avtomobillərin tıxacı yaranıb. Serj Sərkisyanın baş nazir seçilərək hakimiyyətə qayıtmasına qarşı etiraz edənlər yolların ortasında oturub, ya əl-ələ verib nəqliyyatın hərəkətini dayandırıb. Yüzlərlə tələbələr etiraz aksiyalarına qatılıb. Onlar tələbə yoldaşlarını tətillə qoşulmağa çağırırlar. Tələbələr canlı hasar yaradaraq küçələri bağlayır. Bəzi sərnişin və sürücülər narazılıq edir, bəziləri avtomotordan düşüb etirazçılara birləşirlər. Təşkilatçılar sürücü və sərnişinlərdən üzr istəyərek izah edirlər ki, dözümlü olsunlar.

"Müvəqqəti narahatlığa görə dözümlü olmağınız xahiş edirik. Bu, daha böyük narahatlıqdan - Serj Sərkisyanın mafiyasının hakimiyyətə qayıtmasından - xilas olmaq üçün atılan məcburi

addımdır", - hərəkətə rəhbərlik edən müxalif millət vəkili Nikol Paşinyan səsucaldanla elan edib və tərəfdarlarını narazılıq izhar edən digər sakinlərlə mübahisəyə girməyə çağırıb. Bəzi yerlərdə polis güclə yolları açmağa uğursuz cəhdlər edir.

Qeyd edək ki, Milli Məclisdə çoxluq təşkil edən hakim Ermənistan Respublikaçılar Partiyası (ERP) fraksiyası öz lideri, keçmiş prezident Serj Sərkisyanın namizədliyini irəli sürülmək üçün bazar ertəsi yığışmalı idi və aksiyanın başlıca məqsədi də bu iclasın işini iflasa uğratmaq idi. Şənbə günü hakim partiyanın idarə heyəti aprelin 9-da ikinci prezidentlik müddəti başa çatan Serj Sərkisyanın namizədliyini baş nazir vəzifəsinə təqdim edib. Yeni, 2015-ci il Konstitusiyasına əsasən, baş nazirin namizədliyini Milli Məclis 17 aprel iclasında səs çoxluğu ilə təsdiq etməlidir. Hazırda hakim partiya öz koalisiya müttəfiq Daşnaksutyun Erməni İttifaqı Federasiyası fraksiyası ilə parlamentdə kifayət qədər səsə malikdir. Nikol Paşinyan İrəvanın mərkəzində mitinq zamanı İrəvan əhəlisinə müraciət edərək bazar ertəsi səhər saatlarında, ilk növbədə paytaxt rayonlarını şəhərin mərkəzilə birləşdirən körpüləri bağlamağa çağırıb.

O, əhalini öz şəxsi avtomobilləri ilə körpü üzərindən yol hərəkətini bağlayıb piyada Milli Məclis binası yerləşən Bağramyan prospektinə getməyə çağırıb. "Sizin avtomotlarınızın köpünün üstündə nasaz ola bilər. Siz onları orada qoyub, piyada parlament binasının ətrafına gedə bilərsiniz" - Paşinyan bəyan edib və yol boyunca İrəvan sakinlərini aksiyaya qatılmağa səsləməyi təklif edib. O, bəyan edib ki, yerüstü nəqliyyatdan başqa, metronun da hərəkəti dayandırılmalıdır. Bunun üçün etirazçılar metro vaqonlarının açıq qapılarının arasında yerə uzanlar. Deputat hətta özü və ya etiraz aksiyalarını təşkil edən fealların bu gecə həbs olunması təqdirdə, kütləvi itaətsizlik planının qüvvədə qaldığını de-

Qarabağ

İrəvanda "Qarabağ klani" na qarşı

Cəbhə - işğalçı ölkə qarışdı

Xocalı qatili Serj Sərkisyanın baş nazir kürsüsünü ələ keçirməsinə etiraz edən on minlərlə erməni Ermənistan paytaxtında həyatı iflic etdi; **politoloq**: "Ermənistan və regionda baş verə biləcək istənilən dəyişikliyə hazır olmalıyıq..."

yib. "Mən millət vəkiliyəm. Həbs etmək üçün məni parlamentə aparmalıdılar və parlament mənim deputat toxunulmazlığımı ləğv etmək qərarı qəbul etməlidir. Mən parlament tribunasından çıxış edib, gələcək hərəkətlər planımızı deyərəm", - Paşinyan deyib. Yüzlərlə insan mitinqdən sonra gecəni İrəvanın küçələrində keçirib. BBC Azərbaycan xəbər verir ki, etirazçılar üçün burada bir neçə xarici diaspor ermənilərinin ianələri hesabına pulsuz bufet təşkil edilib.

Nikol Paşinyanın başçılıq etdiyi nümayişçilər Dövlət Tibb Kollecinin binasına daxil olub. Nümayişçilər şüarlar səsləndirərək kollecin ərazisindən keçiblər, dərş prosesi pozulub, tələbələrin bir hissəsi nümayişçilərə qoşulub. Virtualaz.org-un məlumatına görə, bundan əvvəl isə Paşinyanın tərəfdarları Baqramyan prospekti ilə yürüş edərək Yazıçılıq İttifaqının binasına qədər gediblər. Baqramyan prospektinə çıxan yollarda nəqliyyatın hərəkəti iflic olub. Ermənistan Konstitusiyası Məhkəməsinin binası önündə polis kordonu qoyulub, üzəüz isə nümayişçilər toplaşdı.

Paşinyan və tərəfdarları Baqramyan prospekti ilə yürüş edərək başqa küçədə nümayişçilərlə polis arasında toqquşma olduğunu eşidərək həmin istiqamətə gediblər. Ermənistan KİV-ləri xəbər verir ki, aprelin 16-da İrəvan Dövlət Universitetinin bir qrup tələbəsi ölkənin keçmiş prezidenti Serj Sərkisyanın baş nazir postuna namizədliyini irəli sürülməsinə etiraz olaraq tətillə elan edib. Tələbələr Baqramyan prospektini bağlayıblar. Bu səbəbdən şə-

hərin mərkəzi hissəsində nəqliyyatın hərəkəti iflic olub və tıxac yaranıb. Polis aksiya iştirakçıları yolu açmağa çağırıb. Tələbələr isə bu tələbə məhəl qoymayıblar. Bu zaman polislə aksiya iştirakçıları arasında qarşıdurma baş verib.

İşğalçı ölkədə baş verənlər, təbii ki, Azərbaycanda həssaslıqla izlənilir. Təkcə ona görə yox ki, Ermənistan Azərbaycan torpaqlarını məhz ölkəmizdə qeyri-stabililiyin hökm sürdüyü dövrdə işğal edib və biz də fürsət düşən kimi düşmənin cavabını verməliyik. Ermənistan baş verənlər Qarabağla bağlı aparılan danışıqların da taleyini sual altında qoyur və proseslərin hansı istiqamətdə cərəyan edəcəyi bizim üçün mühüm əhəmiyyətə malikdir. Çox yaxşı olardı ki, Qarabağda böyük cinayətlər törətmiş Serj Sərkisyan kimi canını Azərbaycan əsgəri cəzalandırınsın. Amma görünür ermənilər özləri də onları fəlakətlər girdabına yuvarlamış Sərkisyanla haqq-hesab çürütmək qərarına gəliblər. Ancaq baş verənlərin miqyası həm də ondan xəbər verir ki, prosesləri tətikləyən ciddi qüvvələr var və bu, təkcə Paşinyanın, başının dəstəsinin işi deyil. Sərkisyanın Rusiya və Qərbdə arasında vur-nuxmasının cavabının bir gün veriləcəyi barədə əvvəlki dövrələrdə çox yazmışıq. Üstəlik, onun prezidentlik kürsüsünə Britaniyadakı səfiri təyin etməsi, Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlıq sazişi imzalaması, üstəlik, Rusiyanın kadri olan Karen Karapetyanı kənara itələyib baş nazir olmaq istəməsinə Kremlin sakit yanaşacağı az inandırıcıdır və artıq Serjin

məhşər ayağına çəkilməsi yaxındadır.

"Ermənistan baş verən hadisələrin əsas səbəbi Serj Sərkisyanın növbəti dəfə hakimiyyətə yiyələnməsinin qarşısını almaqdan ibarətdir". **Politoloq Elçin Mirzəbəyli** bu fikirləri "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi. Ekspertin sözlərinə görə, proses Ermənistan və Rusiya mətbuatının təqdim etdiyi kimi xaos deyil, idarə olunur: "Ermənistanın paytaxtına gedən bütün yolları, İrəvanın mərkəzi küçə və meydanlarını bağlayıblar. Məqsəd parlamentin ölkənin paytaxtından kənarda keçirilməsi ehtimal olunan toplantısına mane olmaqdan ibarətdir. Hazırda aksiyalar Nikol Paşinyanın rəhbərlik etdiyi "Yelk" ("Çıxış") fraksiyası tərəfindən koordinasiya olunur. "Yelk" siyasi bloku 2016-cı ildə avrointegrasiya tərəfdarı olan 3 müxalif partiyanın birləşməsi nəticəsində yaranıb".

E.Mirzəbəyli etirazların başında dayanan erməni liderlə bağlı bəzi bilgilər verdi: "Nikol Paşinyan siyasətə jurnalistikadan gəlib. 2008-ci ildə keçirilən prezident seçkilərində Levon Ter-Petrosyanın seçki qərarının aparıcı üzvlərindən olub. Seçkilər zamanı baş verən qarşıdurmalarda ittiham olunub və haqqında axtarış elan edilsə də, təxminən 1 il ərzində istintaqdan yayına bilib. 2009-cu ildə Sərkisyan rejimi tərəfindən həbs edilib. 2011-ci ildə amnistiyaya düşüb. "Yelk" Ermənistan parlamentində 9 deputatla təmsil olunur. Paşinyan da daxil olmaqla fraksiyadakı deputatlar Ter-Petrosyanın rəhbərlik etdiyi Erməni Milli

Konqresi ilə sıx əlaqədədir. Erməni Milli Konqresi də aksiyalara dəstək verir. "Yelk" Ermənistan Avroasiya inteqrasiyasını əleyhinə açıq çıxış edən yeganə siyasi qüvvədir".

Ancaq politoloq hesab edir ki, aksiyaları təkcə Sərkisyan faktoru ilə əlaqələndirmək doğru olmazdı: "Prosesə, şübhəsiz ki, Rusiyaya qarşı tətbiq olunan sanksiyalar və sanksiyaların acınacaqlı nəticəsi də təsir göstərmişdir. Ermənistan iqtisadiyyatı birbaşa Rusiyadan asılı olduğu üçün sanksiyaların təsiri bu ölkədə də hiss olunur. Əslində bu aksiyalar Sərkisyanın daha çox Rusiyaya qarşıdır. Erməni siyasətçilərinin cəsarətlənməsinə səbəb olan amil Rusiyanın zəifləmə-

sidir. Hadisələrin qısa bir zaman ərzində normal məcraya dönə biləcəyi bir o qədər də inandırıcı görünür. Hazırda Sərkisyan ölkədaxili proseslərə tam nəzarət etmək imkanında və səlahiyyətində deyil".

E.Mirzəbəyli hazırkı situasiyanın Qarabağla bağlı prosesə təsirlərinə də toxundu: "Əgər qarşıdurma baş verərsə, bu, Qarabağ klannının bütövlükdə ölkənin siyasi səhnəsindən silinməsinə gətirib çıxara bilər. Sərkisyanın baş nazirliyi Qarabağ üçün indikindən artıq heç nə vəd etmir. Sərkisyanın baş nazirliyi dövründə "kartları yənə Rusiya paylayacaq". Əgər Ermənistan avrointegrasiya tərəfdarları bu və ya digər şəkildə üstünlük qazanarlarsa, o zaman ola bilsin ki, danışıqlar prosesində ABŞ və Fransa (Avropa İttifaqı) daha çox aktivlik nümayiş etdirəcək. Amma bu aktivliyin münaqişənin ədalətli həllinə gətirib çıxaraçağı da az inandırıcı görünür. Bu baxımdan, hesab edirik ki, Ermənistan və regionda baş verə biləcək istənilən dəyişikliyə hazır olmalıyıq".

"Bu gün Ermənistan qaynayan qazana bənzəyir. Sabah bu qazan partlayış səviyyəsinə gəlib çıxacaq". Bunu isə Axar.az-a **politoloq Qabil Hüseynli** İrəvanda bir neçə gündür davam edən aksiyalara münasibət bildirərkən deyib. O bildirib ki, uzun müddətdir, Ermənistan hakimiyyət başında Qarabağ klani əvvəlcə Köçəryanın, daha sonra isə Sərkisyanın təmsilində hökmranlıq edir: "Bu müddət ərzində, demək olar ki, Qarabağ klani təkcə siyasi hakimiyyəti deyil, eyni zamanda iqtisadi strukturların hamısını zəbt edib. Yerli ermənilər, demək olar ki, çox aciz və kasıb vəziyyətdədir. Bu, yerli ermənilərin heysiyyətinə həddindən artıq toxunur. Cəbhədə tez-tez baş verən əsgərlər arasında toqquşmalar daha çox Ermənistan gəlmiş əsgərlərlə sayları az olan yerli Dağlıq Qarabağ erməniləri arasında baş verir".

P.S. Yazı hazırlanarkən İrəvanda kütləvi etirazlar davam edirdi.

Ötən il qalmaqallı açıqlaması ilə gündəmə gələn deputat Astan Şahverdiyev iki gün öncə Qusarda otelə dincələrkən ürəktutmadan vəfat edib. Onun ölümünün səbəbləri haqda müxtəlif iddialar var.

Milli Məclisin İntizam Komissiyasının sədri Ağacan Əbiyev isə "Ölkə.Az" a verdiyi açıqlamasında deputatın ölümündə jurnalistləri də günahlandırır.

Qeyd edib ki, haqqında yazılanlardan bezən həmkarı hətta ölkədən qaçmaq istəyirmiş: "Bu boyda kişini jurnalistlər öldürdü. Görəsən, jurnalistlər bunu başa düşürmü? Astan Şahverdiyev sağlam adam idi, jurnalistlər o qədər ondan yazdılar ki, adam Azərbaycandan qaçıb getmək istəyirdi. Rəhmətlik mənəmlə söhbətində də deyirdi ki, haqqında yazılan fikirlərdən çox narahatdır. Haqqında yazılanlardan xilas olmaq üçün ölkədən qaçıb getmək istəyirdi. Mənə də deyirdi ki, bu cür hərəkətlər artıq dözə bilmirəm. Bilirsiniz, şəhərsiz insan olmur. Astan Şahverdiyev də bir dəfə nə isə səhv etmişdi və buna görə çıxıb üzr istədi.

Astan Şahverdiyev səhv etmişdisə, bu o demək deyil ki, onu öldürənə qədər mübarizə aparmaq lazımdır. Əgər jurnalistlər onu hörmət etsəydilər, bəlkə də o bu gün yaşayardı..."

Qeyd edək ki, deputat Astan Şahverdiyev Biləsuvarada məskunlaşan köçkünlər və Rusiyaya işləməyə gedən azərbaycanlılarla bağlı təhqiramiz ifadələr işlədib, onları "otxod" adlandırmışdı.

Bəs görəsən, Ağacan Əbiyevin bu ittihamına jurnalistlər nə cavab verəcək?

"525-ci qəzet" in baş redaktoru Rəşad Məcid "Yeni Müsavat" a açıqlamasında bildirdi ki, mətbuatın və sosial medianın tə-

Deputatın ölümü ilə bağlı ilginç iddialar

Astan Şahverdiyevi qalmaqallı açıqlamasına görə təhdid edən Ağacan Əbiyev indi onun ölümündə jurnalistləri "günahkar" çıxarı

sadıfı bir sözə görə, hansısa insanı mənəvi terrora məruz qoyması doğru deyil: "Burada söhbət təhqirdən getmir. Jurnalistlər bir sıra hallarda mənəvi terror edirlər. Jurnalistlər demək də düzgün deyil, çünki Azərbaycanda peşəkar, peşə etikasına əməl edən çoxlu jurnalistlər var. Sadəcə, yeni medianın, sosial şəbəkələrin meydana çıxması ilə bir sıra hallarda "jurnalistlər" medianın etik prinsiplərini pozurlar. Dəfələrlə olub ki, qəsdən qaşınmayan yerdən qan çıxarıblar. O adamlar ki, mətbuatla daimi əlaqədə deyillər, onlar hansısa emosional vəziyyətdə jurnalistə hirsələnir, onun bir sözündən tutub yeni media və sosial şəbəkə istifadəçiləri tərəfindən həmin adamların qətlinə fərman vermək düzgün deyil. Mən bunu qınayıram. Mətbuat qalmaqallı yaratmaq naminə insanların taleyi

ilə oynayıb, sonra da sosial şəbəkələrdə həmin şəxslərə "ölüm hökmü" kəsilir. Burada "jurnalistlərin" rolu var, insanlara belə münasibət göstərmək olmaz. Hansısa təsadüfi bir sözdən yapıb insanları ittiham etmək yersizdir. Dünyasını dəyişən insanların təhqir edilməsinə isə nəinki jurnalistika etikası, Azərbaycanın əxlaq dəyərləri yol vermir. Mətbuat Şurası da bu məsələlərdə bir az kəskin mövqə göstərməlidir. Elə dəyərlər var ki, onların dağılması cəmiyyəti xaos aparıb çıxara bilər."

"Bakı Xəbər" qəzetinin baş redaktoru Aydın Quliyev isə Ağacan Əbiyevin fikirləri ilə qətiyyətlə razılaşmadığını bildirib: "Bu, çox inanılmaz bir yanaşmadır. Sizin mötəbərliyinizə inanmasaydım, Ağacan müəllimin belə bir söz deyəcəyinə şübhə edərdim. Çox qərübə yanaşma-

dır, jurnalistləri insan qətlində suçlamağa bərabərdir. Bu, yol verilməzdir. Doğrudur, ötən dövrlərdə mərhum Astan Şahverdiyevlə bəzi jurnalistlərin arasında bəzi açıqlamalarla bağlı gərginlik, mübahisə olub. Bu, qısa müddətdə baş verən bir hadisə idi və sonradan sıradan çıxdı. Ona görə də bu fikirlərlə qəti şəkildə razılaşmaq olmaz. Hesab edirəm ki, Ağacan müəllim bu fikrə əlavə şərh verməyə çalışacaq. Mən bunu gözləyirəm".

Musavat.com saytının redaktoru Xalid Kazımlı isə hesab edir ki, Ağacan Əbiyev yanılır: "Astan Şahverdiyevin ölümündə jurnalistlərin elə bir rolu yoxdur. Olsaydı, bu hadisə çoxdan baş verərdi. Amma o zaman mərhum deputat peşəkar mediada, eləcə də sosial şəbəkədə sərt şəkildə təhqir olunmasına mətanətlə tab gətirdi. İndi isə ürəyi dözmədi. Yaşlı adamdır, güman ki, intensiv idman hərəkətlərinə, filana tab etməyib".

Teleqraf.com saytının redaktoru Pərviz Cəbrayılın Ağacan Əbiyevin sözlərinə yanaşması da maraqlı oldu: "Ağacan müəllim imanlı şəxsdir, dinə-imana inanır, bunu bilirəm. Ancaq, sözün açığı, mən jurnalistlərin "Allah" olduğunu bilmirdim. Ağacan müəllim dedi, bildim. Allaha inanan adam bunu deyirsə, məntiqlə inanmalıyam. Nəsimi

ənəl-həqq demişdi, Ağacan müəllim "jurnalist-həqq" dedi. Doğrusunu Tanrı bilir..."

"Azərfaks" İnformasiya Agentliyinin rəhbəri Nicat Dağlar isə vurğuladı ki, mərhum deputat haqqında ölümündən sonra yazılanları doğru hesab etmir: "Ağacan Əbiyev mərhum Astan Şahverdiyevin Rusiyada yaşayan azərbaycanlılarla bağlı bir müddət əvvəl dediklərinə medianın verdiyi reaksiyanı nəzərdə tutaraq belə deyib. Fikrimcə, istifadə olunan məlum ifadənin doğruduğu reaksiya təbii idi. Amma gəlin nəzərə alaq ki, Şahverdiyevin fikirləri bütövlükdə cəmiyyət tərəfindən etirazla qarşılandı. Rusiyada yaşayan soydaşlarımız daha sərt reaksiyalar verdilər. Sosial şəbəkə istifadəçiləri, demək olar ki, kütləvi şəkildə bu və ya digər dərəcədə narazılıq ifadə etdilər. Yalnız jurnalistlərin həmin ifadəyə etiraz etdiyini demək doğru deyil. A.Şahverdiyevin ölümündə jurnalistlərin ittiham olunması ilə heç bir halda razılaşa bilmərəm. Lakin onu da qeyd etməyi özümə borc bilirəm ki, ölüm faktından sonra sosial şəbəkələrdə yazılanları da doğru hesab etmirəm. Unutmamalıyıq ki, A.Şahverdiyev işlətdiyi ifadəyə görə üzr istəyib. Onun mətbuata verdiyi açıqlamada açıq və aydın şəkildə qeyd olunurdu".

"Qafqazinfo.az" saytının redaktoru Günel Əbilova isə xatırladı ki, məlum qalmaqallı zamanı Astan Şahverdiyevi təhqid edənlər arasında Ağacan Əbiyev də olub: "Təəssüf ki, Azərbaycanada nadir halda hansısa deputat çıxışı ilə bizi yaxşı mənada təccübləndirir. Mərhum Astan Şahverdiyevin məlum açıqlaması da, elə Ağacan Əbiyevin bu cavabı da eyni məzmunundadır. Sonuncunun "jurnalistlər qatildir" ittihamı isə lap gülməlidir. Əslində, deputat həmkarı Rusiyada yaşayan azərbaycanlıları "otxod" adlandıranda onu sərt təhqid edənlər arasında Ağacan Əbiyev də vardı. Yeni həmin mövzuda Ağacan müəllimlə həmfikir olmuşuq..."

Xatırladaq ki, A.Əbiyev A.Şahverdiyev məlum qalmaqallı açıqlamaları verəndə onun haqqında sərt danışırdı. Sitat: "Adama dəyərlər, sən öz işindən danışırsan! Astan Şahverdiyev, niyə hər yere başını soxursan? .. İntizam Komissiyası bu məsələyə baxdıqdan sonra görüb ki, Astan Şahverdiyevin bu çıxışı heç bir çərvəyə sığmır, sözsüz ki, Astan Şahverdiyev deputat mandatını itirəcək".

Görünən budur ki, Əbiyev həmin vaxt Şahverdiyevi faktiki olaraq təhdid edib.

□ Nərgiz LİFTİYEV, "Yeni Müsavat"

200 manata görə həyatını riskə atanlar

Süpürgəçi Sənubər xanım: "İşimiz Allaha qalıb..."

iki gün öncə Bakıda daha bir süpürgəçinin yolu təmizləyərkən avtomobil tərəfindən vurulduğu haqda məlumatlar yayıldı. Hadisə ilə bağlı yayılan məlumatlarda bildirilirdi ki, vurulan qadının üzərindən təcili olaraq forması çıxarılıb ki, yol təmizləyən olduğu bilinməsin və adi vətəndaş kimi qələmə verilsin.

Qeyd edək ki, son bir ay ərzində artıq üçüncü dəfədir ki, bu cür bədbəxt hadisə baş verir. Xatırladaq ki, ötən ayın sonunda aeroport yolunda süpürgəçi qadının yol süpürərkən sürücü tərəfindən "Kamaz" la vurularaq öldürülməsi ictimaiyyətdə ciddi narahatlıq doğuraraq geniş müzakirələrə səbəb olmuşdu. Bu məsələ yenidən yüksək, sürətli yollarda insan əməyindən istifadə məsələsinə gündəmə gətirdi. Ekspertlər xüsusilə hərəkət sürəti yüksək olan yerlərdə təmizləmə işlərinin texnika vasitəsilə həyata keçirilməli olduğunu vurğuladılar. Məsələ ilə bağlı "Azərbaycan ASC-dən isə bildirildi ki, "yol kənarındaki demirləri təmizləyən, yolların süpürülməsi işlərini həyata keçirən texnikalar olsa da, onlarla zibil toplanlarını yığmaq mümkün deyil. Belə ki, həmin texnika yalnız yolun kənarını süpürə bilər. Zibillərin toplanması üçün məhz insan qüvvəsinə ehtiyac var. Yolda insan əməyindən istifadə zəruri olduğu halda isə, mütləq təhlükəsizlik qaydalarına əməl edilməlidir".

Yol hərəkətinin təhlükəsizli-

yini təmin etmək, yol qəzalarının sayının azaldılmasına yardımçı olmaq məqsədilə aprelin 5-də Daxili İşlər Nazirliyinin rəhbərliyinin sifarişində əsasən paytaxtda təmizlik işləri aparən 79 nəfərə xüsusi geyim forması təqdim edildi. Qeyd edək ki, həmin formanın üzərinə sayrışan işıqlar quraşdırılıb və işıqqaytancısı var. Lakin bir neçə gün keçməmiş Sumqayıt şəhərində təmizlik işləri aparən süpürgəçini maşın vurdu. O, aldığı xəbərlərdən hadisə yerində ölüdü.

Bəs süpürgəçilərin təhlükəsiz qaydaları haqda nə dərəcədə məlumatlıdır? Mövzu ilə bağlı metronun "Q.Qarayev" stansiyası ətrafında kiçik araşdırma aparıldı. Təxminən günorta saat 2-3 radələrində həmin ərazidə 3-4 süpürgəçi qadının həyatları bahasına avtomobil hərəkətinin intensiv olduğu, təhlükəli yol kənarlarını təmizlədiyinin şahidi olduq. Süpürgəçilərin əynində xüsusi forma olsa da, yeni təqdim olunan formalarla rast gəlmədik. Yaxınlıqda olan briqadir Adil Qəhrəmanovun sözlərinə görə, hələ ki, yeni formalar onların fə-

aliyyət göstərdiyi ərazilərə paylanmayıb: "Deyilənə görə, səhər (bu gün-red.) həmin formalarla təmin olunacağıq. Adətən səhər saat 6-ya qalmış bütün süpürgəçiləri bir yere toplayır, öz təlimat-

Adil Qəhrəmanovun sözlərinə görə, adi cədvəl üzrə çalışan süpürgəçilər ayda 200 manat, norma yarım cədvəli yerinə yetirənlər isə 280 manat maaş alır.

Artıq 5 ildir ki, bu sahədə işləyən Sənubər adlı süpürgəçi gözümüzün önündə dəfələrlə təhlükəli anlar yaşadı. Yanından maşın və avtobusların sürətlə ötüb-keçməsinə baxmayaraq, öhdəsinə düşən işi canla-bağla yerinə yetirməyə çalışır, zibilləri bir tərəfə toplayır. Süpürgəçinin dedikləri: "Səhər saat 6-dan iş başında olur, yolu təmizləyirik. Bir də günorta saatlarında, təxminən saat 3-4 radələrində yenidən təmizlik işləri aparırıq. Şükür ki, bu günə qədər qəza yaşamamışıq. İşimiz Allaha qalıb. Canı verən də, alan da Allahdır".

Adının çəkilməsini istəməyən digər süpürgəçi xanım da hər gün səhər saatlarında işə çıxdığını dedi: "7-8 ildir ki, süpürgəçi işləyirəm. Lakin mən yolun kənarını deyil, digər sahələri təmizləyirəm. Qəza təhlükəsi ilə daha çox yolun kənarını təmizləyənlər üzleşir. Onlara yeni işıqları olan formalar verilməyi deyirdi. Lakin, hələ ki, o formalar yoxdur".

Süpürgəçilərin təhlükəsizliyi necə təmin olunmalı-

dır? Mövzu ilə bağlı nəqliyyat məsələləri üzrə ekspert Ərşad Hüseynov "Yeni Müsavat" a danışdı: "Bu işlərin icra metodu, qaydası var. Dünyanın hər yerində 100 ildən çox istifadədə olan avtomobil yollarının yüksək səviyyədə kommunal xidmət təcrübəsi, icra mexanizmi var, onları yerinə yetirən subyektlər var. Subyektlər dedikdə həm canlı, həm də texniki qüvvə nəzərdə tutulur. Bunları öyrənilib, lazım olduğu kimi riyəət etmək lazımdır. Kənarından baxanda bu məsələ çox sadə görünür. Amma mahiyyətinə gəldikdə doğrudan da elə küçələr, yollar var ki, daimi intensiv hərəkət, nisbətən yüksək sürət, insanın görünməsi ilə bağlı problemlər var. Bu cür hallarda maksimum dərəcədə texnikadan istifadə edilməlidir. Çünki texnikalar insanlara nisbətən yaxşı görünür, üstündə xüsusi sayrışan işıqları var və sairə. İnsan qüvvəsinə gəldikdə isə, bəzən insanın yerə yıxılması onun dünyasının dəyişməsinə səbəb olur, o ki qaldı avtomobilin yüksək sürətlə onu vurmamasına və sairə. İnsan qüvvəsindən təhlükəsizliyin maksimum dərəcədə təmin olunduğu yerlərdə istifadə edilməlidir, hansı ki, həmin yerlərdə texnikanın hərəkət etməsi çətindir və ya mümkün olmur. Eyni zamanda insan qüvvəsindən istifadə edərkən ən təhlükəsiz vaxtı seçmək lazımdır. Bir söz, bu işi icra edənlər məsələyə baxışlarını, yanaşmalarını dəyişməlidir".

□ Xalid GƏRAY, Fotolar Elçin ƏKBƏROVundur, "Yeni Müsavat"

Azərbaycanın iki böyük qonşusu və ticarət tərəfdaşı olan Rusiya və Türkiyədə milli valyutaların dollar və avro qarşısında ucuzlaşması prosesi davam edir. Düzdür, vəziyyət ötən həftənin əvvəlində olduğu qədər kəskin olmasa da, rubl və lirə itirdikləri mövqeləri bərpa edə bilməyiblər. Üstəlik, onların dəyərsizləşməsi prosesi daha aşağı sürətlə də olsa davamlı xarakter almaqdadır. Hazırda Rusiyada dollar 62,3, avro 77,3 rubla, Türkiyədə dollar 4,1 lirə, avro 5,1 lirəyə satılır.

Onu da qeyd edək ki, Rusiya və Türkiyə həm də soydaşlarımızın iş ümidilə ən çox üz tutduğu ölkələrdir. İki ölkədə birlikdə milyonlarla azərbaycanlı işləyərək buradakı yaxınlarını dolandırır. Bu baxımdan da böyük qonşularda baş verən iqtisadi proseslər Azərbaycan əhalisinin diqqət mərkəzində olur. Eyni zamanda bu proseslər ölkəmizin iqtisadiyyatına da təsirsiz ötüşmür.

İqtisadçı-alim, ADR Hərəkətinin rəhbəri Qubad İbadoğlunun dediyinə görə, Rusiya və Türkiyə milli valyutalarının dəyərdən düşməsi Azərbaycandakı iqtisadi proseslərə təsirsiz deyil: "Türkiyə və Rusiyada milli valyutanın məzənnəsində baş

"İndiki halda manatın məzənnəsində dəyişikliyə gedilməyəcək"

İqtisadçı-alim: Çünki bu proses həm də ciddi sosial-siyasi təsirlərə gətirib çıxarır"

verən dəyişikliklər Azərbaycan iqtisadiyyatına, xarici ticarətin strukturuna, xüsusilə də idxal əməliyyatlarına və ölkədəki məzənnə siyasətinə təsirsiz ötüşmür. Bu təsirlər özünü müxtəlif parametrlər üzrə göstərə bilər. İndiki halda əsas ticarət tərəfdaşımız olan Rusiya və Türkiyə ilə ticarət dövriyyəmizdə əsas

yeri bizim onlardan idxalımız tutur. Yeni biz onlardan daha çox mal idxal edirik. Buna görə də onlarda milli valyutanın dəyərsizləməsi ixracatı, bizim üçünse onlardan idxalı stimullaşdırır. İdxal həcmindəki artım manatın real effektiv məzənnəsinə təsiri gücləndirir". İqtisadçı-alimin sözlərinə

görə, Rusiya və Türkiyədə baş verən orada çalışan soydaşlarımızın davranışlarına da təsir göstərir: "Nəticədə onların göndərişlərinin həcmi, yaxud valyutası dəyişir ki, bu da Azərbaycan valyuta bazarındakı proseslərə təsir edir. Yeni manatın məzənnəsinə həm iqtisadi, həm psixoloji təzyiqlər yaranır. Bu təzyiqləri önləmək üçün dövrüyyəyə əlavə xarici valyuta buraxılması zərurəti yaranır. Onsuz da ilin əvvəlindən daxili bazarda dollar satışı artırıldı. Belə ki, birinci rübdə Dövlət Neft Fondu tərəfindən valyuta hərəqlərində ötən ilin eyni dövründəkindən 65 faiz, çox - 1,3 milyard dollardan çox vəsait satılıb. Eyni zamanda idxal əməliyyatlarında da artım müşahidə olunur. Məsələn, ötən ilin yanvarında idxalımızın həc-

mi 550 milyon dollar olubsa, bu ilin yanvarında 688 milyon dollara yüksəlib. Fevralda ötən ilki 521 milyon dollara qarşı 762 milyon dollarlıq idxal qeydə alınıb. Bu da dollara olan tələbatı artıran prosesdir və manata təzyiqlərdir. Bu təzyiqlərin qarşısında hazırda hökumətin yeganə yolu Dövlət Neft Fondu vasitəsilə bazara dollar təklifini artırmaqdır. Bu şəraitdə əgər hökumət dollar təklifini artırmıyacaqsa, manatın məzənnəsində müəyyən dəyişikliklər gözlənilə bilər. Yox əgər artırılacaqsa, hər hansı dəyişiklik də baş verməyəcək".

Q.İbadoğlunun fikrincə, manatla bağlı qərar daha çox siyasi xarakterli olacaq: "Çünki ölkədə kifayət qədər valyuta var. Dövlət Neft Fondundan bütçəyə transfertlər artırılıb. Bu

transfertlər manatla həyata keçirilir, daxili bazarda dollar satılır. İndiki halda hesab edirəm ki, manatın məzənnəsində dəyişikliyə gedilməyəcək. Çünki bu proses həm də ciddi sosial-siyasi təsirlərə gətirib çıxarır".

Ekspert onu da qeyd edir ki, Mərkəzi Bankın məzənnə siyasəti ilə xarici ticarət siyasəti arasında hər hansı əlaqələndirmə yoxdur: "Çünki xarici ticarətdə əsas prioritet idxalın maksimum azaldılması, ixracatın stimullaşdırılmasıdır - son illərdə həyata keçirilən siyasət, qəbul edilən strateji yol xəritəsində bu prioritet əksini tapır. Lakin hazırkı məzənnə siyasəti bu prioritetin ziddinə olaraq idxalı stimullaşdırır. Və hökumətin bu siyasəti dəyişməsi ehtimalı çox cüzdür. Zəif bir ehtimal var ki, seçkilərdən sonra yenidən formalaşacaq Nazirlər Kabineti, yeni hökumət müəyyən siyasət dəyişikliyinə getsin".

□ **Dünya SAKİT,**
"Yeni Müsavat"

Halallığı təsdiq olunan bitkoinin gələcəyi necə olacaq...

Əkrəm Həsənov: "Bəzi dövlətlər ABŞ-in maliyyə sistemindəki hegemonluğuna son qoymaq üçün bitkoinə istifadə etmək istəyirlər"

İslam şəriəti baxımından bitkoinin halal hesab olunması ilə bağlı yayılan məlumatlar bu elektron valyutanın son günlər sürətlə bahalaşmasına gətirib çıxarıb. Belə ki, İndoneziyanın paytaxtı Cakartada müftilik edən Məhəmməd Əbu Bəkərb "Bitkoin halaldır, ya haram?" başlıqlı bir məqalə yazıb. Məqalədə xüsusilə bitkoinin islama görə halal olduğu bildirilir.

Nəticədə dünya kriptovalyuta bazarında kütləvi bahalaşma bu gün də davam edir. Hesab olunur ki, müsəlman cəmiyyətində bitkoinə istifadəyə şəri baxımdan icazə verilməsi bu kriptovalyutaya tələbin artmasına səbəb olacaq. Artıq ilkin nəticələr müşahidə olunmaqdadır. Aprelin 16-na olan nəticələrə görə, 100 əsas kriptovalyutanın 68-i bahalaşdı. Ən böyük kapitalaşmaya malik olan bitkoin son sutka ərzində 55 dollar və ya 0,6% bahalaşaraq 8142 dollara yüksəlib.

Son bir həftə ərzində isə bitkoin 995 dollar və ya 13,9% bahalaşdı.

Ethereumun qiymətində də bahalaşma qeydə alınıb. Belə ki, bu virtual pul son sutka ərzində 3 dollar və ya 0,5% bahalaşaraq 514 dollar olub. Son həftə ərzində isə Ethereum 104 dollar və ya 25,3% bahalaşdı.

Bəs görəsən, haqiqətən bitkoin kimi bir pul vahidi İslam dəyərləri baxımından necə qiymətləndirilir? Bu kriptovalyutanın gələcəyini iqtisadçı-ekspertlər necə görür?

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında ilk olaraq kriptovalyutaların İslami baxımdan ha-

lal olması ilə bağlı məsələyə münasibət bildiren **İqtisadçı-ekspert, hüquqşünas Əkrəm Həsənov** qeyd etdi ki, bu günə qədər heç bir mötəbər İslam alimi bunun haram olması ilə bağlı fikir səsləndirməyib: "Sırf kriptovalyutanın özündə haramlıq yoxdur. Kriptovalyutanın bir maliyyə alət olduğunu nəzərə alsaq, onun İslam şəriətinin hansı prinsipinə zidd olmasına baxmalıyıq. İslamda maliyyə sahəsində iki əsas məhdudiyyət var. Birincisi, hansısa əşyanın sələmlə, yəni faizlə verilməsi haramdır. Faizlə istənilən əşya, eləcə də pul verilə bilər. Kriptovalyuta da onlardan biridir, faizlə və faizsiz də verilə bilər. Kriptovalyuta öz-özlüyündə haram olmasa da, faizlə verildəndə haram hesab olunur. İkinci məhdudiyyət isə, maliyyə alətində qumar elementinin olmasıdır. Bu gün bir sıra insanlar kriptovalyutanı, qumarda olduğu kimi, daha çox qazanmaq üçün əldə edir. Ancaq bu o demək deyil ki, kriptovalyuta özü qumardır. İstənilən predmetdən eyni şəkildə istifadə etmək olar. Bu baxımdan kriptovalyuta da digər maliyyə alətləri ilə eyni-

dir".

Kriptovalyutanın təminatının olmamasına gəlincə, iqtisadçı bildirdi ki, bu gün heç bir valyutanın təminatı yoxdur: "Bəziləri sual verir ki, axı bu heç bir təminat olmayan puldur. Ancaq onu da nəzərə almaq lazımdır ki, bu gün heç dövlətlərin buraxdığı pullar da heç nə ilə təmin edilməyib. 100 il bundan öncə bütün kağız pullar qızılı təmin edilirdi. Bu o deməkdir ki, istənilən kağız pulu onda göstərilən qızıl miqdarına dəyişmək olar. Bu gün isə bu təminat yoxdur. Kağız pullar təminatı bura xılır. Bu baxımdan da mən kriptovalyutada bir haramlıq görmürəm".

Ə.Həsənovun sözlərinə görə, kriptovalyuta cəmiyyətin, dövlətin pul tədaviülünü öz inhisarına götürməsinin cavabıdır: "Tarix boyu dövlət istənilən pulu öz inhisarına götür-

mək istəyir. Tarixdə belə idi ki, qızıl və gümüş pul sayılırdı. Sonra dövlətlər qərara aldılar ki, istənilən qızıl-gümüş pul deyil, pul qızıl və gümüş materialdan sikkə şəklində dövlət tərəfindən buraxılmalıdır. Dövlət pulu inhisarına aldıqdan sonra qızılın və gümüşün miqdarını azaltmağa başladı. Cəmiyyət isə buna cavab olaraq banklar vasitəsilə kağız pullar buraxmağa başladı. Dövlət də yenidən pulu inhisara almaq üçün Mərkəzi Bank təsis etdi və bildirdi ki, hər kəs kağız pul buraxa bilməz, bu hüquq yalnız dövlətin Mərkəzi Bankındadır. Öncə dövlətlər kağız pulu qızıl təminatı ilə buraxdı, lakin bir müddətdən sonra bu təminatı da ləğv etdi. Cəmiyyətin buna cavabı isə, nəhayət ki, kriptovalyutalar oldu. Kriptovalyutaların vahid emitenti yoxdur, onu hansısa dövlət buraxmır.

Bu pul bir nəfərdən asılı deyil, bu emissiyaya nəzarət etmək mümkün deyil. Digər tərəfdən, istənilən qədər kriptovalyuta buraxmaq mümkün deyil, onun miqdarı məhduddur. Cəmiyyət həmişə istəyir ki, dövlət də pul dövriyyəsinin adı iştirakçısı olsun, pula nəzarət edən qurum olmasın. Dövlət özü də mülki dövriyyənin iştirakçısıdır və pulun məbləğini sərbəst şəkildə özü müəyyən etməli deyil. Bu gün dövlət pul bazara nəzarət edir, vergi nəzarətini, valyuta nəzarətini həyata keçirir. İnsanlar isə bunu sevmir, nəzarətdən qaçmağa çalışırlar. Bu baxımdan kriptovalyutalar meydana gəlib. Uzunmüddətli perspektivdə gələcək kriptovalyutalarıdır. Sadəcə, tarixdə olduğu kimi, dövlət pulu necə nəzarətə aldısı, indi də bu baş verə bilər".

İqtisadçının fikrincə, yenə də dövlətlər çalışacaq ki, kriptovalyutaların buraxılmasını nəzarətə alsınlar: "Necə ki, bitkoin ötən il ərzində çox böyük uğur qazandı, ancaq ABŞ FED rəhbəri etiraf xarakterli bir çıxış etdi və bitkoinin qiyməti düşməyə başladı. FED bitkoini özünə rəqib gördü. Dolların dünyanın ən başlıca ehtiyat valyutası olduğu üçün, hazırda FED dünya pul bazarının bir nömrəli idarəçisidir. Artıq Amerika kimi dövlət bit-

koini özünə rəqib gördü və tədricən onu vurmağa başladı. Ancaq bitkoinin inkişafında maraqlı olan dövlətlər də var ki, onların başında Çin gəlir. Bunda maraqlı olan 10-a yaxın dövlətdir ki, onlar Amerikaya meydan oxuyurlar və onun dünyada inhisarçılığına yol vermək istəyirlər. Onlar ABŞ-in maliyyə sistemindəki hegemonluğuna son qoymaq üçün bitkoinə istifadə etmək istəyirlər. Onlar buna nail olduqdan sonra bitkoin də digər pul vahidləri kimi dövlət nəzarətinə keçəcək. Dövlət hər zaman çalışacaq ki, pul formalarını, o cümlədən bitkoini əlində saxlasın. İstənilən halda gələcək kağız pulun deyil, elektron pul formasındadır. Lakin böyük ehtimalla dövlət nəzarəti güclənəcək. Hazırda dövriyyəyə olan kriptovalyutalardan hansılarsa gedəcək, hansılarsa qalacaq. Bu, yaxın illərin söhbəti deyil, proses uzun illər çəkə bilər. Lakin son nəticədə dünyada elektron pullar hökm sürəcək və bunun müsbət cəhətləri də olacaq. Kriptovalyutalar dünyada korpusiyonun qarşısını alacaq, pul əməliyyatları görünəcək. Kimin nə alıb, nə ödədiyini izləmək olacaq. Mənfi cəhəti isə odur ki, bu, insanın azadlığını əlindən alır. Hətta insan korruptioner deyilsə və hər hansı bir əşya almaq və bunu gizli saxlamaq istəyirsə, bu, mümkün olmayacaq. Bu da çox ziddiyyətli məsələdir və müəyyən kompromislər də ola bilər. Ancaq, təbii ki, bunlar yaxın 1-2 ilin məsələsi deyil, yəqin ki, çox vaxt aparacaq".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVD F

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Ermənistan paytaxtında yaşanan hadisələr onu deməyə əsas verir ki, Serj Sərkisyan 2008-ci ildə prezident kürsüsünü qan tökməklə ələ keçirdiyi kimi, baş nazirlik uğrunda mübarizədə də eyni ssenarini tətbiq etmək istəyir.

Mart ayında oyuncaq prezident postuna özünün familiyadaşını "təyin edən" Serj Sərkisyanın konstitusiyaya dəyişikliyi nəticəsində faktiki olaraq ölkənin birinci şəxsi olacaq Nazirlər Kabinetinin başçısı vəzifəsini asanlıqla ələ keçirəcəyini gözləyənlər yanılıbmış. Son üç gün ərzində İrəvan küçələrində baş verənlər proseslərin qana doğru apardığını deməyə əsas verir.

Keçmiş prezidentin cənablarından beşmərməniler küçə və prospektlərdə tökülərək Sərkisyanın rədd olub getməsinə tələb edirlər. Bazar günü İctimai Radionun binasını bir neçə saatlıq ələ keçirib xalqa müraciət edən etirazçı qüvvələrin lideri, deputat Nikol Paşinyan nəinki geri çəkilmir, hətta ölkənin paytaxtında hakimiyyəti ələ keçirməyə iddialı görünür. Yazı çapa hazırlanarkən erməni mənbələri Paşinyanın növbəti çağırışını tirajladılar. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, müxalifətçi bir sıra mərkəzi yol və prospektlərdə həyatı iflic etmiş həmvətənlərini Fransaya meydanına çağırıb. Bəyan edib ki, meydana "yüz minlərlə" adam var. Bundan əvvəl isə aksiya iştirakçıları vacib əhəmiyyətli yolları nəzarət altına almışdılar.

Bu səbəbdən də bazar ertəsi səhər tezdən İrəvanın mərkəzi küçələrində avtomobillərin tıxacı yaranıb. Serj Sərkisyanın baş nazir seçilərək hakimiyyətə qayıtmasına qarşı etiraz edənlər yolların ortasında oturub, ya əl-ələ verib nəqliyyatın hərəkətini dayandırıb. Yüzlərlə tələbələr etiraz aksiyalarına qatılıb. Onlar tələbə yoldaşlarını tətillə qoşulmağa çağırırlar. Tələbələr canlı hasar yaradaraq küçələri bağlayır. Bəzi sərnişin və sürücülər narazılıq edir, bəziləri avtomotordan düşüb etirazçılara birləşirlər. Təşkilatçılar sürücü və sərnişinlərdən üzr istəyərek izah edirlər ki, dözümlü olsunlar.

"Müvəqqəti narahatlığa görə dözümlü olmağınız xahiş edirik. Bu, daha böyük narahatlıqdan - Serj Sərkisyanın mafiyasının hakimiyyətə qayıtmasından - xilas olmaq üçün atılan məcburi

addımdır", - hərəkətə rəhbərlik edən müxalif millət vəkili Nikol Paşinyan səsucaldanla elan edib və tərəfdarlarını narazılıq izhar edən digər sakinlərlə mübahisəyə girməyə çağırıb. Bəzi yerlərdə polis güclə yolları açmağa uğursuz cəhdlər edir.

Qeyd edək ki, Milli Məclisdə çoxluq təşkil edən hakim Ermənistan Respublikaçılar Partiyası (ERP) fraksiyası öz lideri, keçmiş prezident Serj Sərkisyanın namizədliyini irəli sürülmək üçün bazar ertəsi yığışmalı idi və aksiyanın başlıca məqsədi də bu iclasın işini iflasa uğratmaq idi. Şənbə günü hakim partiyanın idarə heyəti aprelin 9-da ikinci prezidentlik müddəti başa çatan Serj Sərkisyanın namizədliyini baş nazir vəzifəsinə təqdim edib. Yeni, 2015-ci il Konstitusiyasına əsasən, baş nazirin namizədliyini Milli Məclis 17 aprel iclasında səs çoxluğu ilə təsdiq etməlidir. Hazırda hakim partiya öz koalisiya müttəfiq Daşnaksutyun Erməni İttifaqı Federasiyası fraksiyası ilə parlamentdə kifayət qədər səsə malikdir. Nikol Paşinyan İrəvanın mərkəzində mitinq zamanı İrəvan əhəlisinə müraciət edərək bazar ertəsi səhər saatlarında, ilk növbədə paytaxt rayonlarını şəhərin mərkəzilə birləşdirən körpüləri bağlamağa çağırıb.

O, əhalini öz şəxsi avtomobilləri ilə körpü üzərindən yol hərəkətini bağlayıb piyada Milli Məclis binası yerləşən Bağramyan prospektinə getməyə çağırıb. "Sizin avtomotolarınız körpünün üstündə nasaz ola bilər. Siz onları orada qoyub, piyada parlament binasının ətrafına gedə bilərsiniz" - Paşinyan bəyan edib və yol boyunca İrəvan sakinlərini aksiyaya qatılmağa səsləməyi təklif edib. O, bəyan edib ki, yerüstü nəqliyyatdan başqa, metronun da hərəkəti dayandırılmalıdır. Bunun üçün etirazçılar metro vaqonlarının açıq qapılarının arasında yerə uzanaraq, deputat hətta özü və ya etiraz aksiyalarını təşkil edən fealların bu gecə həbs olunması təqdirdə, kütləvi itaətsizlik planının qüvvədə qaldığını de-

Qarabağ

İrəvanda "Qarabağ klani" na qarşı

Cəbhə - işğalçı ölkə qarışdı

Xocalı qatili Serj Sərkisyanın baş nazir kürsüsünü ələ keçirməsinə etiraz edən on minlərlə erməni Ermənistan paytaxtında həyatı iflic etdi; **politoloq**: "Ermənistan və regionda baş verə biləcək istənilən dəyişikliyə hazır olmalıyıq..."

yib. "Mən millət vəkiliyəm. Həbs etmək üçün məni parlamentə aparmadılar və parlament mənim deputat toxunulmazlığımı ləğv etmək qərarı qəbul etməlidir. Mən parlament tribunasından çıxış edib, gələcək hərəkətlər planımızı deyərəm", - Paşinyan deyib. Yüzlərlə insan mitinqdən sonra gecəni İrəvanın küçələrində keçirib. BBC Azərbaycan xəbər verir ki, etirazçılar üçün burada bir neçə xarici diaspor ermənilərinin inanələri hesabına pulsuz bufet təşkil edilib.

Nikol Paşinyanın başçılıq etdiyi nümayişçilər Dövlət Tibb Kollecinin binasına daxil olub. Nümayişçilər şüarlar səsləndirərək kollecin ərazisindən keçiblər, dərş prosesi pozulub, tələbələrin bir hissəsi nümayişçilərə qoşulub. Virtualaz.org-un məlumatına görə, bundan əvvəl isə Paşinyanın tərəfdarları Baqramyan prospekti ilə yürüş edərək Yazıçılıq İttifaqının binasına qədər gediblər. Baqramyan prospektinə çıxan yollarda nəqliyyatın hərəkəti iflic olub. Ermənistan Konstitusiyası Məhkəməsinin binası önündə polis kordonu qoyulub, üzəüz isə nümayişçilər toplaşdı.

Paşinyan və tərəfdarları Baqramyan prospekti ilə yürüş edərək başqa küçədə nümayişçilərlə polis arasında toqquşma olduğunu eşidərək həmin istiqamətə gediblər. Ermənistan KİV-ləri xəbər verir ki, aprelin 16-da İrəvan Dövlət Universitetinin bir qrup tələbəsi ölkənin keçmiş prezidenti Serj Sərkisyanın baş nazir postuna namizədliyini irəli sürülməsinə etiraz olaraq tətillə elan edib. Tələbələr Baqramyan prospektini bağlayıblar. Bu səbəbdən şə-

hərin mərkəzi hissəsində nəqliyyatın hərəkəti iflic olub və tıxac yaranıb. Polis aksiya iştirakçıları yolu açmağa çağırıb. Tələbələr isə bu tələbə məhəl qoymayıblar. Bu zaman polislə aksiya iştirakçıları arasında qarşıdurma baş verib.

İşğalçı ölkədə baş verənlər, təbii ki, Azərbaycanda həssaslıqla izlənilir. Təkcə ona görə yox ki, Ermənistan Azərbaycan torpaqlarını məhz ölkəmizdə qeyri-stabililiyin hökm sürdüyü dövrdə işğal edib və biz də fürsət düşən kimi düşmənin cavabını verməliyik. Ermənistan baş verənlər Qarabağla bağlı aparılan danışıqların da taleyini sual altında qoyur və proseslərin hansı istiqamətdə cərəyan edəcəyini bizim üçün mühüm əhəmiyyətə malikdir. Çox yaxşı olardı ki, Qarabağda böyük cinayətlər törətmiş Serj Sərkisyan kimi canını Azərbaycan əsgəri cəzalandırınsın. Amma görünür ermənilər özləri də onları fəlakətlər girdabına yuvarlamış Sərkisyanla haqq-hesab çürütmək qərarına gəliblər. Ancaq baş verənlərin miqyası həm də ondan xəbər verir ki, prosesləri tətikləyən ciddi qüvvələr var və bu, təkcə Paşinyanın, başının dəstəsinin işi deyil. Sərkisyanın Rusiya və Qərbdə arasında vur-nuxmasının cavabının bir gün veriləcəyi barədə əvvəlki dövrələrdə çox yazmışıq. Üstəlik, onun prezidentlik kürsüsünə Britaniyadakı səfiri təyin etməsi, Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlıq sazişi imzalaması, üstəlik, Rusiyanın kadri olan Karen Karapetyanı kənara itələyib baş nazir olmaq istəməsinə Kremlin sakit yanaşacağı az inandırıcıdır və artıq Serjin

məhşər ayağına çəkilməsi yaxındadır.

"Ermənistan baş verən hadisələrin əsas səbəbi Serj Sərkisyanın növbəti dəfə hakimiyyətə yiyələnməsinin qarşısını almaqdan ibarətdir". **Politoloq Elçin Mirzəbəyli** bu fikirləri "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi. Ekspertin sözlərinə görə, proses Ermənistan və Rusiya mətbuatının təqdim etdiyi kimi xaos deyil, idarə olunur: "Ermənistanın paytaxtına gedən bütün yolları, İrəvanın mərkəzi küçə və meydanlarını bağlayıblar. Məqsəd parlamentin ölkənin paytaxtından kənarda keçirilməsi ehtimal olunan toplantısına mane olmaqdan ibarətdir. Hazırda aksiyalar Nikol Paşinyanın rəhbərlik etdiyi "Yelk" ("Çıxış") fraksiyası tərəfindən koordinasiya olunur. "Yelk" siyasi bloku 2016-cı ildə avrointegrasiya tərəfdarı olan 3 müxalif partiyanın birləşməsi nəticəsində yaranıb".

E.Mirzəbəyli etirazların başında dayanan erməni liderlə bağlı bəzi bilgilər verdi: "Nikol Paşinyan siyasətə jurnalistikadan gəlib. 2008-ci ildə keçirilən prezident seçkilərində Levon Ter-Petrosyanın seçki qərarının aparıcı üzvlərindən olub. Seçkilər zamanı baş verən qarşıdurmalarda ittiham olunub və haqqında axtarış elan edilsə də, təxminən 1 il ərzində istintaqdan yayına bilib. 2009-cu ildə Sərkisyan rejimi tərəfindən həbs edilib. 2011-ci ildə amnistiyaya düşüb. "Yelk" Ermənistan parlamentində 9 deputatla təmsil olunur. Paşinyan da daxil olmaqla fraksiyadakı deputatlar Ter-Petrosyanın rəhbərlik etdiyi Erməni Milli

Konqresi ilə sıx əlaqədədir. Erməni Milli Konqresi də aksiyalara dəstək verir. "Yelk" Ermənistan Avroasiya inteqrasiyasını əleyhinə açıq çıxış edən yeganə siyasi qüvvədir".

Ancaq politoloq hesab edir ki, aksiyaları təkcə Sərkisyan faktoru ilə əlaqələndirmək doğru olmazdı: "Prosesə, şübhəsiz ki, Rusiyaya qarşı tətbiq olunan sanksiyalar və sanksiyaların acınacaqlı nəticəsi də təsir göstərmişdir. Ermənistan iqtisadiyyatı birbaşa Rusiyadan asılı olduğu üçün sanksiyaların təsiri bu ölkədə də hiss olunur. Əslində bu aksiyalar Sərkisyanın daha çox Rusiyaya qarşıdır. Erməni siyasətçilərinin cəsarətlənməsinə səbəb olan amil Rusiyanın zəifləmə-

sidir. Hadisələrin qısa bir zaman ərzində normal məcraya dönə biləcəyi bir o qədər də inandırıcı görünmür. Hazırda Sərkisyan ölkədaxili proseslərə tam nəzarət etmək imkanında və səlahiyyətində deyil".

E.Mirzəbəyli hazırkı situasiyanın Qarabağla bağlı prosesə təsirlərinə də toxundu: "Əgər qarşıdurma baş verərsə, bu, Qarabağ klannının bütövlükdə ölkənin siyasi səhnəsindən silinməsinə gətirib çıxara bilər. Sərkisyanın baş nazirliyi Qarabağ üçün indikindən artıq heç nə vəd etmir. Sərkisyanın baş nazirliyi dövründə "kartları yənə Rusiya paylayacaq". Əgər Ermənistan avrointegrasiya tərəfdarları bu və ya digər şəkildə üstünlük qazanarlarsa, o zaman ola bilsin ki, danışıqlar prosesində ABŞ və Fransa (Avropa İttifaqı) daha çox aktivlik nümayiş etdirəcək. Amma bu aktivliyin münaqişənin ədalətli həllinə gətirib çıxaraçağı da az inandırıcı görünür. Bu baxımdan, hesab edirik ki, Ermənistan və regionda baş verə biləcək istənilən dəyişikliyə hazır olmalıyıq".

"Bu gün Ermənistan qaynayan qazana bənzəyir. Sabah bu qazan partlayış səviyyəsinə gəlib çıxacaq". Bunu isə Axar.az-a **politoloq Qabil Hüseynli** İrəvanda bir neçə gündür davam edən aksiyalara münasibət bildirərkən deyib. O bildirib ki, uzun müddətdir, Ermənistan hakimiyyət başında Qarabağ klani əvvəlcə Köçəryanın, daha sonra isə Sərkisyanın təmsilində hökmranlıq edir: "Bu müddət ərzində, demək olar ki, Qarabağ klani təkcə siyasi hakimiyyəti deyil, eyni zamanda iqtisadi strukturların hamısını zəbt edib. Yerli ermənilər, demək olar ki, çox aciz və kasıb vəziyyətdədir. Bu, yerli ermənilərin heysiyyətinə həddindən artıq toxunur. Cəbhədə tez-tez baş verən əsgərlər arasında toqquşmalar daha çox Ermənistan gəlmiş əsgərlərlə sayları az olan yerli Dağlıq Qarabağ erməniləri arasında baş verir".

P.S. Yazı hazırlanarkən İrəvanda kütləvi etirazlar davam edirdi.

Bakı Lift İdarəsinin rəisinin keçmiş və indiki kürəkənləri məhkəmə qarşısında

Məhkəmə Qüdrət Şükürovun adı hallanan qalmaqallı dava işini araşdırır

Bakı Lift İdarəsinin rəisinin adı yenə də mətbuatın gündəminə gəlib. Bu dəfə rəis Qüdrət Şükürovun keçmiş kürəkəni ilə indiki kürəkəninin davası məhkəməlik olub. Nərimanov Rayon Məhkəməsində xuliqanlıqda ittiham olunan Elşən Əsgərli və onun dostları Azər Nəsimov, Nuray Bayramlının cinayət işi üzrə məhkəmə iclası başlayıb.

Musavat.com xəbər verir ki, hakim İslam Qurbanovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə təqsirləndirilən şəxslərin anket məlumatları dəqiqləşdirilib. İttiham aktına əsasən, Elşən Əsgərli tanışları - Azər Nəsimov və Nuray Bayramlı ilə birlikdə 7 yanvar 2017-ci il tarixdə paytaxtın Nərimanov rayonu, 2-ci Sülh döngəsi küçəsində keçmiş həyat yolda-

şının hazırkı əri Oqtay Əhmədova qarşı xuliqanlıq ediblər. İstintaq araşdırması zamanı E.Əsgərli və digər şəxslərin

O.Əhmədova qarşı xuliqanlıq etməsinə səbəbi məlum olub.

E.Əsgərli O.Əhmədovun və əmisi Şahin Əhmədovun haqqında, eləcə də onların ailə üzvləri barəsində sosial şəbəkələrdə təhqiredici ifadələr işlətməklə, məlumatlar yayıb. Bununla bağlı Nərimanov rayonu, 2-ci Sülh döngəsi küçəsində E.Əsgərli tanışları A.Nəsimov və N.Bayramlı ilə birlikdə həmin gün saat 18.30-da O.Əhmədovla görüşüblər.

Görüş zamanı O.Əhmədov E.Əsgərliyə hansı səbəbdən onun ailə üzvləri haqqında sosial şəbəkələrdə təhqiredici məlumatlar yaymaq- la onlardan əl çəkmədiyini və əmisi Şahin Əhmədovu təhqir etdiyini soruşub. Bu səbəbdən onların arasında mübahisə yaranıb. Mübahisə zamanı E.Əsgərli O.Əhmədovun üz nahiyəsinə bir yumruq zərbəsi vurub. O.Əhmədov vuran E.Əsgərli daha sonra Vaqif küçəsində olan "Azpetrol" yanacaq doldurma məntəqəsi istiqamətində qaçıb. O.Əhmədov da idarə etdiyi avtomobillə onun arxasınca düşüb.

Yanacaq doldurma məntəqəsinin yanında olan zaman O.Əhmədov mübahisəsini davam etdirib. Bu zaman E.Əsgərli uca səsle O.Əhmədovun və onun ailə üzvlərinin ünvanına nalayiq ifadələr işlədib. E.Əsgərli O.Əhmədovu yenə də vurmaq istəyər-kən hadisə yerinə gəlmiş polis əməkdaşları - İlkin Həbibov və Rəsul Ağayev onu sakitləşməyə çağırıblar, onun əl-qolunu tutaraq, O.Əhmədovu yenə də vurmasına imkan verməyiblər.

Bu vaxt E.Əsgərlinin tanışları - N.Bayramlı və A.Nəsimov münaqişəni sakitləşdirmək bəhanəsi ilə O.Əhmədovu bir qədər kənara çəkiblər. Orada A.Nəsimov O.Əhmədovun üz nahiyəsində bir kəllə vurub. Daha sonra A.Nəsimov və N.Bayramlı zərbənin təsirindən yerə yıxılmış O.Əhmədovun bədəninin müxtəlif nahiyələrinə zərbələr vurub. Həmin vaxt polis əməkdaşlarının əlindən çıxan E.Əsgərli O.Əhmədova hücum edib, onun ailə üzvlərini nalayiq ifadələrlə söyüb. Baş verən hadisə zamanı O.Əhmədov üz və bədən nahiyələrindən xəsarətlər alıb.

İstintaq orqanı tərəfindən təqsirləndirilən şəxslərə qarşı Cinayət Məcəlləsinin 221.2.1-ci (bir qrup şəxs tərəfindən və ya təkrar xuliqanlıq törətmək) və 221.2.2-ci (ictimai qaydanın qorunması üzrə vəzifəni yerinə yetirən və ya ictimai qaydanın pozul-

masının qarşısını alan hakimiyyət nümayəndəsinə və ya digər şəxsə müqavimət göstərməklə, xuliqanlıq törətmək) maddələri ilə ittiham elan edilib.

Xatırladaq ki, Elşən Əsgərli Bakı Lift İdarəsinin rəisi Qüdrət Şükürovun keçmiş kürəkənidir. E.Əsgərli Q.Şükürovun qızı Ayselle ailəli olub. Aysel boşandıqdan sonra Oqtay Əhmədovla ailə həyatı qurub. Bundan sonra tərəflər

arasında sosial şəbəkələrdə, əsasən də Instagram hesablarından bir-birlərinin ünvanlarına təhqiredici ifadələr və ittihamlar səsləndiriblər.

Bu qalmaqaldan sonra Qüdrət Şükürovun da adı mətbuatda hallanıb. Lift idarəsi rəisinin öz qızının ikinci dəfə keçirilən toyuna 400 min manatdan çox pul xərclədiyi bildirilir.

İ.MURADOV,
Musavat.com

“Rixos” otellərində «Bakcell» “Ulduzum”la endirimlər

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və aparıcı mobil internet provayderi «Bakcell» özünün “Ulduzum” loyallıq proqramının iştirakçılarını sərfəli təkliflər və inanılmaz kampaniyalarla sevindirməyə davam edir.

Tətil və məzuniyyətlərini xüsusi təzə fərqli bir məkanda keçirmək istəyən «Bakcell» abunəçiləri dünyanın hər yerində “Rixos” otellərindən böyük endirimlər əldə edə biləcəklər.

Xüsusi kampaniyanın şərtlərinə əsasən, «Bakcell» “Ulduzum” istifadəçiləri Türkiyə, BƏƏ, Xorvatiya, Misir, Rusiya, İsveçrə və Qazaxıstanda yerləşən “Rixos” və “Kingdom - The Land of Legends” otellərində və “Club Prive by Rixos” villalarında 20% endirimdən yararlanacaqlar. Bundan əlavə, istifadəçilər həmin otellərdə digər imtiyazlardan yararlanmaq imkanını qazanacaqlar.

Endirimlərdən yararlanmaq üçün müvafiq məkanı seçib “RIXOS” sözünü SMS vasitəsilə 5555 nömrəsinə göndərmək kifayətdir. Abunəçiyə cavab SMS-ində göndərilən promo kod rezervasiya zamanı www.rixos.com səhifəsində “PROMO CODE” bölməsinə daxil edilməlidir.

Təklif 2018-ci ilin 30 mart tarixindən 31 dekabr tarixinə qədər qüvvədə olacaq. Başqa endirimlər və ya xüsusi təkliflər qüvvədə olduqda və yaxud otellərin yerləşdiyi ölkələrin bəzi milli bayram günləri və özəl günlərdə bu kampaniyadan yararlanmaq mümkün olmaya bilər.

Təklif barədə daha ətraflı məlumatı www.ulduzum.az ttp://www.ulduzum.az internet səhifəsindən əldə etmək olar.

2.7 milyon nəfərdən çox abunəçisi və 230-dan artıq tərəfdaşı olan “Ulduzum” bu gün abunəçilərə müxtəlif çeşidli güzəşt və xidmətlər təklif edən, həmçinin tərəfdaş etdiyi şirkətlərin müştərilərinin sadıqlığını təşviq etməklə təkcə Azərbaycanda deyil, Yaxın Şərqi, Mərkəzi və Cənubi Asiya və Şimali Afrika regionunda belə ən yaxşı müştəri xidməti göstərən proqramlardan biridir.

“Bakcell”in təqdim etdiyi “Ulduzum” loyallıq proqramında bütün «Bakcell» abunəçiləri iştirak edə bilər. Bunun üçün heç bir xüsusi ödəniş və yaxud abunə haqqı tələb olunmur. Ulduzum proqramına qoşulmaq üçün “1” yazıb 5555 qısa nömrəsinə pulsuz SMS göndərmək kifayətdir. Həmçinin “Ulduzum” proqramından daha rahat şəkildə istifadə etmək üçün «Bakcell» Ulduzum mobil tətbiqetməsini (həm iOS, həm də Android platforması üçün) www.ulduzum.az ttp://www.ulduzum.az saytıdan yükləmək olar.

“Nar” NETTY-2018 milli internet mükafatının keçirilməsinə dəstək oldu

Gəlin birlikdə böyüək

“Nar” NETTY-2018 Azərbaycanın milli internet mükafatının keçirilməsinə dəstək oldu. Azərbaycanda informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının inkişafına hər zaman töhfə verməyə çalışan mobil operator ənənəvi olaraq NETTY mükafatının keçirilməsinə dəstək olmaqdadır.

NETTY Azərbaycan milli internet mükafatı 2004-cü ildə təsis edilib. Ümumdünya şəbəkəsinin milli seqmenti

və İKT bazarının inkişafı məqsədilə yaradılmış NETTY informasiya texnologiyaları sahəsində Azərbaycanın ilk peşəkar mükafatıdır. NETTY Azərbaycanın ən yaxşı internet layihələri və informasiya texnologiyaları sahəsində çalışan peşəkarları aşkar edərək onları mükafatlandırır.

15-22 may 2018-ci il tarixləri arasında mükafatın nominantlar siyahısını formalaşdıran Ekspert Şurası və Virtual Münsiflər heyətinin səsverməsi başlayacaqdır. Ekspert Şurası hər nominasiya üzrə üç nominant seçəcəkdir. 22 mayda NETTY Akademiyası nominantlar sırasından mövcud nominasiyaların hər birində mükafatın qalibini müəyyən etmək üçün səsverməyə start verəcəkdir. NETTY-2018 mükafatının qalibləri rəsmi olaraq təntənəli mükafatlandırma mərasimində elan ediləcəklər.

Ənənəvi olaraq müsabiqə çərçivəsində aşağıdakı nominasiyalar üzrə Azərbaycanda ən yaxşı resurslar elan olunacaq: “Azərbaycan”, “Dövlət saytı”, “Təhsil və elm”, “Mədəniyyət və incəsənət”, “Cəmiyyət”, “İnformasiya və xəbərlər”, “Servis-sayt”, “Korporativ sayt”, “Elektron ticarət sahəsində ən yaxşı layihə”, “İdman”, “Şəxsi sayt”, “Virtual münsiflər heyətinin seçimi”, “Facebook”da ən yaxşı səhifə”.

Mükafatın əsas tərəfdaşları “Nar” operatoru və “Azintecom” şirkətidir. Mobil operator özünün çoxşaxəli korporativ sosial məsuliyyət (KSM) strategiyası çərçivəsində Azərbaycanda İKT sahəsinin inkişafına və müxtəlif innovativ texnologiyaların, o cümlədən startapların tətbiqinə dəstək olmağa çalışmaqdadır. “Nar” KSM strategiyası haqqında ətraflı məlumatı nar.az internet səhifəsindən görə bilərsiniz.

Elan
İlyasov Ziya Rafiq oğlunun adına olan hərbi bileti və xarici pasportu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Son günlər ölkə ərazisində yağıntılı, nisbətən soyuq hava şəraiti müşahidə olunmaqdadır. Xüsusilə şimal rayonlarına, dağlıq Şirvan ərazisində hava daha kəskin olub, hətta Şamaxı, İsmayılı, Qusar, Quba rayonlarına qar düşüb. Bəzi bölgələrdə kəskin hava şəraitinin çiçəkləməkdə olan meyvələrə zərər vurduğu qeyd olunur.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin İctimaiyyətlə Əlaqələr Şöbəsinin müdiri Murtuzəli Hacıyevin "Yeni Məsavət"ə verdiyi məlumata görə, son yağıntılı kənd təsərrüfatı əkinlərinə ziyanı deyil, əksinə, xeyri var: "Bu dövrdə yağışların olması taxıl əkinləri üçün xüsusilə faydalıdır. Taxıl hazırda boruyaçıxma mərhələsindədir, hansı ki, bu mərhələdə yağıntılı olmasının məhsuldarlığı yüksəldir. Bundan əlavə, hava şəraitinin yağıntılı olması səpin yerlərində torpaqda nəmişliyi artırır ki, bu da səpilən toxumlar üçün çox müsbət haldir. Xüsusilə də dəmyə əkinçiliyi üçün indiki ya-

ğıntılar daha çox əlverişlidir".

Yağıntının meyvələrə təsirinə gəlincə, nazirlik rəsmisi hansısa mənfi təsirin olmayacağı qənaətindədir: "Əvvəla, oyanmış, çiçəkləməkdə olan meyvələrə mənfi təsir göstərməsi üçün havanın temperaturunun mənfi 5 dərəcə və ondan yuxarı olması lazımdır. İkincisi, belə hava uzunmüddətli olmalıdır. Ölkəmizdə isə yağıntılar qısamüddətli oldu, üstəlik, mənfi 5 dərəcə şaxta heç yerdə qeydə alınmayıb. Belə olsaydı, təbii ki, şimal bölgəsində qərzəkli meyvələrin çiçəkləməsinə mənfi təsir göstərirdi".

Yağıntılı hava aqrar sektora zərər vurur, yoxsa...

ZƏRƏR VURUR, YOXSAD...

Nazirlik rəsmisi: "Ciddi şaxtalar olmayıb..."

Şöbə müdiri onu da bildirdi ki, bu mövsüm üçün ölkə üzrə 991,169 hektar sahədə payızlıq dənlik bitkilər əkilib. Bu isə ötən ilə nisbətən ümumilikdə dənlik bitki əkinlərində 9,3 faiz, o cümlədən buğdadada 12,1 faiz, arpada 3,9 faiz artım deməkdir. İndiyədək ölkə üzrə 14 min hektar sahədə pambıq çiyidi əkilib, səpin işləri davam etdirilir. Ümumilikdə 140 min ha sahədə pambıq səpilməsi nəzərdə tutulur. Bundan əlavə, ölkə üzrə 36,5 min ha qarğıdalı, 17 min ha dənli-paxlalı bitkilər, 3,7 min ha tütün, 16 min ha günəbaxan, 24 min ha bostan bitkiləri, 70 min ha tərəvəz, 60 min ha kartof səpilməsi proqnozlaşdırılır.

M.Hacıyevin verdiyi məlumatdan o da aydın oldu ki, bu ilin 3 ayında ölkədə tərəvəz istehsalında ciddi artım

qeydə alınıb. Belə ki, yanvar-mart aylarında tərəvəz istehsalı 28,3 faiz artıb. Dəyər ifadəsində bitkiçilikdə artım isə 63,2 faiz təşkil edib. M.Hacıyevin dediyinə görə, bunun 2 əsas səbəbi var: "Əvvəla, fermerlər lazımı aqrotekniki qaydalara daha yüksək səviyyədə əməl edirlər. Nazirlik tərəfindən bununla bağlı onlara daim lazım olan məlumatlar, məsləhətlər təqdim olunur. Yerlərdə onlara təlimlər keçirilir, innovativ, intensiv texnologiyalar onlara çatdırılır. Bunun nəticəsində isə məhsuldarlıq getdikcə artır. İstehsalın artmasının ikinci səbəbi hazırda örtülü torpaq sahələrində, o cümlədən istixana şəraitində tərəvəz yetişdirilməsinin sürətlə genişləndirilməsidir. Nəticədə birinci rübdə tə-

rəvəz istehsalı 2017-ci ilin eyni dövründəki 22 min 654 tona qarşı 51 min 720 ton təşkil edib".

İstehsalın artmasına baxmayaraq, bazarda tərəvəzin, xüsusilə də xiyar-pomidorun qiyməti ötənildən xeyli bahadır. M.Hacıyev deyir ki, qiymətləri bazar tənzimləyir: "Baxın, ötən bir həftə ərzində xiyarın qiyməti 50 faiz aşağı düşüb. Yaxın 10 gündə pomidorun da qiyməti düşəcək".

Onu da qeyd edək ki, bu il aqrar sektorun texniki təminatına xüsusi diqqət yetirilir. Ölkə prezidentinin sərəncamı ilə kənd təsərrüfatı istehsalçılarına texnika alınması üçün dövlət büdcəsindən "Aqrolinq" ASC-yə 160 milyon manat vəsait ayrılıb. Nazirlik rəsmilərinin verdiyi açıqlamadan aydın olur ki, 2018-ci ildə "Aqrolinq"

ASC tərəfindən pambıqçılıqda istifadə olunması üçün 3460 ədəd müxtəlif növ kənd təsərrüfatı texnikası sifariş verilib. Artıq bu texnikaların bir hissəsi gətirilərək istehsalçılara paylanılıb.

Bundan əlavə, ölkəyə çəltikçilik, çayçılıq və sitrus meyvələrinin inkişaf etdirilməsi məqsədilə texnikalar gətirilməkdədir. Belə ki, bu il ilk dəfə olaraq çəltikçiliyin inkişaf etdirilməsi məqsədilə Yaponiyanın "Kubota", Cənubi Koreyanın "Kito Deadonq" firmalarının istehsalı olan 30 ədəd yeni çəltikçilik texnikası gətirilib. Bu maşınlar arasında kiçik sahələrdə çəltik ekən və çəltik becərən texnikalar da var. Texnikaların əksəriyyəti çəltikçilik üzrə ixtisaslaşmış Lənkəran, Astara, Masallı rayonlarında fermerlərə təqdim olunub.

2018-ci ildə ölkəyə ABŞ-ın "Con Deer", Almaniyanın "Clas", Finlandiyanın "Sampo" və başqa firmaların istehsalı olan 260 ədəd taxılıyaq kombaynın gətirilməsi də nəzərdə tutulur. Artıq ölkəyə 50-yə yaxın taxılıyaq kombayn gətirilib. Onların taxıl istehsalçılarına verilməsi nəzərdə tutulur.

□ **DÜNYA, "Yeni Məsavət"**

Bakıda 100 min manata xalça satılır

Xalça alarkən diqqət edilməli məqamlar....

Evi xalçasız təsəvvür etmək çətindir. Ümumiyyətlə, tarixən Şərqdə xalça güdrət və zənginlik rəmzlərindən hesab edilib. Əl işi olan xalçalar isə ev sahibinin incə zövqündən xəbər vermiş. Elə indi də, baha olsa da, sırf əl işi olan xalçalara üstünlük verənlər az deyil.

Bu gün bazarlarda istənilən dizaynda və ölçüdə xalçalara rast gəlmək mümkündür. Bazarlarda yer alan xalçalar isə əsasən Türkiyə və İrandan gətirilir. Əksəriyyəti isə fabrik istehsalı olan xalçalardır. Əllə toxunan xalçalar da mağazalarda yer almaqdadır. Biz də xalçaların qiyməti, alıcıları, keyfiyyətli xalçanı necə ayırd etmənin yollarını öyrənmək üçün yolumuzu bir neçə xalça mağazasından saldıq. Müşahidəmiz zamanı məlum oldu ki, hazırda satışda ən bahalı İran xalçaları hesab edilir. Baş çəkiyimiz xalça mağazasının satıcısı Nazim Əliyev əl işi olan xalçaların hər zaman öndə getdiyini dedi: "Mağazamızda həm fabrik, həm də əl işi olan xalçalar yer alır. Amma əllə toxunan xalçalar digərlərinə nisbətən bahadır. Xüsusən də İranın əl işi xalçalarının qiyməti 800 manatdan başlayır. Bunların da növü var. İpək saplarla toxunan xalça var ki, onun qiyməti 100 min manatdır. Hazırda həmin xalça mağazamızda yoxdur, amma istəyən olarsa, sifarişlə gətiririk. Düzüdü, bu cür baha xalçaları alan olduqca azdır, hətta heç yoxdur belə deyə bilərik. Ötən il bu cür xalçalardan birini tanınmış bir iş adamına satdıq. Bu xalçalar ipək saplarla əllə toxunur. Xalçaya baxanda müxtəlif rəngə çaldığını görürük. Bu da saplar ipək olduğu üçündür. O xalçalara to-

xunanda xüsusi zəriflik və yumşaqlıq hiss edirsən".

Digər xalça mağazasının satıcısı Murad Əfəndiyev isə daha çox Türkiyə istehsalı olan xalçaların satıldığını dedi: "Türkiyə istehsalı xalçaların ölçüsünə görə qiyməti dəyişir. Xalça var 80 manata, xalça var 500-600 manata. Hətta əl işi Türkiyə istehsalı xalçalar var ki, onların qiyməti 1000 manatdır. İran xalçalarının ən ucuzu isə 600 manatdır. Mağazamızda 2000, hətta 5000 manata xalçalar var. Qiymət xalçanın dizaynına, ölçüsünə, əl işi olub olmasına, istehsal yerinə, dəbə uyğun olmasına, mətbəx, yataq otağı və ya oturma otağına salınmasına görə fərqlənir".

Qeyd edək ki, əvvəllər satılan xalçaları 15-20 il işlətsən belə yeni kimi qalırdısa, indiki xalçaların ömrü 5-6 il olur. İnsanlar arasında hər zaman xalçaların bir dəfə yuyulduqdan sonra rənginin axması, tərkibində sintetikanın çox olması, bir müddət işlədikdən sonra sökülməsi, tozsoranla təmizlənməyə ehtiyacının az olması, xoşagəlməyən qoxu verməsi və s. barədə şikayətləri eşidirik.

Maraqlıdır, bəs bu cür hallarla üzləşməmək üçün xalça alarkən nələrə diqqət etməliyik?

Bu sualımızı cavablandırın satıcılar bunu xalçanın arxa üzünə baxmaqla anlamağın

mümkün olduğunu dedilər: "Xalçanın arxasında mütləq onun istehsal yeri olmalıdır. Bir də xalçanın arxasında üzərində olan naxışların kölgələri düşmüş olur. Xalçanın toxunuşu sıx olur. Çindən gətirilən xalçaları adicə sulu əski ilə siləndə əskiye rəng çıxdığını görürsünüz. Xalçanın toxunuşu nə qədər sıxdırsa, demək ki, bir o qədər də keyfiyyətlidir".

Xalça dəbinə gəlincə isə, alıcı qabiliyyətinə görə hazırda oval formasında olan xalçalara daha çox tələbat olduğunu dedilər: "Məsələn, bir müddət əvvəl "lepka" ilə işlənmiş güllü xalçalara tələbat böyük idi, hazırda isə oval, üzərində dördkünc işləmələr olan xalçalar alınır. Elə adamlar olur ki, milli ornament əks etdirilən xalçalardan istəyir. Bu cür xalçalar xarici ölkələrdə sifariş əsasında hazırladırlar. Qədimi xalça istəyənlər də olur. Ancaq bizim mağazamızda bu cür qədimi xalçalar yer almır. Onu ancaq İçərişəhərdə tapmaq olar. Biz müasir tələblərə cavab verən xalçalar gətiririk. Alıcılar əvvəllər qarışıq naxışlı xalçalara üstünlük verirdisə, indi daha sadə və bir rəng xalçalar alınır".

Qeyd edək ki, Azərbaycan xalçalarına heç bir ölkənin xalçaları çata bilməz. Hətta indi də ölkəmizə təşrif buyuran əcnəbilərin ilk işi Azərbaycanın milli xalçalarına baxmaq və ya almaq olur. Təəssüf ki, vaxtilə öz görünüşü, keyfiyyəti ilə dünyaya səs salan Azərbaycan xalçalarının bir qismi 90-cı illərdə dəyər-dəyməzinə satıldı. Azər-

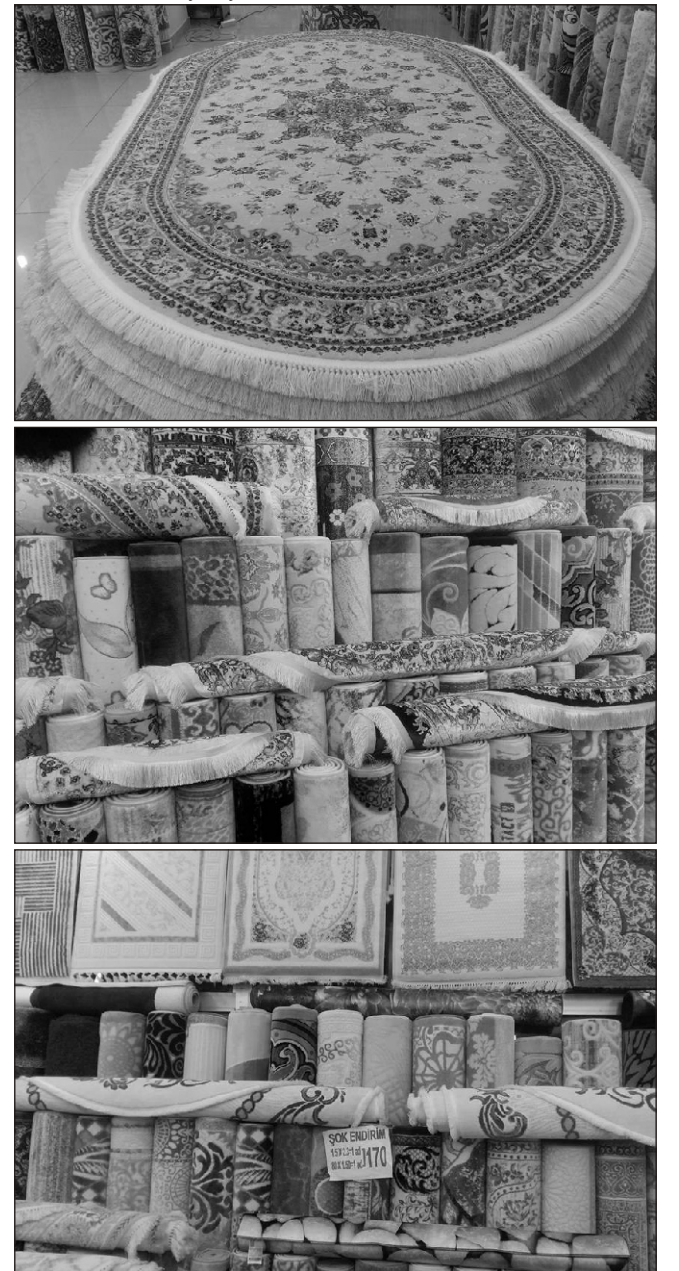
baycan xalçalarının satışı hazırda yalnız "Qız qalası"nın ətrafında fəaliyyət göstərən xalça mağazalarında təşkil edilir. Onların da əksəriyyəti kiçikölçülü suvenir xalçalardır. Bu bazarın müştərilərinin əksəriyyəti də əcnəbilərdir. Bu cür Azərbaycan xalçalarının satışı ilə məşğul olan Ənvər Məmmədov deyir ki, Azərbaycan xalçasını min xalçanın içərisinə də qoysan onu seçmək mümkündür: "Azərbaycan xalçalarına xas olan rəng qırmızıdır ki, bu da qədimdən odaya itayişimizlə bağlı olub. Bundan başqa, Azərbaycan xalçaları dünyada buta ilə tanınır. Hər bölgənin xalçası öz nişanəsinə görə seçilir. Məsələn, Bakı xalçaları 3 dalğa və 3 od işarəsi, Qarabağ xalçaları isə çəhrayı naxışları ilə seçilir. Ancaq hazırda bazarda Quba, Şirvan, Qazax, Şəki xalçaları daha çoxdur. Yaşı 20 illiklərlə ölçülən də var, yenincə toxunub gələn də. Elə insanlar var ki, yaşı 30-40 il olan xalçasını gətirib satır. Bu xalçaları onlar lazımsız hesab etsələr də, əslində bu bizim tariximizdir".

Onu da öyrəndik ki, yun xalçalar qoyun və quzu yunundan olur. Quzu yunundan olan xalçalar pəriltili və yumşaqlığı ilə seçilir. Daha çox Qazax, Quba, Qarabağ xalçaları quzu yunundan toxunur. Şirvan xalçaları əsasən qoyun yunundandır.

Qeyd edək ki, xalçalar dekorativ effektəndə başqa, həm də müalicəvi, ortopedik, rahatlığın təminatçısı kimi xüsusiyyətlərə malikdir. Məsələn, divardan asılan xalça havanı təmiz-

ləyir, tozu özündə saxlayır. Təbii materiallardan - yun və ipək iplərdən toxunmuş xalçalar allergik reaksiya yaratmır, otaqdakı nəmi hopduraraq özünə çəkməyi bacardığından evdəki mikroiklimi yaxşılaşdırır. Eyni zamanda səs izolyasiya funksiyasını yerinə yetirir, otağı isidir. Bundan başqa, ipək xalça üzərində ayaqyalın gəzmək faydalıdır və insanda xoş əhvali-ruhiyyə yaradır, yun xalça isə pəncələri masaj edir.

□ **Günəl MANAFLI, Fotolar müəllifindir**

MÜSAVAT

Son səhifə

N 82 (6971) 17 aprel 2018

Almaniyada "qanlı yağışlar" yağacaq

Sinoptiklər proqnoz verib ki, Almaniyaya "qanlı yağışlar" yağacaq. Bu haqda "The Local" nəşri xəbər verir. Qırmızı rəngli yağıntı Almaniyanın qərbinə və Hamburq şəhərinə yağa bilər. Qeyri-adi yağışın səbəbi Saxara səhrası qumunun hava yolları ilə Avropaya yayılmasıdır. Belə yağışın altına düşmüş bina və avtomobillərin üzərində yağış quruyandan sonra qırmızı rəngli toz qatı əmələ gəlir. "Qanlı yağışlar" Almaniya tez-tez rast gəlinən hadisə deyil. Sonuncu belə hadisə 2016-cı ilin aprelində baş verib. Amma bu dəfə Almaniyanın Kassel və Qettingen şəhərlərində bu yağışın yağma ehtimalı 90 faizdir. Belə yağış damcıları həqiqi qandan gözlə görünən səviyyədə fərqlənir. Bir qayda olaraq onlar toz əsasında rəng əldə edirlər və narıncıdan qırmızıya, qəhvəyi qədər bir neçə tonda olurlar. Qırmızı yağışla yanaşı, qara, ağ, yaşıl və sarı rəngli yağışlar da mövcuddur.

2017-ci ildə xəbər verildi ki, Meksikanın Tampiko şəhərində göyden balıq yağışı yağıb. Fenomen videoya çəkilib.

Əgər gün ərzində çox mesaj yazırsınızsa...

İngiltərədəki Vinnipeq Universitetinin araşdırmasına görə, cib telefonu ilə mesajlaşma insanlar arasındakı münasibətlərə pis təsir edir. Belə ki, mesajla əlaqəli şəxslərdə özünə arxayınlıq hissi azalır, lüksə daha həris olurlar. Araşdırmada Vinnipeq Universitetinin psixologiya fakültəsində oxuyan 2300 tələbdən alınan rəylər üç il boyunca yığılıb. Araşdırma nəticəsində çox mesajlaşan gənclərin çox sürətli və səthi düşündüyü ortaya çıxıb. Bundan başqa, tez-tez mesajlaşan gənclərin əxlaqi, estetik və ruhsal məqsədlərə az, imic və varlığa isə çox dəyər verdiyi sübut edilib. Araşdırmaya görə, gündə 100-dən artıq mesaj yazan bir adam 50 və daha az mesaj göndərənlərlə müqayisədə etik də-

yörlərə, yaşam prinsipinə 30 faiz daha az önəm verirlər. Bundan başqa, cib telefonu ilə mesajlaşan tələbələrin azlıq qruplara münasibətdə daha dözümsüz olduğu da üzə çıxıb.

Çində adamlar sürətlə özlərinə qəbir yeri alır

Çinin bölgələtindən birində çinlilər kütləvi şəkildə qəbir yeri alırlar. Bu barədə South China Morning Post nəşri xəbər verir. Ölkənin şərq hissəsində yerləşən Xubey bölgəsində diri insanlar üçün 80 min qəbir yeri satılıb. Qəbir yeri sahibləri arasında 10 yaşdan kiçik uşaqlar da var. Bölgənin 75 min sakininin 95 faizi 60 yaşdan böyükdür. Eyni zamanda bir çox cavan adamlar özləri üçün qəbir yeri alıblar və onu ölüm günləri üçün hazırlayıblar. Bir çox qəbir daşlarının üzərində gələcək sahibinin doğum tarixi də yer alıb. Bu ənənənin yayılmasına yerli ənənə səbəb olub. 30 yaşına çatan insan artıq özünün son mənzili barədə planlar qurur. Amma heç də bütün çinlilər buna müsbət yanaşmır. Çinin sosial şəbəkəsi olan Weibo Chenxi istifadəçisi yazıb ki, bununla mübarizə aparmaq lazımdır. Belə ki, "torpaq ictimai resursdur". Buna cavab olaraq özlərinə qəbir yeri alanlar cavab verdilər ki, "insanlar özlərinə torpaq sahəsi almaq və onu istədikləri kimi istifadə etmək hüququna malikdirlər".

İki koalanın davasının videosu rekord qırdı

Avstraliyalı bir kişi iki koalanın davasını videoya çəkib. Heyvanların sahibi Carrid Simister Adelaida şəhərində yerləşən evinin arxa həyətidə onların davasını müşahidə edib. Videoda görünür ki, koalalardan biri güclü çıqırtı, qışqırığı ilə, caynaqlarını yerə keçirərək hücumu keçir. Son nəticədə o, qarşı tərəfi torpağa yapışdırmağa nail olur. Amma insanın yaxınlaşması ilə heyvanlar sakitləşir və qəfəsin fərqli tərəflərinə keçirlər.

Simister bu videonu ironik bir şərhlə paylaşdı: "Avstraliyada heyvanlar nəinki sənə, hətta bir-birində öldürmək istəyirlər". Erkek koalalar tez-tez bir-birinə hücum edirlər. Bu, xüsusən cütləşmə, nikah dönməndə daha çox özünü göstərir. Çünki diş koalalar cütləşəcəkləri koalaları ölçüsünə və qışqırığının gücünə əsasən seçirlər.

QOÇ - Təxminən saat 14-ə qədər nəqliyyatla, eləcə də təhlükəli cihazlarla ehtiyatlı davranın ki, xəşarət almayasınız. Nəhərdən sonra isə sevindirici məqamlar mümkündür.

BUGA - Günün ümumi mənzərəsi qənaətbəxş olsa da, bəzi vacib məsələlərdə həlledici qərarı özünü çıxarmalısınız. Xüsusən də günün ikinci yarısında uzaqgörənliyə ehtiyacınız olacaq.

ƏKİZLƏR - Bəxtinizə inana bilərsiniz. Belə ki, çoxsaylı məqamlarda olduğu kimi, bu gün də hansisa probleminiz gözləmədiyiniz halda həll olunacaq. Sevginizi məhdudlaşdırmayın.

XƏRÇƏNG - İxtiyarınızda olan bu təqvim qarşınızda böyük öhdəliklər qoyacaq. Yaxın həftə üçün görəcəyiniz işləri konkretləşdirin. Çalışın ki, çıxardığınız qərarlar ədalət prinsiplərinə söykəsin.

ŞİR - Bütün diqqətinizi ailə məsələlərinə, eləcə də tərəf-müqabilinizlə münasibətlərə yönəldin. Hər hansı mübahisə başağrınıza səbəb ola bilər. Yersiz hücumlarınızı dondurun.

QIZ - Şəxsi işlərinizdə əsaslı dönüş gözlənilir. Hətta ətraf mühitin ürəyinizcə olmaması da sizə mane olmayacaq. Aldığınız təkliflərdən imtina etməyə tələsməyin. Götür-qoy edin.

TƏRƏZİ - Maddi durumunuz müəyyən qədər dirçələ bilər. Bu şərtlə ki, büdcənizə işıq salan bütün instansiyalara üz tutasınız. Gün ərzində oturaq fəaliyyətdən uzaq olmanız məsləhətdir.

ƏQRƏB - Ulduzlar digər məsələlər haqqında şübhə da, fəaliyyət sahəsində sizi böyük müvəffəqiyyətlər gözlədiyini bəyan edir. Odur ki, bu istiqamətdə istənilən təklifi qəbul etməyə dəyər.

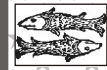
OXATAN - Təzə xəbərlər yolunuzu gözləyir. Hətta yeni iş təklifləri alacağınız da mümkündür. Odur ki, işgüzar əlaqələrinizi dərinləşdirməlisiniz. Uzaq səfərləri hələlik təxirə salın.

OĞLAQ - Özünü çox da güvənməyin. Çünki mövcud durumunuz qürurlənməyə heç bir əsas vermir. Yaxşı olar ki, sadəlik nümayiş etdirəsiniz. Yaxınlarınızın çətinliyinə biganə yanaşmayın.

SUTÖKƏN - Ailə-sevgi münasibətlərində müəyyən qanqaraçılıq müşahidə olunacaq. Bunun qarşısını almaq üçün proqnozunuz oxuyan kimi səbr nümayiş etdirməli, mübahisələrdən uzaq olmalısınız.

BALIQLAR - Bu füsunkar günə layiqincə davransanız, yaxın perspektivlərinizdə parlaqlıq qazana bilərsiniz. Əsas vəzifəniz səhətinizi qorumaqdan ibarət olmalıdır. Mübahisələrdən yayının.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Plastik əməliyyata 430 min xərclədi, indi burnunu itirə bilər

Plastik əməliyyatlar dünya insanının başını bəlaya salır. Gələcək Kenə bənzəmək üçün plastik əməliyyatlara 430 min dollar pul xərcləyən Rodriqo Alves adlı braziliyalının sağlamlığı üçün ciddi təhlükə yaranıb. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, hazırda R.Alvesdə nekroz (dərinin ölməsi) xəstəliyinin əlamətləri özünü göstərir. Bu isə kişinin plastik əməliyyat etdiyi burnunu itirməsi ilə nəticələnmə bilər. 32 yaşlı britaniyalı 2004-cü ildən etibarən 42 plastik əməliyyat keçirib. Son əməliyyatını isə 2016-cı ilin fevralında keçirib ki, ondan bir müddət sonra da xəstəxanaya düşüb. Buna səbəb burnunda yaranan problem olub. Son olaraq onun çətin nəfəs aldığı ilə bağlı məlumatlar yayılırdı.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rəuf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.